

બનામે ખુલા.

(કટોરા ભર ખુન

ઉર્ફે

જહરી સાંપ.

નાટક ત્રીન ખાખકા.

જે

મશહુર પન્ડીત નરાયનપ્રશાદ “ખેતાબ”
કી કલમસે લિખા ગયા.

પબ્લિશર્સ.

બુકસેલર મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે

ત્રીનદરવાઝા—અહમદાવાદ.

આવૃત્તિ ૪ થી

પ્રત ૧૦૦૦.

અમદાવાદ.

ખમાસાના ચકલે ધી “નટવર” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
સોગીલાલ નારણદાસ બોડીવાળાએ છાપ્યો.

સંવત ૧૯૭૩.

સત્રે ૧૯૧૬

કિંમત છે આના.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક 51-59 વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ રૂઝીઆરખાના ગાથાઓ

વિષય ૬૪૬૮:૨ ૩૪૮

ખનામે ખુદા.

કટોરા ભર ખુન

ઉર્ફ

જહરી સાંપ.

નાટક ત્રીન ખાખકા.

ને

મશહુર પન્ડીત નરાયનપ્રશાદ “બેતાબ”

કી કલમસે લિખા ગયા.

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે બુકસેલર

ત્રીનદરવાઝા—અહમદાવાદ.

આવૃત્તિ ૪ થી

પ્રત ૧૦૦૦.

અમદાવાદ.

ખમાસાના ચકલે ધી નટવર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
ગીલાલ નારણદાસ બોડીવાળાએ છાપ્યો.

સંવત ૧૯૭૩.

સને ૧૯૧૬

કિંમત છે આના.

ઉદ્ધૃત્તિમા ઝખાની સમિત.

ઉદ્ધૃત્તિ ઝખાન ઓર ગુજરાતી હરકોમે.

અમૃત.	૦—૬	અદ્વાતીન	૦—૬
અલીબાબા ચાલીસ ચોર.	૦—૬		
અસીલિસ-શેરીફનકે પીળરો પરસે.	૦—૬		
અંજમે સખાવત ઉદ્ધૃત્તિ આકશાહિ ખોદાદોસ્ત	૦—૪		
હંદસલા-તસખોરવાલી.	૦—૩		
ઇન્તેકામ.	૦—૬	ઇતલેનઝીર	૦—૬
કેસોટી ઉદ્ધૃત્તિ હારંગી દુન્યા.	૦—૬		
કાલીનાગન ઉદ્ધૃત્તિ જમમુરીદ.	૦—૬		
ખવાબેહસ્તી-ફેઝેસોહબન.	૦—૬		
ખુઅસુરતખલા સદી.	૦—૬		
ખુઅસુતખલા તખાખીરવ લી.	૦—૬		
ખુશર હસીનાં.	૦—૬		
ખુનેનાહક શેકસપીયરકે હીમસેટ પરસે	૦—૬		
ખુનેજગર—	૦—૬		
ગુલર ઝરીના ઉદ્ધૃત્તિ ઉલફતકા નગીનાં	૦—૬		
ગુલશને મફત.	૦—૬		
ગુલી-તાને ખાન-તાને હામાન.	૦—૬		
ગુલેખકાવલી.	૦—૬	ચતરે ખકાવલી	૦—૬
જહરી સાંપ ઉદ્ધૃત્તિ કટોરભર ખુન.	૦—૬		
ઘાગેહશરત-ખનીસાર ઉદ્ધૃત્તિ શીરી ફરહાદ.	૦—૬		
દીલ આરામ.	૦—૬		
દીલ ફરોશ-મરચન્ટ ઓફ વેનાસ પરસે.	૦—૬		
દુશમને ખમાન.	૦—૬	ધુપ-છાંવ.	૦—૬
નક નીયત યાને ચદ્રવલી.	૦—૬		
ખજમેકાની-રોખ્યા ગુલીયર પરસે.	૦—૬		
ભુલભુલયાં.	૦—૬	મીઠા ઝહર.	૦—૬
શહીદ નાજ.	૦—૬		
સયદે હવસ-કી ગ રીયડ ધી થર્ડાઝમા.	૦—૬		
મુનેરી ખજર.	૦—૬		
મુનેરી ફરેખ.	૦—૬		
મુફએદ ખુન-શેકસપીયરકે હીમસેટ પરસે.	૦—૬		

મીલનેકા પતા.

મહાદેવ રામચદ્ર જાગુષ્ટે બુકસેલર.

ત્રણ દરવાજા-અમહાવાદ.

બનામે ખુદા.

ત.જતએ નાટક.

મેલ.

મુલતાને અવધ... ...અવધકા બાદશાહ.

બા.કર માલીક બા.કરકા ખુન કરકે સલતનત છીન
લેનેવાલા પટનાકા ફરેખી નવાબ.

શરીફ, કૈયુમઆરીશ ફરેખી નવાબકે સાથી.

સલીમ... ...અસલી નવાબક ડોટાશ હે, બદા. ફરેખી
નવાબકા ખજાનચી.

નારસિંગઅસલી નવાબકા બ.ડા લ.ડકા યાસીન બિન
બા.કર.

અકબરપટનાકે મરહુમ નવાબકા નમક, હલાલ નોકર

અ.જી.જઅકબરકા લ.ડકા ચમેલીકા આશિક

બહેરામખાંપટનાકા મા.જી વજીર ફરેખી નવાબકા સુસર

હમીદ... ... બહેરામખાનના લ.ડકા, અકબરીકા આશિક

દુલ્હામીયાં-કબુતરખા.જકલકતેકા મુશલસ ચર્મ, જખાન કુલસુમકક
પુરાના આશીક.

બા.લુબહેરામખાનકા ડરપોક નોકર;

ડા. ગુલામજેલાની ... રખસ ખાંકીપુરર સિવિલ સર્જન બદવાન

કમરપટનાકે ફરેખી નવાબકા લ.ડકા.

નાસિરખાંકીપુરકા કમ.હયસીયત રખસ ખુરશીદકા
શાહર. વ.જીર, દરબારી, નોકર, સિપાહી,
પોસ્ટમેન, ડાકે, વ.ગયરા વ.ગયરા.

શીમેલ.

બેગમબહેરામખાનકી લ.ડકી ફરેખી, નવાબકી મહોરદાર.

ખુરશીદલ.કા પટનાકે અસલી નવાબકી શહ.ખદી, નાસિરકી જવળ.

મામુનાશરીફકી લ.ડકી, સલીમકી ઔરત.

ચમેલીઅ.જી.જકી મા.થુક.

હાલીએક અશરાફ ખવાસ.

કુલસુમબહેરામખાનકી બેવા બહેન, બા. અહમે' દુલ્હામી-
યાંકી મહોરદાર.

અરબન... ...ડાકટર ગુલામ જેલાનીકી ખીની અકબરીકી માં.

અકબરી... ...ડાકટર ગુલામ જેલાનીકી લડકી હમીદકી મા.અથુક
સહેલીયે, ખાંદીએ, રામીશમર વ.ગયરા વ.ગયરા.

બનામે ખુદા.

જહરી સાંપ.

—૨૨૨—

નાટક ત્રીન બાબકા.

—૦૦૦—

મહેલ.

હેલીયોંકા હમ્દે ખલાકે દો જહાનમેં મશગુલ દિખાઈ દેના.

ગાના.

ખારી બેચું બે ઇસમાસ જુળજલાલ લાજલાલ
નજર પડા હરજ તુહી તુહી સખમેં મૌલા-ખારી.
તુ આલમકા સરજનહાર તુ હય કિર્દીગાર સત્તાર
પરદા કરનહાર ગ.ફકાર માલીક પરવર સખકા
સખ કુચ્છ તુઝકો ઇખતેયાર હય, મૌત અસ્ત
અન્તોમસર અર.જો ફલક મલક તલકયા અફમર તુ —
દારે સુખડોશ્ચામ તુહી આ.ગા.જ તુહી અંજામ તુહી
રૈમાન રૈમાન દાયમ કાયમ રૈહમાન
તુહી લાફાની હય તુહી મા.અબુદ હય
આંખોંમે પિનહાં પર હરજ મૌજુદ હય
તેરે કુરબાન તેરે કુરબાન તેરે કુરબાન
તુ કરીમ તુ રહીમ કાદર કદીમ ખાફી —ખારી.

બનામે ખુદા.

જુહરી-સાં પ.

બાબ પહેલા

પરદા પહેલા

ગાર.

(નાહરસિંગ ડાકકા ખુદકે બાપકા સર હાથમે લીએ હુવ દિખાઈ દેના.)

કરઆ.

નાહરસિંગ—સરસખ્ત, ગુલ રહેથા કબી હસ્તીકે બાગકા,

ડંકા બજાયા મુલકમે ઇસકે દિખાગકા.

ઈસિ રૌશનીયે તખ્તએ ને અંધેર કરદિયા,

પ્રંકા સહરસે પહેમેહી રૌગન ચિરાગકા.

અય હસ્તીએ ખામોશ તેરા ગોશએ કબમે આરામ
કરનેકા જમાના, ઐર બેટકે હાથોં પહાડી હવાઓંકે
થપેડે ગાના.

શએર.

રહે માતાકે અજયત હય અજયત પર,

મગર ઇસકા અજયત હય મેરે સર પર.

મુસદ્દસ.

આલમે બરજખમે રહે પાક થરરાતી રહે

લાયકી શાયસ્તગી સગ હાથસે જાતી રહે

તુ મગર ચેક જૈશકી તાઅલીમ ફરમાતી રહે

આગ કીનેકી મેરે સીનેમે બડકાતી રહે

કત મધ બસ ગોર દાનયામે કહીં તેરી નહો.

તેરે મદદને લીએ જખનક જમા તેરી નહો.

કાલ મેરી આંખે અચસી હોજએ, યા તેરી આંખે.

અચસી હોજએ રહે સીતમ મયાબી ન દેખું. અય આલીશાન

બાપકે નશાન તેરે બેટે યા મેરે બાપ સલીમ પર ફરેબકા

જલ રાત્રા જા રહા હય, તેરી બેટી યા મેરી બહન ખુ-

રશીદકા કયદકે કોહુમે તેલ નીકાલા જા રહા હય.

અયત.

છુરી ચલ રહી હય જીગરકે જીગર પર,

સીતમ હો રહા હય તેરે ઘરકે ઘરપર.

ખ્યાખ્યા છુટકે ખુન પીના હરામ હય, જૈશે કીનેસે ચટખ્તે

હુવે જખ્તોંકા સીના હરામ હય.

સુરખ્યા.

છાંદ હય આસમાંપે ઘટા ઇન્ટે. કામકી,
હય ખવાખમેલી ન.કશ તુમા ઇન્ટ.કામકી,
અયસી ભરી હય સરમે હવા ઇન્ટ.કામકી,
મૌજે સખા મુઝે હય સદા ઇન્ટ.કામકી.

મેરે કાનેમિ ઇન્ટ.કામકી આનાજ ન પહોંચે તો મેરા હોના
ન હોના એક હય, મેરી આંખોંકે દિલમેં તેરી હક તજાશીકા સીન
ન ખીંચા રહે તો ખીસ્તરે રાહત યા ત.પ્તેતામુતપર સોના એક હય.

શ.એર.

જો તેરા બદલા ન હુ' તો તુજસે પમદાહી નહીં,
ખાપ તું મેરા નહીં ચૈાર મૈંય તેરા બેટા નહીં.
બસ અખ વોહ નહીં યા મય નહીં.

મુસદસ.

અય વાલિદે મરહુમ તેરે કાસએ સરકી કસમ,
નરહ તુફેકી કસમ હય શીર માદરકી કસમ,
તેગ ખુરરાંકી કસમ ખુખાર ખજરની કસમ,
હરકે પાનીકી કસમ હય ઉમકે બહરકી કસમ,
હસ્તરહ પામાલ હય યહે ખાલ યેક હયવાનકી.
લાશ રોહંગા યુંહી નવ્યાખ બે ઇમાનકી. (ગુસ્સેમે જના).

.....

બાખ પેહેલા.

પરદા દુસરા.

નવાખકા માગ.

સહેલીઆં—

ગાના.

મેરે વારકો રોકેરે હર તરફ ઝોકો.
સીરોહી યહી હીલાલી સીનોહી યહે હીલાલી
હાં મુમકીન નહીં પડે ખાલી.
ઇન હરફેંકી જરખોંસે યહાં બહેં લહુકી નદીયાં
નદીયાં હાં બહીયાં છુરીયાં હુમેગી ખુની મૌજમે
ઝો બનુટી પઠે કટતા હય તેરા પતરા બુલ જના તનના.

નવાખ—

શ.એર.

બે.કરારીસે બદલતા હય કરાર આયા હુવા
હાથસે નીકલાહી જતા હય શિકાર આયા હુવા.

જખ હસે તનહા પાંતા હું અપના મુશક જતાતા હું મમર
હમ તુન્દ, ખુકી તુન્દ. ખુહસે અપનાસા મુંહ લેકર વાપસ આતાહું.
આરીસ—મમર યહે આપકો નાહકકા મલાલ હય જખ આપકો

અરમાને વિલાસ હય તો શીર ધીકડી કયા કીલો કાલ
હય રહે તો એક વાજીય સવાલ હય.

નવાળ—બસ યહી મહાલ હય અજીમ હાલ હય અકસર અયસેહી
કુકરે સુનાતી હય, કોરીહીબાતોમે ઉડાતી હય દેખોતો
સહી રહે કછ રોજકી લાડકી કલ તકતો મેરે હાયેહીમે
પત્ની હય મગર અજીમ ખુલાકા મન્તી કકે સાંચેમે દલી
હય. જીસ પહેલુ મંચ છોડતા હું કમ્મખત વોહ દન્દાને
શિકન જવાળ દેતી હય કે તૌઆહી બલી હય.

ગાના.

હમને છોડા કીસ નામનકો, છુવતહી મારે ડુંગર
બાતોંકી સમ કુસુમરી બાતિલ કરતી હય જરી જરી.
શીશીમે ઉતરતી નહીં પરી સખ જન્તર હય બેકાર.

કેયુમ—જનાળ જળ આપને ઇસ્કે બાવ ઔર બડે બાઇકો મારા,
અપને કરતબોંકે બલસે ઇસ તખ્તએ હુકમતપર કમળ
પાશા, તો ઇસ લડકીએ કળજીમે લાના કયા બડી ખાત
હય, જીસ જમાનેમે હમને ઇસ્કે બાવ ઔર બાઇકો જંગ-
લમે જહન્નમ વાસીલ કીયાથા તો રહેથી કીતની.

શુસદસ.

ફુરન કયા ચીજ હય માઅલુમ રહે જિનહાર નથા,
જીલ્દ પર પયચકા કુચ્છ બલસે સરોકાર નથા.
ઇસ્તરફ પ્યાર નથા, ઉસ્તરફ ઇન્કાર નથા,
માલ બેકદરથા જળ કોઈ ખરીદાર નથા.
જો નયે આતાથા ફુરન અબ વોહ જનાળ આયા હય,
નાજકો સાથ લિયે ઓહદે શબાળ આયા હય.

મગર રહે શબાળ આપકી પરવરિશકા મઆલ હય, તો ફીર
હર સુરત આપકા માલ હય. ઇસે ઇસ્તે અમાલમે લાના આપ પર
હલાલ હય.

આરીસ—

શ.એર.

આજ કવ સીધી તરહસે કામ ચલતા હય કહીં,
ચાર સીધી ઉગલીયોસે ધી નીકલતા હય કહીં.

જકે સાદ તબાબ બન જઇએ અપને હાપોં સમઝાઇએ કા-
લુમે લાઇએ.

નવાળ—કયા કાલુમે લાઇએ.

શ.એર.

હોશહી કાલુમે અપને અબ નહીં પાતાહું મય,
મુશકીભોંકા સામના હય જીસતરફ જતાહું મય.

ધધર પુરશીદ લકડાકા ઇસ્ક સતાતા હય, ઉધર નાહરસિંગ
કુકા ખાદ ખાએ જતા હય.

નાહર—(છુપા હવા હય ખુલ્લે)

શ.એર.

જિન્દગિકે સાથ હય જીસ્તર હ રિસ્તા મૌતકા.

સાથ હય તેરે હમેશા ચેક ફરિસ્તા મૌતકા.

કૈયુમ—એક આદમીકા ખાઈ દિલમેં ઐરબી ખટકતા હય.

આરીસ—વોહ કૌન ?

કૈયુમ—વોહ ખુદા અકબર ! અપને આકાકા ખયર ખવાહ જીસકો
રાતકે વક્ત કલ કરના ચાહાયા જંગ ગયા ઐર અપને
છોટે બેટે અજીજકો લેકર ભાગ ગયા.

આરીસ—ખુદા જાને અબ વોહ જિન્દા હય યા મર ગયા.

નવાબ—બેગમબી તો પુરશીદલકાકી હીમાયતી હો રહી હય
ઐર રિઆયાકી સરગોશીયાં ઐરબી મેરે હોશ ખો રહી
હય મગર રિઆયાકે ઇનહેરાફકા સખબ ઇનકે હામાદ
સલીમકી કાર ગુજરી હય.

શરીફ—હજુર ઇસમેં મેરી કયા ખતા રહેતો ખુદ હજુરને અપને
પયારમેં કલહાડી મારી હય, અગર ઉસકો સાથ ન લાતે
રહે મેહેરઆનીયાં ન ફરમાતે, તો રહે દીન સામને આતે,
ઐર હમબી આપકા ઇશારા ન પાતે, તો સલીમકો હામાદ
ન ખનાતે.

કૈયુમ—હમને પડેલેહી કહાયા કે જહાં છન્કે બડે બાઇકો ઠીકાને
લગાયા વહાં ઇન દેનેકો બી માર ડાલો, સપોલીયોંકો
આસ્તિતમેં ન પાલા. મગર હજુરને ન માના.

નાહર—(ખુલ્લે) બડે બાઇકો ઠીકાને લગાયા રહે નહીં કહેતેકે
કજીકો મહેમાન ખુલાયા.

આરીસ—મગર અપને જખનક કાંટા તણવોંસે ન નિકલેગા
ખલિસ ન જયગી તખી અત અયન ન પાયગી.

શરીફ—બેશક ઘોડેકે પાડકા જે નાત્ર ખડ ખડાએ ઉસમેં કીલ લગાદો.

કૈયુમ—મેરી રાએમેં તો સલીમહીકો.....

આરીસ—મગર બાઈ શરીફકીબી તો રાય.

નવાબ—હાં ઇસમ શરીફકો બેટી ગામુનાકા ખયાલ હય.

શરીફ— અશઆર.

કહાંકા ખયાલ ? કયા બેવા નહીં રહેતી જમાનેમેં,
બડેમેં જખમ હુને એકહી નાખુન બદાનેમેં.

નાહર—તુમ્હીં મીટ જવગે જલિમ ગદીઓંકે મીટાનેમેં,
ન પડ જાએ નમક દેખો કહીં મરહમ ખનાનેમેં.

નવાબ—અચ્છા ખુરશીદલ, કાકે મ. આમીસે પર ગૌર કરો,
ઔર નાહરસિંગકી શીક કુચ્છ ઔર કરો.

(નવાબકે સાથ સંબંધ જના. દુસરી તરફસે ખુરશીદલ, કા
ખાતે આના).

ગાના.

મેં વારીયાં ખવાહી ન ખવાહી અશક ખારીયાં
કુલન હાર ગલે મેં ડાલતી સકાહે ન ડાલતી કાહે,
ન કંધી ચોટીસે ખે. જારીયાં, નાગન અભાગનકી ખવારીયાં.
ખ્યારી આંખે મેં રચાહી સુરમા બનકે બચરાગન ખિસારીયા,
કારી કટારીયાં, આબરૂકી ચારીયાં, ખોટી કરો નમન કીધારીયાં.

મુસદ્દસ.

સહેલો—મંચ હંસતીહું બહન તેરી ય્હે જિંદે નાગહાની પર,
કમર બાંધી હય તુને કીસલિરે ના કદ્રદાથી પર,
તુએ કયા રહમ કુચ્છ આતા નહીં અપની જવાની પર?
જર્મી પર બચઠના અચ્છા યા ત. ખતે હુકમરાની પર
અગર તેરી તરહ મયં શહકે મન્જુરે ન. જર હોતી
હુકુમતકે મંજે લેતી સબોકે તાજે સર હોતી.

ખુરશીદ—હુકુમતકે મંજે લેના મુ. કદરમેં અગર હોતા,
ફલક આમાદએ બરગસ્તગી કયું ઈસ. કદર હોતા
સરોમેં સર અગર હોતા તો ઉમ પર તાજે જર હોતા
સરાંસીમાના હોતી નયું સરવર મેરે સર હોતા
મુએ એક આંખબી ખાતે નહીં ય્હે કાઠ શાહીકે,
કે હય ઇસ કાઠમેં સામાન મેરી રસિયાહીકે.

શાહી—મેરી જા તુને ય્હે કયા દિલમેં હાતા,
બલા ઇસ. કદર સાદગીકા ઠીકાના
ય્હે ઉઠતી જવાની ય્હે ચઢતા જ. માના
ન કંધી ન ચોટી ન જુલ્હેં બનાના
મયસર જુસે મોતીગોંધી લડી હો
વોહ જુલ્હેં હોતા ઉલજનોંમેં પડી હો

મુખ મ્મસ.

ખુરશીદ—ખતાવું કયા તુમ્હેં ઉઝલ પડી રહેતી હય કયું કાકુલ,
મયં. ખુદ ઉલજનમેં હું શીર ખાક સુલજાતી રહું કાકુલ,
બલાએ જાં કહું ઇસ કલમુષકો યા કહું કાકુલ,
ચેપુરસી અ. જ મને બેકસ મરા ઉમરીસ્ત મું. કાકુલ,
સિવાહ બ. ખતમ પરીશાં રે. જગારમ ખાના બરદોશમ,

સહેલી—આ ખીર ધસ મલાલકા સખખ ?

પુરશીદ—સખખ ? હાએ ગળખ ! અરે જો ખચપનમેં બેરી ક-
રકે પાલે, હર તરહ સમાલે, વહી ના જાયેજ અરમાન
નીકાલે ! ગુના હોકે ગારમેં ડાલે ! ખચાલે ખુદાયા ખચાલે.

શ.એર.

નાં ખુને દસ્તે જ.ફા દામનમેં મેરે ગા.ડકર,
ખે.હયા પીછે પ.ગ હય કયાહી પન્જે ઝા.ડકર.

હાલી—અય ગાહરે બહેરે દિલરખાઝ.

મુસદસ.

પુરશીદ—ન છેડો કીસલિયે બે.જરકો બે.જર કરતી હો,
જખાકી બરહીયાં હરદમ જીગરકે પાર કરતી હો.
જહાં મંચ ખચકતી હું ખચઠના ફુશવાર કરતી હો,
યહી ખાતેં યહી ફુજ્જત યહી તકરાર કરતી હો.
રહો ખામોશ મંચ કદમોંપે સખકે સર ઝુકાતી હું,
યહાંસે તુમ નહીં જાતા તો લો મંચ આપ જાતી હું.

(જના પુરશીદકા.)

સહેલી—ચલો વહીં ચલકર સમઝાએંજે.

હાલી—વહાંતો બેગમ મૌજુદ હોંગી જો હરવક્ત ધસકે સરકા છ-
તર બની રહેતી હંચ હમ સખસે તની રહેતી હંચ.

સહેલી—તો ક્યા હમ બેગમસે ડરતે હંચ, હમતો નવાબકે હુક-
મકી તા.અમીલ કરતે હય. ચલો કીસી ન કીસી તરહ
સમઝાએંજે, જીસ્તરહ હોગા ધરરેપર લાએંજે.

(પુરશીદે બેગમકા આના.)

બેગમ—ન ધબરા જાને માદર ન ધબરા.

શ.એર.

લાજિમ નહીં કે કીજિયે હીમ્મતકો અપને પસ્ત,
ફુસ્મન અગર કવીસ્ત તો નીગેહમાં કવી તુરાસ્ત.

પુરશીદ—શાયદ યહે લુલ્હો કરમકી મીલે ચાદર મુજકો,
અપને દામનમેં છુપાલે મેરી માદર મુજકો.

આપ મેરી હીમાયત કરતી હંચ. મેરી પાસખાની કરતી હંચ,
તો ફુજુરે વાલા આપસે નારાજ હોતે હંચ.

બેગમ—હોનેદો ! વોહ આંખોવાલા અન્ધા બદશઆરી પર આમાદ
હય, તો મુજકો ઉસકે ખાશસે ખુદાકા ખૌફ જિયાદા હય.
મંચ બની અપને એક મોતેખર સિપાહીકો ખુલાતીહું, તુઝે
અપને મય કે પહોંચાતી હું.

રૂબાઈ.

તુભી ઇસ કયદસે બરી હોગી;
મેરે હકમેની બહતરી હોગી.
રાગ લાએલા ખાક શીર નવાખ,
ખાંસ હોગા ન બનસરી હોગી.

(જના બેગમકા.)

પુરશીદ—

મુસદ્દશ.

બહેન હય કોઇ ન કોઇ બાઇ ન ખાપ સરપર ન ગોદ માંડી,
મેરીહી તકદારમે હય તારી વહે બેકસી બમસી જહાંકી.
પડે જવાની પે કયું ન પથ્થર ગણે પડી વહે બલા કહાંકી,
ખુદાહી હારી જજ હય ઇસ ચમનકા ખગાખ નીચત હય ખાગખાંકી,
હરજ રહી હય વહે જીરસે ઇસમત ઉસીકે હથે ચડે હુવે હંચ.
ગજખાંકી મુશકીલ ગીરહ પડી હય સીનમકે નાખુન બડે હુવે હંચ.
વહેતો શીર આ ગયા બેઇમાન! ઇસાનકે લિખાસમે શયતાન.

(આના નવાખકા.)

નવાખ—કયું પુરશીદલકા અમતો તખી અત અરહી હય.

પુરશીદ—શુક હય અબી તક જીતી હું.

નવાખ—દેખ મંચ આજ કીતને દીનો ખાઆદ આયા ?

પુરશીદ—ખડી મહેરખાની કી જો મુંડ ન દીખાયા.

નવાખ—મગર ઇસ મહેરખાનીકા સીલા કુછ ન મીલા.

પુરશીદ—મીલ જાયગા.

નવાખ—કય ?

પુરશીદ—વક્ત આયગા જખ.

નવાખ—આખીર કય તક ઇસ્તરહ ખાક ચાટેગે ?

પુરશીદ—ફતીયા આખીતકી ખેતી હય જો ખો રહે હય વહી કાટેગે.

નવાખ—

રૂબાઈ.—

લખે નાજુકસે વહે કડી ખાતે
વાઅજના હંચ હર વડી ખાતે
યાદ કર અપને ખાપકી નાદાં
છોટા મુંહ ઔર ખડી ખડી ખાતે

પુરશીદ—હાય મંચ કીસમતકી કયસી હેડી હું કે નામ લેકર
રાતેકા ઇતનાશી માઅલૂમ નહીં કે મંચ કીસીકી બેડી
હું અથ મેરે કીખલએઃ કાઅખા અથ મેરે આકા
મુઝકો તો આપકી નમક ખવારીસે ઇન્કાર નહીં હય
મગર આપકા હાલ ખુદા જાને.

નવાબ — ખુદા ! ખુદા ક્યા જાને ? જીમ જીમાનેમે' મંચ અવધકી
ફાજકા કિપેહસાલારઆ તો તેણ આપ મેરા ખીદમતગાર
યા જિસ વક્ત ઉઠને ફનીયાસે મુંહ મોડા ફક્ત એકલી
નાગનકો અપની માદમાર છોડા અબ વોહ દુધ પી પી
કરે જીતના જહર ઉગલે ઉતના થોડા.

ખુરશીદ — ઉસ મરનેવાલેકા નામ ?

નવાબ — બાકર ગુલામ.

ખુરશીદ — ભલા આપને ઇતને રોજ બારહા પૂછને પરબી ઘે
મેહ કયું છીપયા.

નવાબ — ઇસલીયે કે તૂ અપની કમજર્દીપર અફસોસ ન કરે.

ખુરશીદ — મંચ કમ જર્દી સહી મમર અચ આલી અફ કમજર્-
ર્દીકી દલીલ ખીદમતગારી હય યા બદકારી.

નવાબ — ન ખીદમતગારી ન બદકારી. કમ જર્દીકી દલીલ હય
એહસાન ફરામોશી.

ખુરશીદ — સાથહી બિલન્દ મરતબા હોકર દીનસે બેહોશી.

નવાબ — અચ બદ અંગેજ અવરત ઘે જવાબ દીલ ખરાશ.

ખુરશીદ — નહીં ચું કહીયે કે એ નેક અદેશ બેટી શાઆશ.

નવાબ — બેટી ? બેટી જમથી તખત.

ખુરશીદ — ઐરત ઐરત જબ ફનીયામે' ન હોઉંગી તખ હોઉંગી.

નવાબ — ક્યા મેરે સબ એહસન જુલાદિયે.

ખુરશીદ — આહ.

શ.એર.

જીક એહસાનકા કીયા તુમને,

શહદકો જહર કરદીયા તુમને.

મુઝે આપકે બહોતસે એહસાન યાદ હંચ, દો દીનકી ખાત હય, આપ

મુહબ્બતે પીદરી દિખાતેયે, બડે ખ્યારસે આગોશમે' બીઠાતેયે.

નવાબ — મંચ અબબી ઉસી આગોશમે' લેનેકો તૈયારહું.

ખુરશીદ — ક્યા ઉસી નીયતસે ?

નવાબ — નીયત ? નીયત જમાનેકે સાથ બદલ ગય.

ખુરશીદ — તો જમાના નીયતકે સાથ બદલ ગયા !

શ.એર.

ન વોહ જીસ્મ રહા ન વોહ ગાત રહી,

ન વોહ જાત બિલન્દ સીદ્દાત રહી.

ન વોહ આંખ રહી ન વોહ ખાત રહી,

ન વોહ દિનહી રહે ન વોહ રાત રહી.

નવાબ—તું એક સાંપન હય મેરે ઘરમેં.

પુરશીદ—એક આપ નહોં મગર ચીલકી ન.જ મેં.

નવાબ—નાદાન લિયાસ અચ્છાબી હો પર જળ વોહ પહેનનેમે નહોં આતા હય તો સડ જતા હય યા કીડા ખાજતા હય.

પુરશીદ—મગર ચોરીકે કપડોસે જો શખ્સ પોશાક બનાતે હય વોહ કપડે તો નહોં પર હતકડી એક દિન પહેનતે પાતે હંય.

નવાબ—પુરશીદ ! કાશ તુઝે મુઝશે મુહેખ્ખત હોતી તો બેગમ નામ હોતા.

પુરશીદ—અગર આપકો તુજસે નફરત હોતી તો જન્નત મુકામ હોતા.

નવાબ—જન્નત છટ.

રૂબાઇ.

જાન ખોએ નજાતકે ગમમે, અયસી જન્નત ગમ જહન્નમમેં !

જીતેજી ખુદકા મ.જા હય મહાં, ફાસલા કયા હય કુરમેં હમમેં.

પુરશીદ—આપ જાન સમજકર બેજા ફરમાતે હંય.

નવાબ—નહોં પુરશીદ હમ તેરા મરતબા બદાતે હય.

પુરશીદ—એક આપ મટીકે પ્યલેકો ચાન્દીકા પ્યાલા બનાતે હંય.

મગર પાનીકી લ.જજતપર પાની શીરાતે હંય.

શાએર.

મ.જા દોનોરા હોગા કીર કીરા ઇસ ખયર ખવામીમેં,

કે હય કુછ આબર પાનીકી મટીકી સુરાહીમેં.

નવાબ—વો ખુતે મગરર પહે કુરન કાપિલે ના.જ નહોં હય.

પુરશીદ—આપકોબી યાદ રહે કે ઉનકી લાહીમે અવાજ નહોં.

નવાબ—તો કયા તુઝે મેરે જૈરો જહાકાબી ખૌદ નહોં ?

પુરશીદ—કયા આપકો ખુદાકાબી ખૌદ નહોં ?

નવાબ—ખુદા ?

પુરશીદ—હા, ખુદા !!!

નવાબ—ખુદા ! ખે-હાલ-અલેફકે મજમુ એકા નામ ખુદા હય, વર્ન ઐર કયા મય અબી મ.આદ કરફં ગર તું ખુદા દિખાદે.

પુરશીદ—ખુદા ?

રૂબાઇ.

ખુદા સખમેં હય ઐર સખમેં જુદા હય !

ખુદા જરરમેં જલવા તુમા હય !

ઉઠા દીજે આંખોસે પરદા ખુદીકા !

જખર કોખમે શીર ખુદાહી ખુદા હય !

નવાળ—ઓ બહાર ! જ્યાંની તકરાર તું યું ન સમજી તો યું સમજોગી ના બહાર.

(નવાળકા જશ્નમે પુરશીદ પર દસ્ત દરાજી કરતે જતા બેગમકા આતા).

બેગમ—ખબરદાર આસમાન બે સ્તુત ખડા હય કહીં ગીર ન પડે
ઐર મંચ બેવાહ હો જાઉં.

અ.શ.આર.

ન રહમ આપકો આયા મેરી જવાની પર,
હુવે નીકાહકે સખ ઓહદ નકશ પાની પર,
ચહે હાથ ડાલના પીછે કીસી કલાઇ પર,
કશનતો ડાલ ચુકો પહેલે અપની રાતી પર.

નવાળ—ગુનાહ હોગયા દુનિયામે ખાત તક કરના,
હ.જર હયજ હય ઇસ તેરી બદ ગુમાની પર,
તુમહારી વ.જ.અમે કુછ બેગમોંકી શાન નહીં,
કમર કસી હય કતીજોંકી પાસખાની પર.

બેગમ—કહો કતીજોંસે કીજોગા હરામ ખેરીબી.
વહી મસલ હય કે ચોરીબી સીના જોરીબી.

બેટા પુરશીદ જા તું મેરે કમરેમે જા. (પુરશીદકા ચલે જના).

નવાળ—મુઝે ઉસકે ચલે જાનેકા તો કોઇ ખયાલ નહીં મગર તુમહારી
ગુસ્તા. ખીયાં આદાબે જવ જીયતકે ખીવાહ હય.

બેગમ—ઐર ઉસ મુહબ્બતકો જીસકી હ.કદાર મંચ હું કીસી
દુસરી જમહ સર્ફ કરના કયા ઇન્સાહ હય.

નવાળ—જસ તુમહારી જન્નત ઇસીમે હય કે મેરી ખુશીકો મુક-
દમ જાનો.

બેગમ—ઐર આપકી બદિસ્ત ઉસીમે હય કે જીમકો બેટી કહે
દિયા બેટી જાનો.

નવાળ—પ્યારી ખીખી અદબસે દૂર હોના મુનાસિબ નહીં હય.

બેગમ—પ્યારે શૌહર નશ્નએ ગફલતમે ચુર હોના મુનાસિબ નહીં
હય, આપ સુનતે તો હંચ ના ?

નવાળ—હાં બરછીયાં ઝોંકે જાઇએ.

બેગમ—આપકો મેરે સુહાગકી કસમ અગર આપકે રૂબરૂ મંચ
કીસી ગયર મર્દકો પ્યાર કરે તો આપકે મીજબાનકા
કયા હાલ હો.

નવાળ—ખુદાકી કસમ વહીં તુમહારે યા મેરે ખુનસે જમીન લાલ હો.

બેગમ—

મુ.રુખ્યા.

ભ.ડકા જો દિલ હુ.ગુરકા ગયરોંકે નામસે,
ખન્ગર અખરકે આગએ બાહિર નયામસે.
કરને લમે હલાલહી જુકે હરામસે,
શરમાએ દિલમેં કુછ ન મગર અપને કામસે.

નવાબ—

ગાના.

જાનેદે જાનેદે હય વ્યેહ કયા
બેકાર હય સારી તેહારી ચે ધુમ, કયસા પાપી હય જમાના
તુને જાના કયા પાની પાની હોરાની
ચે કટસી નાદાની ઠાની હય તૂને
બદ ગુમાન હાય શૌહર પર હય કયસી નારી,
ખાતે કુ.જુલહી બનાના. જમેં કયા હય જો તુ પીછે
પડી હય યું મેરે, રો.જકી રો.જ ચહી બલા

બેગમ—હાં મદ્દે ઇસકદર આ.જાદી પસંદ ઔર બેચારી ઔરતેં
યું દર્દમંદ.

બાબ પેહેલા.

પરદા તીસરા.

ડાક્ટર ગુલામ જોલાનીકા ઘર.

.....

(ડાક્ટર ગુલામ જોલાનીકા આના).

ગુલામ—કલન મીયાં કલન.

કલન—જી હુ.ગુર.

ગુલામ—કયા સો રહેયે.

કલન—જી નહીં જરા ઉંચ રહાયા.

ગુલામ—કયા ઘર પર નહીં સોતે હો.

કલન—જી લ.ડકા ઘરપર નહીં સોતે હેતા.

ગુલામ—તો લ.ડકેકો યહાંબી લે આયા કરો સોતે ન દીયા કરે,
અચ્છા જાવ ઔર એક કુરમી લાકર સીધી રખો ઔર દેખો
ઉસ મુસાફીર મરી. જકો અગર આરામ હે તો ખુલાવાવ.

કલન—બહોત અચ્છા હુ.ગુર (કલનકા જાના ડાકીએકા આના).

પોરટમેન—ડાક્ટર ગુલામ જોલાની સીરીઝ સરજન બર્ધવાન, યંકે
ખત આપકા હય.

ગુલામ—અચ્છા લાવ.

પોસ્ટમેન—મંચ આપકો હોસ્પીટલમેં દેખ આયા.

ગુલામ—આજ જરા જલ્દી ચલા આયા.

પોસ્ટમેન—પયસે લાધયે.

ગુલામ—ઠાહેકે પયસે.

પોસ્ટમેન—ખત અચરંગ હય, (ડાકટરકા પયસે દેન ઐર પોસ્ટમેનકા ખત દેકર ચલે જના).

ગુલામ—(ખતકા પતા દેખતા હય) મુરસીલા બહેરામખાન રધસિ બાંકીપુર રહે બહેરામખાન રધસ બાંકીપુર કૌન સા હય હંચ (મ.જમુને ખત) આશનાએ ના આશના ખો આપ મુજકો નહીં જાનતે ઐર મંચ આપકો નહીં પચચાનતા, મગર એક નએ તંદુલુકી વજહસે આપકો લીખતા હુકે આપકી ખીવી અકબરીકો યહાં છોડકર ઐર લતીફકો સાથ લેકર અરબસ્તાનકો ગઇ હંચ. ઇસસે આપકો લીખતા હુકે ખત દેખતે હી યહાં આઇએ ઐર અકબરીકી શાદી કર જાઇએ. ઉસકી વાલિદાકા ઇતેજર કરના બેકાર હય. અબ અગલી ખાતોંકો લુલ જાઇએ, ઐર ગુસ્સેકો થુક ડાલીયે; અગર આપ ન માનેગે તો હમ આપના ફર્જ સમજકર અકબરીકી શાદી કરડાલેંગે (ગુસ્સેસે) હાં કરડાલેંગે ? રહે તુશને બે ત.મીજી લ.ડકીકો ગયરોંકે યહાં છોડકર અરબસ્તાનકી સુઝી. જરાસી રંજશપર હ-જરહા ખારીશ પડ ગઇ, મગર ખીવીકે, ગુસ્સેપર ઓલે ન પડે. (ફુલ્હામીયાંકા આના.)

ફુલ્હામીયાં—સલામ અલયક.

ગુલામ—વ.અલય કુમુસ્સલામ, અબ આપકે સરમે દર્દ તો નહીં.

ફુલ્હા—જી નહીં અબતો દર્દમેં સર નહીં.

અ.શઆર.

જસ તૌર મેરે સરસે જમાના ગુજર ગયા,

ઉસકાબી એક જૈસ થા આયા ઉતર ગયા.

ગુલામ—જમાનેને શામદ સતાયા હય તુમકો,

ગીલામન્દ અપનાં બનાયા હય તુમકો.

ફુલ્હા—જમાનેને મુજકો હય અયસા લતાડા,

કે ચલતા હું સીધા તો પડતાહું આડા.

ગુલામ—તો કયા આપકીબી જોડસે તકસર હય.

ફુલ્હા—જી નહીં સાહબ યહાંતો જોડ ન જાતા, ફક્ત અધાડ મીયાંસે નાતા.

.ગુલામ—કયા અમીતકે તુમ્હારી શાદી નહીં હુય.

હુલ્હા—જી નહીં, કુલ્સુમ નામકી એક લડકી બાંકીપુરસે મેરે હમ-
સાએમેં આકર હહેરીયા વોહ તો મુજસે શાદી કરનેકે
રાખીયા.

.ગુલામ—તો શીર કયું ન કી ?

હુલ્હા—ઉસ્કે રીશતાદારોંકો વોહ શાદી પસન્દ ન આધ.

.ગુલામ—તો બહોત અચ્છા હુવા.

હુલ્હા—કયા ખાક અચ્છા હુવા.

શ.એર.

ન ઇબાદત ન નાજ જોશવાકે,

દીનહીકે ર ન દુન્યાકે

.ગુલામ—દેખો યે યાદ રહે.

શ.એર.

મુજસે હય કરની આપકો ગુફતગુહી અગર,

નામ બીવીકા ન લેતા મેરે આગે જુલકર.

હુલ્હા—બહોત ખુબ કબી ન હુમા.

શ.એર.

દેખ હુંગા મંય અગર લીખા હુવા જોશ કહી,

સાફ કહ હુંગા કેયે મુજસે પદા જતા નહીં.

.ગુલામ—શાખાશ આફરીન.

હુલ્હા—ઉશ ! જોશસે ઇસકદર ધબરાના, ડાકટર હય યા કોઇ દીવા-

ના તો કયા આપકા મકાન બાંકીપુર હય ?

.ગુલામ—જહાં મેરા મકાન બાંકીપુર હય !

હુલ્હા—ઐર યહાં !

.ગુલામ—યહાં શીશા ખાનેમેં મુશા જિમહું.

હુલ્હા—તો બાંકીપુરકા કયા જીકે હય.

.ગુલામ—જહાં બીબી લડકીકો ગયરોંકે ઘર છોડકર અરબસ્તાનકો
ગઇ હંય દુર ન જમચેયે રહે ખત મુશા હિંજા દરમાઇએ.

હુલ્હા—યે ખત કીસકા હય ?

.ગુલામ—મેરા ઐર કીસકા હય. યે કોઇ બહેરામ ખાન રક્ષ બાંકી-

પુર હંય કહેતે હંયકે ખુસ્સા યુકકાલો. હમ ખુસ્સા યુકકર

કયા હમારી ખાત નીચી કરેં દસબરસ હુવે મમર અબી

તક બીબીકા ખુસ્સા કસ ન હુવા.

હુલ્હા—ઐર મીયાંકા ?

શુભામ—મીયાંકા કયું ઉતરે હમ ઉસકી જોર હંય યા ખસમ હય,
હમ ઉસસે કીસ બાતમેં કમ હંય. અગર વોહ એક મી-
યાકી ખીખી હય તો હમની એક ખીખીકે મીયાં હંય અગર
વોહ દો ખચ્ચોકે માં હંય તો હમ દો ખચ્ચોકે બાપ હંય
શીર કીરતરહ બને.

દુલ્હા—ઇસસે બદલ કર પામલપન ચૌર કયા હોગા.

શુભામ—જહાં!

શ.એર.

ઉતરો ઉઠાથા યે જુનુ પહેલે,
નાક કટ બય જો મનું પહેલે.

દુલ્હા—હેબી અબબ ઇન્તેહાક હય, મંચબી ખાંકીપુર જા રહા
હું. અગર કોઈ કારે ખીદમત મેરે લાયક હો તો બસરો
ચસ્મ હાન્નિફ હું.

શુભામ—તો કયા આપકા મકાનની ખાંકીપુર હય ?

દુલ્હા—જ નહીં મેરા મકાન તો કલકતે હય. ખાંકીપુરમેં એક
સાહબને એસીસટન્ટ હેડ માર્ટરકી જમાહ પર બુલાયા
હય દેખીએ જતાતો હું મમર અંદેશાહી અંદેશા હય.

શ.એર.

અબબ નયરંગ યે તકદિરકા મરદીજ દિખાતી હય,
જહાં જતાહું યે કમખખત પહેલે પહોંચ જતી હય.

શુભામ—તો કયા આપકી તકદિર આપસેબી તેજ રક્તાર હય ?

દુલ્હા—જહાં !

અશ.આર.

બર્કહી રક્તાર હય તકદિરકી રક્તારમેં,
રેલમેં જતાહું મંચ યે પહોંચતી હય તારમેં.

શુભામ—

મસનવી.

હય ગીલા તુમકે કમનસીખીકા,
મંચ સતાયા હુરાહું ખીખીકા.
તુમની બેબાર મયબી હું બેબાર,
ઈસ લીચે બન સકેંગે દોનો યાર.

હાંમેં આપકા નામ પુછના તો જુલહી મયા.

દુલ્હા—મેરા નામ દુલ્હા મીયાં હય મહેરબાન.

શુભામ—અગર લડકીકી સુહગ્ગતને મજબુર કીયા તો મયબી
ખાંકીપુર જુર જીલ જુર આઈમા લીજીયે યે મેરા
કાર્ડ હય—

(મસનવી)

લીજીએ પતાઓ નશાં મેરા,
ધરિસે આતા રહેમા ધ્યાં મેરા.
જખ પહોંચ્ય જખે આપ બાંકીપુર,
ખત મુઝે ભેજના જુરર જુરર.

દુલ્હા—(કાર્ડ લેકર પઢતા) ડાક્ટર ગુલામ જોવાની સીરીમ સર-
જન બહવાન.

ગુલામ—ચોર હમ્મલ શરવન્ટ જ.ઈ કુલ બુનિયાન.

(આના કલનકા)

કલન—હજુર ખાતા તૈયાર

ગુલામ—આપએ દુલ્હામીયાં ખાતા નોસળન ફરમાધએ.

દુલ્હા—જ નહીં ઇસવકતતો લુક નહીં હય.

ગુલામ—નહીં કુછ થોડાસા.

દુલ્હા—યેંકયુ.

ગુલામ—ડૉન્ટ મેન્શન પ્લીઝ.

બાબ પહેલા

પરદા ચૈયા.

મકાને બેહરામ ખાન.

બેહરામ—નહીં તુમ નહીં સમજતી હો.

કુલશુભ—તો બાઈ જન હસખતકા જવાબ તો આજને દીજીયે !

બેહરામ—ખેર

ગાના.

કયસે કર રાખેં કંઘારી કુમરીયા,
અખ નહીં વાહી બાલી ઉમરીયાં,
તા અનેપર તાબના મુખપર મારે
અપને પાયે સારી નગરીયા-કયસે,
ખ્યાહ રચાયેં કાફુસે વાકો
તો ન રહેશી નીચી ત.જરિયા-કયસે.

કુલશુભ—હાં બાઈ કહેલે તો સાચકો કહીનેકી જરખાદ ગુનાહ
લાજમ નહો. ઉરકે આખખાઈ આનકર કયા સીમ લમાએએ
આપહી કીશી સરીફ. ખાન્દાનમેં ખાત પકી કર દીજીયે.

બેહરામ—હાં અખસાહી કરગા દેખો બનારસકે રૂપકે કરખાનેકા
હાલ માલિકકે બ.મયર અમરત હો રહા હય. હમીદ આએએ.

કહેદેના કે બીસ્તરા વગથસ બાંધકર તયાર રખેં ઔર કલહી
હમીદકો રવાના કરદેના.

કુલસુમ--બહોત અચ્છા બાધ.

(બના દોનોંકા અકબરીકા ગાતે ગાતે આના)

અકબરી--

ગાના.

કહું કાસે ચરમકી હય ખાત,
મુશ્કિલસે કટતી હય રાત--નિગેડી
મોરી સુની હય બગિચા માલીસે ખાલી
ફૂલે હય ફૂલ ફૂલ પાત--દહરે મોરે
ગયા પહેલા જમાના--અબતો નિમાના.
ગદરા ગયા ગોરા માત-મુઝ્યોલી ન અંગમે સમાત.

(આના હમીદકા)

હમીદ--

શ.એર

બુ.બબએ દિલ ચૈાર ઉરપર રૂપ જુરૂપ હમ નહસ,
દિલ રહે કહેતાહય કે બ.હ ઔર પાંચ કહેતે હય કે બસ.

(હમીદકા સુપકેસે જાકર અકબરીકો ડરાના)

અકબરી--ઉમ મંચ તો ડર ગમ ! દેખો હમીદ.

શ.એર

યું અચાનક આકે હમકો તુંમ ચોંકાયા કરો,
બબ યહાં આયા કરો સીધી તરહ આયા કરો.

(આના કુલસુમકા)

કુલસુમ--લો હમીદ રહેતો કલીલમે ગલીલ ખુરી રહી. અકબરીસે
બિછડનેકા વક્ત આ ગયા.

હમીદ--કયું કયું ? કુશી જાન કયા હુવા ?

કુલસુમ--

મસનવી.

હો ગમ મ.હદુદ પ્યારકી રાતે,
અબ તો હંડી બરાં કરો સાંસે,
ચાહનેવાલે બાબ અબ આંહે,
અબ ન હોંગી મહેમે રહે બાહે.
અબ ન હોંગી રહે છેડ આપસકી,
કલ હવા ખાઆને બનારસકી.

હમીદ--તો કયા બનારસ જાનેકા હુકમ હો ગયા.

કુલસુમ--તુમ્હારે અબ્બા હુકમ કર ગયે હય, ઔર અન ફરીબ
અકબરીકી જાદી કહી ઔર કરનેવાલે હય.

હમીદ--તો જાને દો કયા હુકમ ?

कुलसुम—क्या हय हय ? जनारसकी जस्ती क्यसे सोहायेगी
वहां अकपरी क्यसे आयेगी.

अकपरी—देखो कुशी अभां जातो जातोमे तकरार होजयेगी.
भसनवी.

आपकी अज्जमान असमे नहो,
अज पड़ोयने लगी कहींसे कहीं.

कुलसुम—जाहिरा कहर दुटते होगे,
दिलमे लड्डुसे कुटते होगे.

येटा तुं धरकी धरीयकी जातोमे न आना, आंजे भीलानेक
उर नहो मगर दिल न भीलानाहो जरस पड़ेसे जहरासे प्यारी डाली
नथी, अज जे हय सो अकपरी.

हमीद— भसनवी.

जुन जदनाम मेरा नाम करो,
जव अस जव आपना काम करो.

कुलसुम—अच्छा मंय अभी जती हुं और तेरा साथ नैसक
दुरस्त करतीहुं (कुलसुमका जना)

हमीद—किया करो ! यहां जता कौन हय !

भसनवी.

शिक हय किसको धारजानेका,
मयतो हुं सांप छिस अजनेका.

अकपरी—नहो नहो हमीद कहीं अकसा न करना इसमे जद-
नाम होजयेजे.

हमीद—(भसनवी)—जदनाम हुवे तो मज कया ?

समझा मुझे कौन नासज कया ?

तुम्हें मा.अलुम हय के मंय अपने आपका अक बोला येटा कीतना
प्यारा हुं अस आजही भीमार जनकर सौरो कुआं करता हुं,
शिर देखु कौन मुझे जनारस पड़ोयाता हय, और कौन तुमसे
झादी करने आता हय.

भसनवी.

तुमसे कौन अजर भीलाये नजर,
जुन पी जठि यदके छाती पर.

अकपरी—हां हमीद मंयतो पुयना बूखही गध के वोह जहरा
कौनथा ?

हमीद—वहीन हमारायेकी लड्डुकी अजपनमे साथ पड़तीथी उ-
सपर धनको दिल लगी सुजी.

અકબરી—કહેનેદો.

મસનવી.

ઇસમે કયા કુછ બીગડતા હય આપકા,

લાલ મુંહ સુનકર કયું પડગયાઁ આપકા,

હુમીદ—કહેનેકા ડર નહીં

શ.એર.

મગર ઇન્સાફ ઔરોં પર આવાજેં જબ કસે,

પહેલે વોહ અપની તરફ એક નજર દેખલે.

અકબરી—ઉન્હોંને અયસા કયા કીયા? જો તુમને બદલેકા તા.અ ના દીયા.

હુમીદ—કરતીં કયા? જો મંચને, વહી વહેબી કરચુકી હંચ શાદી હોનેસે પહેલે એક ઔર પર મરચુકી હંચ.

અકબરી—વોહ દૈનથા?

હુમીદ—હસ બદર હુવે જબ દાદા કલગકતે ગયેથે તો ઇન્કોબી સાથ લે ગયેથે. જસ ગલીમેં ઠહેરેથે ઉસ ગલીમેં કોઇ દુલ્હામીયાં કયુતર બાજ થા, વહી ઇન્કા મહરમો દમ સાજ થા.

અકબરી—તો ઉસસે શાદીકી ન ઠહેરી.

હુમીદ—નહીં રીસ્તાદારી. દાદાકો પસંદ ન આઇ, તો મર.હુમ કુશી કાસિમ જનકે સાથ શાદીકી ઠેહરાઇ. અબ જબસે ઉન્કા ઇન્તેકાબ હુવા હય, ઇસ્તરાહ ગુજરતો હય. કુચ દિન યહાં કુછ દિન વહાં રહેતી હય. ખુદાકે ફજલસે જાયદ બહોત હય. ઔર ન.કદમી કયા ઉન્હોંને કુછ કમ છોડા હય, અબ વહે જીતમા ઇતરાએં ઉતના થોડા હય.

અકબરી—(કુલસુમકો આતી દેખ) વહેલો શીર આ રહી હય.

હુમીદ—તો લો મીરગી જનબી તશરીફ લા રહી હંચ. લે ગુલ મયા.

અકબરી—અરે કોઇ જલ્દી આવ ઇન્કો કયા હો ગયા.

(કુલસુમકો આના)

કુલસુમ—કયા હય? કયા હય?

અકબરી—અબી ખાત કરતે કાંતે હાથ પાઉ અકડને લગે.

કુલસુમ—અરે બદલું ઇદર આ ઇનકો ઉઠા. ઔર જલ્દી જાકર કીસી હકીમકો ખુલાલા.

બદલુ—બહોત ખુબ હુજુર

(ઉઠાકર લેજના)

બાળ પહેલા.

પરદા પાંચમા.

મકાને નાસિર.

ખુરશીદ—આપ જળ બાહિર જાતે હંચ તો સૌ સૌ તરફકે
પ્યાલ આતે હય.

નાસિર—

રૂબાઈ.

નૌકરી પર મંચ કબી જાતા ન મરનેકે લીયે,
રન્જ કુરકતસે તુઝે આબાદ કરનેકે લીયે.
કયા કર મજબુર સા મજબુર હું અચ રશકે હુર,
છોડતાહું જન્મત ધસ દોળખકે બરનેકે લીયે.

ખુરશીદ—અગર આપ તલાશ કરેજે તો યહાં હી કોઈ નૌકરી
મીલ જાએગી.

નાસિર—મીલજાય તો કયા કોઈ અખત હય કે હરતેકે હરતે વા-
પસ આનકી તકલીફ ઉઠાઉં.

ખુરશીદ—ઐયર યહે હફતાબી તો કંઈ હફતામેં આતા હય.

નાસિર—ઐયર પ્યારી મુઝેબી અજર પકડતા તવાબ હોજાતા હય,
યહે નન્ને નન્ને હાથ યુમનેકે દિલ ખેતાબ હો જાતા હય.

ખુરશીદ—હાં મંચતો કહેના જુલહી ગંધ. ખુદા મારત કરે ઉસ
મુઝે નવાબકો, સાલખર હોગયા લેકીન અખબી જળ કબી
તુમહારે પીછે ઉસકી મનહુસ સુરત યાદ આતી હય, મેરે
તો પાઉં તલેકી જમીન નીકલ જાતી હય. અચ્છે જ અખ
તો યહી નૌકરી કરલો. તીસકી ન સહી પચ્ચીસકી. પચ્ચી-
સકી ન સહી, ખીસકી ન સહી પન્દરાકી સહી.

મુસદસ.

ગુજર થોડેસે થોડે મેં બી કરલેજે,
ન જુલેસે કબી નામ તકલીફ ઉત્ર બરલેજે;
નહો સાલન નમકકી કંકરી હોટોપે ધરલેજે,
ગજબાદ પહેનકર સાદમીસે બન સંવરલેજે.

તુમહારે કુઠકે બરતન પડે ગર માંજને મુજકો,
તો બહેતર ખવાને ન્યામતસે હય મુઠ્ઠીબરચને મુજકો.

નાસિર—જળ કલાહ આદરિન.

શ.એર.

દિલ મેરા તૂને બદાયા અપને દિલકો માર કર,
ફેકે તુજપરસે કાશકા ખજના વાર કર.

ગાના

નાર બકી પતિવરતા વહી શાદ જગમેં
 શાદ જગમે વહી આખાદ જગમે—નાર.
 નારી પતિવરતા બકી વાકો સ્વર્ગ હય જીતેજી
 લખપે હોગીના ફરીયાદ જગમે—નાર.
 પાછ જો કરકશાં નારી જીતેજી નરક હય બારી
 સમ્પતહો સારી ખરબાક જગમે—નાર.

ખુરશીદ—તસલીમ !

શ.એર

એ.હસાન મન્દ ઇસ નિગહે .કદ્દાંકી હું ?

અયસા બતાયા મોલ ! મૈય અસી કહાંકી હું ?

નાસિર—પ્યારી કયા કહું મૈય તુજસે શરમીન્દા રહેતાહું.

ખુરશીદ—કય ! યહે કયું ?

નાસિર—

મુસદ્દસાત

હાં અય પ્યારી હય મેરી તન ખાહ ઇસ દરગ્ગ કલીલ,

હો નહીં સકતી કીસી .જેવરકી કોઇમી શખીલ,

નાક તેરી હય દિલે .ગમનાક કે દીલકી દલીલ,

નીમકા તીનકા હય .જેખાથી જહાં સોનેરી કીલ,

મખખીયાં તક મેરે હસ્તરખાન પર આતી નહીં;

શીકી ખાતે કલ્મકી તસકીન શરમાતી નહીં,

ખુરશીદ—પયરહન જરરોં નહીં મરકા હમેં કુછ ગમ નહીં,

યહે ચીથડે શરમીન્દાએ પશ્ચમીનએ રૈશમ નહીં;

.જેવરો પોશાકકી પરવા કરેં વોહ હમ નહીં,

નીમકા તીનકા ખુલાકે કુન્દનીસે કમ નહીં,

કુછ સુહામનકો મુખારીક .જેવરોંકી બાંચકી,

.કીમતી હીરોંકે કન્નનસે અચ્છી ચુડી બાંચકી.

નાસિર—અચ્છા પ્યારી મૈય ર.ખસત હોતાહું.

ખુરશીદ—ખુદા .હા.ફિજ (નાસિરકા બના. નવાબ, આરીશ,

.કૈયુમ, બહેરામકા બાના) છલાહી યહે કયા આદત

આઇ, યહાંબી આગયા .કસાઇ.

નવાબ—રાજકે ચોરકો ઘરમેં લાકર છિપાના, ઔર શીર ખતરાના

યહે કૌન હય અબ બતાના ?

બહેરામ—યહે ?

નવાબ—હાં યહે ?

બહેરામ—

મુર. હલસ.

એ દાના આર નાદાંકી કસૌટી !
જહિર બને હુવે શયનાંકી કસૌટી !
ઇન્સાનકી ખુન્યાદકી ઇમાનકી કસૌટી !

નવાબ—કહાંસે આઇ ?

બહેરામ—

શએર.

આએ સખ જસ ધરમે વોહ ધર એક હય.
બેજનેસાલા મુકરર એક હય.

નવાબ—આખિર યહાં કૌન લાયા ?

બહેરામ—આડીબત અન્યદેશ હોશ, ઇસ્કે શરીફ ખુનકા જૈશ.
શરાફતકા રસ્તા, નેકીકા ફરિસ્તા.

નવાબ—તો ઇહે છિપાના કયા જુર થા, કયા ઇસે મેરે પન્નેસે
છુડાના મંજુર થા ?

બહેરામ—ઇસે તહિ તુઝે ખયાના મંજુર થા.

નવાબ—મુઝે ?

બહેરામ—હાં તુઝે !

નવાબ—કીસસે ?

બહેરામ—ગુમરાહીસે, કહેરે ઇલાહીસે, કહેરે ઇલાહીસે, રસિયાહીસે.

નવાબ—મ.આફ રખિયે ઇસ ખયર ખવાહીસે, આપકો મેરી બલા
ઇસે સરોકાર ?

બહેરામ—યહીકે તુ મેરા રીસ્તાદાર હય. રીતાદાર ખવાહ લાયક
હો યા ના હિન્ગર ઉસ્કે સાથનેકી કરના મરજીએ ઇન
સાન આર હુકમ પરવર દિમાર અફસોસ અગર મંય
અયસા જનતા તો તુઝે દામાદ બનાનેસે દરજુબરતા
અપની બેટીકા પેટ બીદ માંગદર બરતા. મગર એક ખરીબ
અકરીકો બેડીએકે હવાલે કબી ન કરતા. ન કરતા.

કે.યુમ—તુમે ઇસ્કે લડકેકો જાલો.

શરીફ—ઐર તુમે ખુદેકી ગરદન દબાલો. ખુરશીદસે હુજુર
સમજ લેંગે.

નવાબ—મુઝે અયસા માઅલુમ હોતા હય કે કીસી અજલ રસી-
દાકો ગોર જુલા રહી હય !

બહેરામ—હાં અવાજતો મેરેબી કાનોંમે આ રહી હય. મગર
મજી જાલીમોંકે કાનકે સુરાખ ખુલે હોતે. પસે હુલે હોતે,
તો મંજુમોંકે સતાને પર મું ન તુલે હોતે.

નવાબ—અસ આપ ઐરોડી બહેતરીકે પહેલું ન ધરશાદ કરેં અસ્ત-
રહ હો જલદ ખાનએ કબકો આખાદ કરેં.

બહેરામ—હમ કબમે જાનેકો હરવક્ત તૈયાર ઐર રૂબ મન્દ
હંય, મગર અસોસકે મૌતકી આંખેં બન્દ હંય.

શ.એર.

બદનકી ઝરરીયાં દેખેં ન દેખેં મુંહકે ગા.જેકો,
ચહે ઉઠવાતી હય ખુઠોસે જરાનોકે જના.જેકો.

નવાબ—કહીયે તો ચહે વદમ અલી આપકા દુર હો.

બહેરામ—તો બન્દા ઐરબી જીયાદા મસર હો.

શ.એર.

મમ નહીં હસકા જો મંય મરજતું તેરે સામને,
હો કહી બેટી મેરી બેવાહ ન મેરે સામને.

પુરશીદ—અરે મેરા લાલ મેના જીગર, અરે તુમહારા સત્યાનાશ જાએ.

નવાબ—ખબરદાર ખામોશ (નવાબકા પુરશીદકો પકડના શરીફકા
બચ્ચેકો ઉઠાના, ટેયુમકા ખુઠેકો ગીરાના).

બાબ પેહેલા.

પરદા છડા.

રાસ્તા.

બહલુ—અસ્ત, ગરીબાદ આજતો બાંકીપુરસે હકીક અયસે ઉડ
ગએ, જયસે કામસે વકફા ! નૌકરીસે વકફા. માલિકોસે દયા,
હરામ કારેસે દયા, હકીમોંસે શકા, હિન્દુસ્તાનસે ઇન્તેશક
તખ્તેકી દીવારોંસે તાક અંગાલીયોંકે સરસે ટોપી ઇન્હેં દુહા,
ન ચહે પાએ ન વોહ પાએ, અબ કયા હકીમકે લિએ
જહનમમેં જાએં મગર છોટે હજુરકે લિએ તો જહનમમેંબી
જના પડેગા, હકીમ સત્તહએ જમીનસેબી લાના પડેગા.

દુહા—બે મુરબ્બત ગયરત બે દયા.

શ.એર.

પાજી જખાન રખતે હંય નીચે જખાનકે,
ગારત હો યા ઇલાહી ચહે ઝુકે જહાનકે.

મસનવી.

ખત બેજકર કીયા ખાના ખરાબ,
અબ ચહા આયા તો દુકાસા જવાબ.
કહેતે હંય તુમને દેર દો દિનકો,

તુમકો રખેં કહાં જગહડી નહીં.
 સાથ શીરતી હય ગરદીસે અધ્યામ,
 સેંકડોં કોસે પરબી હું નાકામ.
 ધરકા અસખામ બેચ ખાય તમામ,
 કલસરે વજસરેકે કરંદે દામ.
 યહાં આયાહું ગમપે ગમ ખાને,
 અખ મેં હું આર પોને દો આને.

બદલુ—યા અણાહ ! અમર તેરે કારખાનેમેં કોઇ હકીકત નહો તો
 કીસી કુહી કોહી હકીમ ખનાકે ઉતારદે.

દુહલા—યા અણાહ ! આહે કુછસે કુછ ખનાદે મગર રોજ ગારદે.

બદલુ—બેજ અણાહમીયાં કોઇ ડાકટર બેજો.

દુહલા—લગાદે ! લગાદે ! યા અણાહ ! કહીં ઠીકાને લગાદે !

દોનોકા—

ગાના.

હાય અણાહ અખ કયા કરં તખીખ અખ તલક ન મિલા,

હાય અણાહ અખ કયા કરં નસીખ અખ તલક ન ખુલા.

કહાં મરગએ તમામ, ન ખના યહાંબી કામ

હાયરે તખીખ, હાયરે નસીખ, હાયરે તખીખ.

વો મદક વો મદક ધર ખુલાકે સર શીરાખં,

અલે ખામ કદમ કદમ નકદમ અદમ વદમસે દુહ લાએ.

અખ તો દોજખકે સીવા જામએ શીલશૈર કહાં,

કીજે પરદેસમેં જાકર ગિલઓ જોર કહાં.

વો ગુનેહગાર ગએ હોગે બલા ઐર કહાં,

દુદીયે રયન ખસેરે કે લિયે ઠોર કહાં—વામદક.

દુહલા—યા અણાહ ન કહીં ઠોર ન ઠીકાના, ઉત્તપર દો વૃક્ત બે

આખોદાના઼ ઐર ફીર શૌકીન દુહલામીયાં જયસે, ઐર

જેખમેં શકત સાત પયસે, અખ ગુજર હોગી તો કયસેં.

બદલુ—અગર કોસી હકીમકા નસીખ અજા હોતા, તો ઇસ વક્ત

મીલતા. સોશ્યા :શક્ષા જો કુછ દેતા વોહ અણાહ મીયાં

દેતા, મગર છોટે મીયાંકી દેખનેકી શીસ કમસે કમ પચ્ચીસ

રૂપય તો ગુરૂર લેતા.

દુહલા—અરે મીયાં કાયકે પચ્ચીસ ?

બદલુ—ખીમારદે દેખનેકી શીસ ! ઐર કાકેકે પચ્ચીસ ? હમારે

છોટેમીયાં અખદુલ્લ હમીદખાન મીરઝીકે ફવરેમેં પડે કુવે

હંય, કુખે ભરકે અવસાન ઉડે કુવે હંમ. અરે સામનેકી

મલીમેં કોન ગયા, કહીં હકીમ શરફુદીન તો નહીં. (દેખ-

નેકો જતા હય).

દુહા—દુન્યાકે ધન્ધે કરેહારે, હાથ પાઉં હરદનમેં ચારે, કમી ન
નીકલે યામ હમારે, પડે દેખને દિનમેં તારે લાવ ચેબી
કર દેખું. આજ ડાકટરબી મન દેખું.

(બદલુકા આના)

બદલુ—ચેતો ચૈરહી નીકલા.

મસનવી.

અબ રહુંગા પીટે બગયર નહીં,
પતલી પતલી કમરકી ખયર નહીં.

(બદલુ રોતા હય, દુહા સમજતા હય)

દુહા—અરે મીયાં ઇતની જરાસી ખાતપર રોતે કયું હો. દેખો
તુમ મેરે કમાલસે નવાઝીર હો મય એક પરદેસી મુસાફિર
હું, યું તો ખુદાકે ફજલસે ચીની જવળ લોટનલકા
હજોરોં કીસમકી ખીમારીયાં નીકલી હુધ હંય.

બદલુ—તો કયા આપ મેરે છોટે મીયાં કે દેખનેકી તકલીફ
ઉઠા શકેંગે.

દુહા—સર આખોંસે ખિમાર કો નહીં તો ફીસ લેનેકી તકલિફ તો
જરર ઉઠા સકેંગે—અજ હજોરોં ખિમારીયોં કો તો યું
ચુટકીઓમેં ઉડા દીયા હય. હાં! યહાં કોઈ હોટવબી
નજદિક મીલેગા.

બદલુ—હોટલ કયા કીજીયેગા. ?

દુહા—અરે મીયાં ખાનેકા વક્ત હો ગયા, દો એક નવાલે ખાલું
તો ઇતમીનાનસે ચલું.

બદલુ—ડાકટર સાહબ મજબહી હોજાયગા, ખીમાર તો હમેશાકી
નીંદ સો જાએગા.

શ.એર.

જહર મોહરા આપ લેને જાતે હંય એરાકમેં,

મીલ ચુકેગા સાપકા કાટાતો જળ તક ખાકમેં.

દુહા—કયા કરે ડાકટરોંકાતો વક્તપર ખાનેકા દસ્તુર હય.

બદલુ—ખિસમિદ્દાહ ચલોએ, ઇન્શાઅલ્લાહ પડેલે ખાનેકી ખાત.

દુહા—અચ્છા વોહ થયલા ઉઠાવો.

શ.એર.

નદરબી લે ગે ચૈર ખનાબી ઉડા લેંગે વહી,

ચૈર કયા ચાહિયે અન્ધેકો દો આખેંહી સહી

(જના દોનોંકા).

બાબ પહેલા.

પરદા સાતવા.

 બહેરામકા મકાન.

બહેરામ—હમીદ ! બેટા .હમીદ !

શ.એર

અખતય ઉતરા ગરીબ જોશ નહીં,

ખાત તકદમી ઇસકો હોશ નહીં.

(બદલુ મ.એ દુલ્હાકે આના)

બદલુ—હુન્નુર યહાંકે ડાક્ટરોમેંસે તો કોઇ નહીં મીલા કલકતે
વાલે ડાક્ટરકો લાયા હું.બહેરામ—શાઆશ ! બહોત અજા કીયા. આખરે ડાક્ટર સાહબ
નખ્ખ મુલાહિજા ફરમાયે

દુલ્હા—ધમરાયે નહીં અસાહ શાદી હય—(નખ્ખ દેખના)

શ.એર.

નખ્ખ દેખું મંય આક કયા ઇસકી,

નખ્ખ છુટી હુઇ હય યાં ખુદકી;

બહેરામ—નખ્ખ તશખીશ ફરમાયા, ક્યા મગજ પાયા?

દુલ્હા—વલ મ.એસે આપકો કયા કામ. ઇસ મનહુસ રોગકી તો
હમહી ખુબ જાનતે હંય.

શ.એર.

હમહો માઅલુમ હય જો ઇનમેં હય દુશવારીયાં,

આમીલો માઅમુલકી ના જુક હય હમ્મા દારિયાં.

બહેરામ—આખર મ.એ કયા હય ?

દુલ્હા—શ.એર.

ઉડચુકી દિવલગી કયુનરકી,

અબ ઉડાની પડેગી બે પરકી.

જનાબે આલિ ! ઇશિમ.એકા નામ ઇગરૈજમેં કટર,

ઓફ સોલ ઓ અરખીમેં કાતિફર રહ કહેતે હંય.

બહેરામ—યા અસાહ નામની કયસા ખાદનાક હય !

દુલ્હા—વલ નામસે અંજામ જિયાદા ખાદનાક હય !

બહેરામ—ડાક્ટર સાહબ ફિર કુછ ખસાજ કીજિયે.

દુલ્હા—મંય અબી ઇસકી ફરદ બેતા હું. દો આર કન્સટર ખુન
નીકલતેસે અબી આરામ હો જમગા અમર ખુદા ન ખુબ
સ્તા ઇસમેં ફલ રહા તો કનપદીપર સાઈ સિપર જોકે
મમાઇ જાએગી.

હમીદ—અરર હકીમ હય વ્હેતો ફુશમને જનકા ?

દુદ્દા—મંયમી મન્સાનક. ધલાજ કરતાહું યા હયવાનકા.

હમીદ—દો ચાર કન્સટર ખુન ચોર સાઠ સિત્તર જૈકે. ખુદ કરે વાલિદ ઇસે રોકે.

દુદ્દા—અચ્ચા દવાત કલમ લાઇએ તુમ ખા લીખદુ.

શ.એર.

ચલરહા હય અમતો ખાસા કામ,

દેખે હોતા હય ઇસકા કયા અંજમ.

બેગલાવ વલ થયલા, ઇસકા નામ કયા હય ?

ખહેરામ—હમીદ ખિન.

દુદ્દા—હમીદ ખિન.

ખહેરામ—હમીદ ખિન ખહેરામખાન પહાન.

દુદ્દા—હમીદ ખિન ખહેરામખાન પહાન હમર કયા હય ?

ખહેરામ—ખીસ પર પાંચ.

દુદ્દા—પચીસ ?

ખહેરામ—જહાં ! દોચાર માહ જયાદા યા કમ.

દુદ્દા—નેવર મ ઇન્ડ હમ જિયાદા ખાત નહિ માગતા (દવાકે નામ લીખકર) લીજયે વ્હે નુસખા મંગાઇએ.

ખહેરામ—અબી ખદલુકે હાથ પાવ ઇંટેમે મંગાતા હું.
(જના ખહેરામકા).

હમીદ— અજ ડાક્ટર સાહબ.

શ.એર.

કયા ખિગા ડા હય જલા સરકારકા

કયું ખહાતેહો લહુ ખિમારકા ?

મુજસે કહિયે આપહી મરજવું :

કામ નુસખેકા ન હો તલવારસેં.

દુદ્દા—કયા તુમ ખિમાર નહીં હો ?

હમીદ—જ વજહ અપસીહી હય.

દુદ્દા—ઇસ દસ્ત ઇટ.

હમીદ—જયસી મજબુદી દુધ.

દુદ્દા—અગર તુમકો મજબૂત કરનાયા તો યહાંકે કામન ડાક્ટરસે કીયા હોતા. એક કલકતેકે મોઅ.જ.જ.જ. રહા કિશ્ક આલા ડાક્ટરકી વ્હે તોહીન હતક.

હમીદ—હતક.

દુદ્દા—હાં હતક મય અચ્ચા બચ્ચાજી હો મંય અબી તુમ્હારા રાજ ફાશ કરતા હું.

હમીદ—નહીં ! નહીં ! મ.આદ કીજીયે મંચ આપકે, કદમોપર સર
રખતા હું. ઔર આપકે ઇસ કીમતી વક્ત ઔર ઇનાયતકે
સિલેમે પાંચ અશ્વરશીયાં નજર કરતા હું.

દુદહા—સિ પાંચ અશ્વરશી ઔર વોહબી મકકાર બિમારકી શીસ.
દેખો ઝુક પાતકા છુપાના મુઝે મનંગુર તો નહી. હય, મમર
તુમહારી હાલત દેખકર મુઝે વહેબી મનંગુર હય.

હમીદ—આદાબ અર્જ. (જાને ચાહતા હય)

દુદહા— શ.એર.

આદાબ અર્જસે નહિ જતા કામ,
યહાં તો ચાહિયે સુનેહરા સલામ.

અરે બાદ—તુમ જો સમજા ચુકે અબ કુછ મુઝે સમજાને દો ખુબ
ગુજરેગી જો મીલ બચકેગે દિવાને દો.

હમીદ—બલસે નયરંગીયાં નકલમકી,
કયા હુઈ ગુફતગુ વોહ હુમહુમકી.

દુદહા—સાદ જાહિર હય.

શ.એર.

જો મ.જમુ ઉધર હય વહી હય ઇધર,
ન બિમાર તુમહો ન મંચ ડાકટર.

હમીદ—તે તુમને મેરે વાલિદકે સાથ દગા કીયા. એક આધ કન્સ-
ટર ખુબ ઔર સાઠ સિત્તર જોડે ! સિદ્દાજી તુમ ચારસો દો
દગા...દદઆ તીનસો દો કલસે અમદકે મુજરિમ હો.

દુદહા—સાહબજાહે ! અગર તુમ મેરે ઇલાજસે ના ખુબ હો તો
બન્દા કરતા હય સલામ અલયક.

હમીદ—(ખુદસે) અમર ફરજ હકીમ હાયસે મયા તો અસ્તી
હકીમકે હાયોં બાંડા ખરાબ હોગા. ઇસસે બહેતર હયકે ઇસકો
મનાવું—અજી હજરત જરા દેરિયે તો આપ તો જસમે
બિમડ ચલે.

દુદહા—સાહબજાહે તુમહી અપને કાલસે નીકલ ગયે. પાંચ અશ્વ-
રશીયાંકી હાલતમે આંખે બદલ ગયે.

હમીદ—અજી સાહબ આપ અશ્વરશીયાં લિજીયે, મંચ બિમાર હું
યા ન હું આ ! ઇલાજ કીજીયે.

દુદહા—ઠેક્યું.

હમીદ—બલા મુઝે આપ જવસા ડાકટર કહો મીલેગા ?

દુદહા—ઔર મુઝે આપ જવસા મરીજ કહો મીલેગા ?

શ.એર.

ડાક્ટર દોનો અને દોનો અને બિમાર આજ,
મેં દવા તેરે મરજી તુમેરે ગમકા ધલાવ.

હમીદ—એ લો કોઇ આ રહા હય ધધર.

હુદહા—તો દરાજ હોળવ મકરકે ખીસ્તરપર (બહેરામકા આના)

બહેરામ—મહેન કુલસુમ અગર બદલુ આયે તો યહાં ભેજ દેના.

હુદહા—(પુદસે) કુલસુમ જાન કયા મેરે દસ ખરસ પહેલેકી મનજુરે
નજર કુલસુમ જાન, કલકતેવાલી મહેમાન. વહી હુધ તો
હંય ૧૭૭૬તીકે સામાન.

બહેરામ—મઆદ કીજયે ડાક્ટર સાહબ આપકો બહોત દેર તનહા
બેઠના પડા કયું અય હમીદકા કયા ફાલ હય?

હુદહા—દેખીયેના કયસે મજીકી નીંદ આ રહી હય. ખખરદાર
હાથ ન લગાના વર્ત જદદ મરજીએગા, દેખીયે કયસે મજીકી
નીંદ આ રહી હય. જો મેરી પ્રોફેસરીકી ખુશીજતા રહી હય.

બહેરામ—બેશક.

શ.એર

કીયા આપને ઇસકે જાદુ કહાંકા,
હુવા ૧૬ દમમેં જમી આસનાંકા.

હુદહા— મસદલસ.

આમ બિમારી નહીં હય રહકી બિમારીયાં,
જાનતા હું મંચહી ધનમેં જો કે હયે દુશ્વારીયાં,
આમીલો માઅમુલકી નાજુક હંય હમ્મેદારીયાં.

બહેરામ—તો ઇસકો કશીશે રહાની કહેના ચાહિયે.

હુદહા—જહાં કશીશે રહાની કહીયે, યા મેસમેરીજમ કહિયે એ
સખ એકહી હય. દેખાયે મેરે ઇસ્મકા અમલ કશીશે રહાની
બલ એ મેરા હાથ ઇસપર જતા હય તો ઇસ્કાબી દાહના
હાથ ઉઠા ચલા આતા હય, જખ મેરા હાથ નિચે આએગા
તો ઇસકા ઉલટા પાઉં ઉઠતા જાએગા.

બહેરામ—જાદુકે સખ કહેતે હંય કે હકોસજા હય, મેસમેરીજમ
જાદુ નહીં તો કયા હય? જનામ અમર મંચ આપને મોહ-
સીન ડાક્ટર સાહબકા નામોનજાન દરીયાદત કં તો સાયદ
નાજેખા નહોમા.

હુદહા—અજ કયા મંચ આર કયા મેરા નામ? મય હું કીમ ક-
તારમેં પ્રકાશે જો આએ ખીજાજ અરકારમેં.

બહેરામ—નહીં, એ તો મુમકીનહી નહીં કે આપકે અયસા કામીલ સિદ્ધત મૌસુફહો વોહ બે મા. અરફકો લાઇએ અપને પતેકા કાર્ડ. ઇનાયત ફરમાઇએ.

દુદ્દહા—અહાહાહા ખુબ યાદ આયા. અરુઆ સિવિલ સરન્યન. બર્દવાનવાલા કાર્ડ જેમમેં પડા હય વહી ચીપકાવ, કલકા ખુદા માલિક હય, આજ તો બાત બનાવ. જહાં લિખ્યે કાર્ડ તો એ હાજિર હય ઘોટાલા નંબર વન.

બહેરામ—(કાર્ડ લેકર) ડાક્ટર ગુલામ જેલાની સીવિલ સરન્યન બર્દવાન.

દુદ્દહા—ચોર ફેથપુલ સરવન્ટ જ ઇકુમિખીયાન.

બહેરામ—યા અલ્લાહ એ મંચ દેખતા કયા હું !

દુદ્દહા—નામ પઢકર હુવા તા. અજગુબ કયું ?

બહેરામ—કયા અકબરીકે અબ્બા ડાક્ટર ગુલામ જેલાની ?

દુદ્દહા—હંય એ તો બદતી જાતી હય હયરાની.

બહેરામ—અગર જનતે તો યહાં આનેકા નામબી ન લેતે.

દુદ્દહા—અગર દુલ્હામીયાં કમુતર બાજકે નામકા કાર્ડ હોતા તો ચચા ઘરમેંબી ધુસને ન દેતે.

(આના કુલસુમકા)

કુલસુમ—કયું બાઇ અબ હમીદકા જી કયસા હય ?

દુદ્દહા—ડાક્ટર સા. હબકી મહેરબાનીસે અબ તો અરુઆ હય.

કુલસુમ—હંય એ તો વહી ?

બહેરામ—કયું બહેન કુલસુમ એ કયા હુવા ?

કુલસુમ—બાઇ મુઝે ગલ આયા સંબાલો.

દુદ્દહા—ઘબરાઇએ નહીં, ઘબરાઇએ નહીં, કમ. જોરીસે કલ્પને ચકર ખાયા જે ગલ આયા.

કુલસુમ—દુલ્હામીયાં તુમ યહાં કહાં ?

દુદ્દહા—જી હાં ! એ બેહુશીદી બડ હય, ઇસકે દિમા. મમે કીસી પુરાની બિમારીદી જડ હય. આપ પાની લાઇએ, મંચ મેસ. મેરી. જમકા અમલ શુરૂઆ કરતા હું. (બહેરામકા પાની લેને જાતા)

કુલસુમ—દુલ્હામીયાં તુમ યહાં કયસે આવે ?

દુદ્દહા—તુમહારા દીદાર દેખનેકા !

કુલસુમ—કલકલેસ યહાં તક ?

દુલ્હા—પ્રસમે અજબ કયા ધરતક, તલાસમે સનમકે પહોંચું ખુ.
હાકે ધરતક.

કુંલસુમ—હય હય ! જુમે નહીં મુજકો તો ખરસમે.

દુલ્હા—જુલું નહીં તુમકો તો સો ખરસમે.

કુંલસુમ— રૂબાઇ.

તુમકો મા.અલુમલી હય હાલ મેરા,

કર ગયા શોદર ઇન્તેકાલ મેરા.

અમ વોહ ખાતેં મમ વોહ દિનહી ગએ,

છોડદે છોડદે ખયાલ મેરા.

બહેરામ—લિજિયે ડાકટર સાહબ યહે પાની હાજિર હય.

દુલ્હા—શુક હય તબિઆત બલાલ પાનીકી જુરત નહીં હર.

બહેરામ—ફજુર ખાના તૈયાર હય.

બહેરામ—આમએ ડાકટર સાહબ ખાના નોશ ફરમામએ.

દુલ્હા—જુક તો નહીં હય મગર ખયર. (જના)

હમીદ— શ.એર.

દોનો રૈયે હુવે હંય ખુમ શરીક.

સામકલ ચલ રહી હય મીકમમીક.

અરે બહેરામ આ રહા હય.

બહેરામ— મસનવી.

રહમ સરકારકો નહીં આતા,

મુજસે કહેતે હંય જનકે મુંહમેં જા.

આપ તો ખાએ કલીયઓ કોરમા,

મંય ખનું જીવકા લુકમા.

હમીદ—કહાં હય બહેરામ અરયા અલી ખાજાડ કચ્યા. (પકડ-
નેકો દોડતા હય.)

બહેરામ—હાય મારડાલા અજ જનામ અયસી મેરી ખતા દયા હય !

હમીદ—નહીં તુનેહી કીયા હય ડાકટરકે હાયોં રજુર ખસ આજ
મેરે પેટમે.

બહેરામ—અરે ઓ ડાકટર તુજપર ખુશકી માર, જલ્દી બહેરામ કર
ધુટકાર. આવ આવ જલ્દી છુડાવ.

(સખા શોરો ગુલ સુનકે દોડ આના)

બાબ પહેલા

પરદા આઠવાં.

સલિમકા મકાન.

(મામુનાકા મુંઢપર નીકળ્ય ડાલે ગાતે ગાતે આના.)

ગાના.

મામુના—પ્યારા પ્યારી હારે મોરે રાજના તેહારી છટા કયા
પ્યારી પ્યારી લાગે.

અસત પરસત હું મન હરસે, ફિરબી દરશનકો મન તરસે,
જ્યા લલચાયે મોરે સાજના, તેહારી છટા કયા પ્યારી.

ઉન્કે અંદાજપે કુરઆન ખુશ અંદાજ હંય વોહ;

ઉન્કે કદમોંપે શીદા હમદમો દમસાજ હંય વોહ;

માલોજર ફુસ્તો નીવાનીપે મુઝે નાજ નહીં,

જનકે દામનસે લગી હું સખએનાજ હંય વોહ—અસરત.

મુસદ્દસ.

ન ચસકા ચરસકા ન અફયુન ખાના,

ન સામરસે મતલબ નશીશૈ લુટાના,

ન ખુદ આપ જલના ન મુજકો જલાના,

ન ઉન બેસવાઓંકે કોઠે પે જના,

ન પરવાહ જરકી ન મમ મુફલિસીકા,

દલાહી હો સામાન યહે હર કીસીકા,

સલિમ—

અશઆર.

ફુદ ખચપનસે કયા આદી નિગાહે ચાર પરદેકી,

કે પકતી હંય જુરરત દિનમે' સૌ સૌઆર પરદેકી

મામુના—ચુની જાએ નહિ જસ જ કબી દિવાર પરદેકી,

વહાં કુછ કદર હોસકતી નહિં જિનહાર પરદેકી,

સલિમ - મેજબાંકી મહેરબાની દેખિયે મહેમાન પર,

ચુને હંય કયા અછે અછે ખાને દસ્તરખવાનપર,

હંય મજબ હસપે મજર એક ડાલ રખા ખવાનપોશ,

જન રહી હંય જુકસે મહેમાનકી યાં જનપર.

(પરદા ઉઠા દેના.)

મામુના—બલાકી જુક હંય ચહેરેપે ખાનાહી નજર આયા,

જો દેખા ખવાનમે' મુરગેને દાનાહી નજર આયા.

સલિમ—કહીં ખજલા કહીં પેડે કહીં કીન્નીકે લગ્ગે હંય,

યહે ગુલજમન ન ગુલહાતે યહે સખ અગ્ગેસે અછે હંય.

મામુના —આપકે તો સામને સખ ચાટકા સામાન હય,
મુંહ મેરા કાહેકો હય હલવાઇકી દુકાન હય.

સલિમ—જમસી હય લુક મુજકો વયસાહી દસ્તરખ્વાન હય,
લાવ ચખેં તો સહી ચખનેમેં કયા નુકમાન હય.

(બોસા લેના)

મામુના—કે હય તાન જોયન પ્યારી તુમકો મીઠાઇસે,
મેં પુશ્ત હું આપકો નક્કરત હય આઝરી મીઠાઇસે.

(આના એક સહેલીકા)

સહેલી—ખીખી આપકે અખખાજન આતે હંય.

(જના સખકા, ચંબેલીકા ગાતે આના)

ચંબેલી—

ગાના.

સાવલ બાંકેરે નજર મોરી આ ગયે,
ના કધુ કહે ગયે ના કધુ સુત ગયે,
મોહે બારી ઉમરીયામે રોગ લગા ગયે,
કયા ખખરથી કે કોઇ તીરે અઢા હોતા હય,
દેખ લેનાલી હસીનોંકા બલા હોતા હય,
મીઠા મીઠાસા યહાં રહી જરા હોના હય,
જમ મંય તનકાઇમે હોતી હું સિવા હોતા હય,
કિસસે પુછું કે મેરે દિલમેં રહે કયા હોતા હય.

જખાની.

યા અઢાહ સાંવરી સુરત મધુરી સુરત ઔર કીસે કહેતે હંય, માઅ-
લુમતો શરીફકા લડકા હોતા હય મગર હય ચોરોંકે પાસ. અરે
જલિમ તુને નન્નીસી તલવાર કાહેકો બાંધ રખખી હય, તુઝે તો અ-
ઢાહને દોદો તલવારેં દી હંય, તલવાર કાહેકો હય ! તુમન્ચે હંય.

શ.એર.

તુમન્ચે દૂરહીસે કામ કરતે હંય દિલે મકતલકા,
નામકી તલવાર હય ઔર કામ હય ખન્દૂકકા;

ગાના.

દેખી સુરત તેહારી સિપાહયા,
મુખ ન રહી મોરે તનકીરે,
નયન મિલાવત ચખન ખિસર ગયો,
જદ્દ બરીથી નજર તોરી
ખિરહાકી આગ લગાઇ—સિપાહયા.
જમીપે ફિસ્તરહ અય આસમાં રહે કોઇ,
મમે ખમુશકો કયુંકર બલા સહે કોઇ.

હવાસ બાપ્તા મુહપર હવાઇયાં એચયન,
મેરા યહે હાલ જો દેખે તો કયા કહે કોઇ.

શરીફ—યહે રાખે કરાર પાઘ હયકે તુમ તનહા જાવ, ઝોર ના-
હરસિંગકા પતા લગાવ. ફિર રોજ લેકર ઉસકો ગિરફતાર
કરના આસાન હોગા.

સલિમ—મંચ બસરો ચશ્મ તા.અમીલે હુકમકે લિયે તૈયાર હું,
શરીફ—લાઆશ નમક હલાલી ધસીકા નામ હય. અછા મય જતા હું.
સલિમ—પ્રુદા હાફિજ (શરીફકા જના મામુનાકા આના)

મામુના— શ.એર.

કયા સચ યહે હુકમ આપકો અબ્બા સુના મએ,
બચકેહી બચકે આગ મેરે ઘર લગાગએ.

સલિમ—આગ લગાના કયસા ? યહે તો સરકારી હુકમયા જો
વોહ સુના ગએ ઉસમેં ઉન્કી કયા ખતા.

મામુના—અજી મંચ ખુબ સમજતીહું જયસે યહે નેક હંચ નવાબ
સાહબસે લેકર મુસાહબ તક બતલાવતો સહી કોન નેક
હય. પ્રુદાઇ ખવાર અમલેકા અમલા એક હય.

શ.એર.

કોઇ કાવશ તુમસે યહે હુકમ રખતે હંચ,
કદન દેતે હંચ જાલિમ ઝોર દુશાસે નામ રખતે હંચ.

સલિમ—અછા આવ મંચ તુમકો સમજતાહું. (જના દોનોઝ.)

બાબ પહેલા

પરહા નવમાં.

તેહ ખાનેકા અગલા હીસ્સા.

સહેલી—યા અઘાહ ઇસ તહે ખાનેમેં કીસકો બન્દ કીયા હય
પ્રુદાકી પનાહ જીતેજીકા જહન્નમ હય. હૈયે !!! મામુના
તુમ કહાં ?

મામુના—જરા આહિસ્તા બોલો.

સહેલી—બીબી યહો તીન રોજસે ચિરાગ, જલતા હય, ઝોર
કીસી દુખીયાકે રોનેકી અવાજ આતી હય.

મામુના—મંચબી યહી દેખને આઇ હું કહી ખુરશીદહી નહે.

સહેલી—ઉસકોતો બેમમ સાહબને અપને મયકે પહોંચા દીયા.

મામુના—પકક લાયા હોગા મુજી. અસો દેખેતો આખિર વોહબીતો
અપની સહેલી હય.

સાહેલી—પહેરેવાલા કહેકો જાને દેગા.

મામુના—જાને કયું ન દેગા ? હમ કોઇ ગયરતો નહીં હંય. ઔર
શીર પહેરે પર તુમહારે મીયાં ઔર ઇન્કા બાઇ ! આવ
અસો. (જાના તીતોંકા)

બાબ પેહેલા.

પરદા દસવાં.

તહે. ખાના.

(ડાલીકા ખુરશીદે અચ્ચેકા જુલા જુલાતે નજર આના).

ડાલી—

આલી, સુરંગ હજારા પલના, પ્યારા પલના જુલાવે લલના.

જે અંખી ઝપકા ઇયાં બધાઇયાં=

પડી રંગી રેશમકી ડોરીયાં, આરી આરી સખાદેવે લોરિયાં.

અનોખા પિંગુડા હિલાઇયાં.

ધીમી ચાલસે મીઠી મીઠી નીંદકી બહારદે

ઝપકે હંય અબકે અમ્મી નયનરી પૈયાં પડું.

લગજયે મેરે લાલકે લોચનાં.

બચવા ચોકેના યે સોચના પૈયાં પડું લગ જયે=

.ખુરશીદ સો જાવ.

અશ. આર.

.ખુરશીદ—મંચ ખાક સોવુંકે મંચ મય નહીં નહીં, નીંદ જીન
આંખોમે હોતી હય વોહ આંખોંહી નહીં.

ડાલી—અઘાહ રખે કયસી હંય આંખે જનાબકી, આંખે યહાં
તો જગ હેં તકદિર ખવાબકી.

.ખુરશીદ—તુમયાનીયાં હંય મૌજપે ચક્ષમે પુર આબકી કીસ્તી
યહાં બહી બહી શીરતી હય ખવાબકી. હાય નજરબી
તો નહીં આતા.

શઅર.

પડા હય કામ કયસે સંગદિલ જલિમ કમીનેસે,
લમા રહેને નહીં દેના જિગર તંકોબી સિનેસ.

ડાલી—ખુરશીદ બચ જાવ.

પુરશીદ—

શ.એર

કામ આજેગી મેરે રહમતકી ઘડીયાં ઔરબી,
હાલદો જન્નુરમે દોચાર કડીયાં ઔરબી.

હાલી મેરી અછી હાલી.

હાલી—સચ્ચ બહેન તવક્કલ બ.પુદા સચ્ચ. મુઝે તોરે સાથ સુલુક
કરનેમેં જન જાને યા સ.જા પાનેકા જરાબી ડર નહીં.
મગર મેરે એવજ કોઇ દુસરી આ ગઇ તો વોહ પુદા
જાને તુઝે કયા કયા સતાએગી ? ચહે લો વોહ આ ગયા ?
(નવાબ આરિશ ઔર કૈયુમકા આના)

નવાબ—કયું હાલી કયા હો રહા હય ?

હાલી—વહી સમજા પુઝા રહી હું હુ.જુરકી અજમતકી તરફ
ર.ગમત દીલા રહી હું.

નવાબ—તો કુછ રાહપર આઇ ?

હાલી—આ જાએગી આહિસ્તા આહિસ્તા નયા તોતા પીંજરેમેં
હાલતેહી નહીં ખોલતા હય આહિસ્તા આહિસ્તા જાના
ખોલતા હય.

નવાબ—કયું પુરશીદ કુછ સમજી ?

પુરશીદ—

રૂખાઇ.

સમજપર જીસ કીસીકી પડગજે પથ્થર વોહ કયા સમજે,
પુરા કહેતે બલા સમજે બલા કહેતે પુરા સમજે,
સમજમેં કુછ નહીં આતા મગર ઇતના સમજતી હું,
ન સમજે જો કે સમજાનેસે બસ ઊસકો પુદા સમજે.

નવાબ—ઓ હાલી અપની જવાનીપર રહમ કર, અપને બચ્ચેકી
નાદાનીપર રહમ કર.

પુરશીદ—રહમ ઔર ઇસ મકાનમેં, પુદાકા ખોદ ઔર કાશિ-
રકે ઈમાનમેં !

શ.એર.

દીલે શેરે બખરમેં રહમ હોગા !
દમેં તેજો કબરમેં રહમ હોગા !

ક.જ.જાકોં દિલોમેંબી રહમ જુરર હય, મગર ઇસ મકાનસે રહમ
કોસોં દુર હય.

શ.એર.

દર રહે બાકી નદરવાજો કે આવાજો રહે,
રહમકે આનેકા શીરબી બન્દ દરવાજો રહે.

નવાબ—તું ઇસવક્ત કયદમેં હય યા આ.જા ?

પુરશીદ—ક્યદમેં રહે જીસ્મ હય પર, ખ્યાલતો આનહ હય,
 દેખકર નાશાદ મુજકો રહ મેરી શાદ હય;
 આ રહી હય જો સદા બેદાદ હય બેદાદ હય,
 આપની સુનિયે જો કુછકે ગયબકી ફરીયાદ હય.
 વાં પતા શમ્શો કમર દેતે હંચ એક એક ખાતકા,
 એક હય દિનકા ગવાહ ઐર એક શાહિદ રાતકા,

નવાબ—મગર મેરી અદાલતમેં અયસે ગવાહોંકી જુરત નહીં-
 તેરી રિહાઈકો કોઇ સુરત નહીં, તુઝે રહેબી મા.અલુમ હય
 કે તુ ઇસ વકત ફીસકીં ક્યદમેં હય.

પુરશીદ—ઉસકી જીસકે નામએ આમાલકે એક એક ન.કશીકી
 સિયાહી શબે ચલદાહ ઐર ગોરકી સિયાહીકા કાશી નહીં.

નવાબ—નહો બલાસે યહાં રહે ન.કશીકા ન.કશા બેસુદ હય, કયું કે
 મેરી આંખોંકે તલ્લેમેં તેરે જીલ્દે શબગુંકી સિયાહી મૌજુદ હય.

પુરશીદ—મગર ચાર રોજકે બ.અદ જબ ઇસ સિહાહી પર સુદ
 યદી આનએગી, તો સિયાહ પુતલી સુદયદ હો જાએગી
 તો કુછ દેખેગી ન દિખાએગી.

નવાબ— શએર.

નુરકી પુતલી હય આંખોમેં તો કુછ ખટકા નહીં,
 આંખકો તુ.કસાન સુરમેસે કબી હોતા નહીં.
 અબિયાત.

પુરશીદ—નહીં ફાયદા દેગી ઉસે જો ચીજ હય જીસકે લીયે,
 રોનકે સુરમા નહીં હય ચસ્મે નરગીસકે લીયે,
 ફાયદા મીરચોંકા કુછ આંખોંકે તિલસે પુછીયે,
 લિ.જજતે સુરમા કીસી બિસમીલકે દિલસે પુછીયે,
 મંચ અગર સુરમા હું ઇસ સુરમેકો આંખે ઐર હય,
 આપકી આંખોંકો બેગમ સાહેબા હર તૌર હય.

નવાબ—બેગમકી જાનિબસે તું અદેશા ન કર, અગર તેરા ઇશારા
 પાઉ તો અબી ઉસકે નામપર ખાક ડાલનેકો તૈયાર હો જાઉ.

પુરશીદ— અશ.આર

કલ મુઝસે જીઆદા ખુશસુરત પાઇએગા,
 તો મુજપર ખાક ડાલનેકો તૈયાર હો જાએગા,
 ક્યા તસલી વોહો રહે ના.અમુલ બદલ મેરે લિયે,
 આજ બેગમકે લિયે, હય ઐર કલ મેરે લિયે.

નવાળ—મુમકીન નહીં જો તુર્કતુર્કે સૌ અલાર કરે,
 હો હુરબી તો હમ ન કબી આરજુ કરે,
 ખુરશીદ—તરદમનીકી હયક ન આપ આરજુ કરે,
 દામન નિચોડ હું તો ફરિસ્તે વજુ કરે.

નવાળ— મુસદ્દસાત

હુધ કાપુમેંબી હુર હય શરમાઇ હુધ,
 વસ્લકી શબ કયા હુધ એક શામ તનહાઇ હુધ,
 બસ સંબલ જાએ તખીઆત જોશપર આઇ હુધ,
 મુજસે રૂબસત અબ મેરી તાબે શકબાઇ હુધ,
 હય ઇજાજત અબ તેરી શરમો હયાકે વાસ્તે,
 માન લે વોહ પુત મેરા કહેના પુઠાકે વાસ્તે,
 ખુરશીદ—તુમકો લાજિમ હય નહો શર્મો હયાકે વાસ્તે,
 ખેહયાઇકી કસમ મકો ફગાકે વાસ્તે;
 જુલ્મકી સોગંદ જુલ્મે નારવાકે વાસ્તે,
 મુંઠ કરો કલ્લા ન દે દે કર પુઠાકે વાસ્તે.
 કારે શયતાનીમે હય વ્હે વાસ્તા શયતાનકા,
 કુક્રને દામન કબી પકડાબી હસ ઇમાનકા,

નવાળ—નીકલેમા કામ કુછ ન તેરા ઇજાજે પન્દસે,
 લાચાર હું મય ઇસ દિલે ઇશરત પસન્દસે;
 હોગી તેરી રિહાઇ ન હરગીજ ગુજન્દસે,
 જબ તક બન્દ બન્દ મીલે બન્દ બન્દસે,
 બાતી હંચ સબ અદાએં મુઝે જાનેજાં તેરી;
 મેરી નજરમેં નાજ હંચ વ્હે ઇમકીયાં તેરી.

ખુરશીદ—તો કયા આપ મેરે આશીફ હય ? તો ફરમાઇએ કયા
 જતી જગતી મદીકા કૌનસા દેલા નજરોંમે સમાયા હય ?
 કીસ ઝીજપર દિલ આયા હય ? કહિયે કહિયે જરૂર કહીયે.

મુસદ્દસા

વ્હે ખાલ હો પસન્દ તો ખીચ અપની ખાલદ,
 આંખોપર હો નિગાહ તો આંખેં નીકાલ દ,
 જુલ્મોંપર હો જો દિલ તો અબી ખાલ ખાલદ,
 કુલસા લગાદ ઇસકો બલા સરસે ટાલદ,
 અસમત મેરી નહીં વ્હે શીદમ ખાલ હય,
 એક ઇસ પસાઇ ઝીજમ દેના મુલાકા હય.

મુસદ્દસા

નવાળ—ફુનિયામેં કોઇ તુજસ હીલા કહીં નહીં !

અન્નમહાભી ખાશ તેરે દિલ નથી નહીં !
કબતક સુના કરેંગે બધા હમ નહીં નહીં ?

મુખમ્મસ

પુરશીદ—જબતકકે આસમાનવે પહોંચે જમી નહીં,
જેરે જમીં સમાએ છે ચર્ખે ખરીં નહીં;
જબતકકે આફતાબહો હમસે કરીં નહીં,
જબતકકે જેમે તખ્ત ખત્તક આશરીં નહીં;
જબતક મેરી જખાસે સુનોગે નહીં નહીં !

નવાબ—હાં !

પુરશીદ—હાં ! નહીંકે લીયે હાં !

નવાબ—તો બસ ઇન્તેજરકા કયા કામ હય, બસ આજહી તુરકી
તમામ હય શરીફ, આરીશ ફેયુમ આવ ઇસકે બચ્ચેકો ઉઠાવ.

મુસદ્દસ

એ સીધી ખાતસે સીધી ન તુન્દ ખુ હોગી,
બહાકે ખુનહી બચ્ચેકા સરખુર હોગી,
એ દેખના કોઇ હમમે રંગે ગુલુ હોગી,
લહુ જીગરકા તેરે હોગા ચૈર તું હોગી,
મુઠે ચઢેગી ખુશામદસે અપને ખેલ નહીં;
મેરે હુજુર “નહી” ? લડકીયોંકા ખેલ નહીં !

પુરશીદ—

શ.એર

હવસકે વાસ્તે કાલ્દુમે મુજકો પીલ નહી,
કે હંચ વોહ તીલ કે જીન તીલોમે તેલ નહીં.

નવાબ—તો વસ્લ મન્જુર હય ?

પુરશીદ—હાં વસ્લ મન્જુર હય ક.જાકે લીયે.

નવાબ—તો મેરે દિલકા ફોલા ફુટતા હમ તેરે બચ્ચેકા સર
ફુટતા હમ !

પુરશીદ—

અરા.આર

બલાસે મેરે શોહરકી બલાએ,
ઇસકાતકી બલાસે મેરી ઇસકાતકી બલાસે,
તો,ડહે જલિમ મેરા દમ તો,ડહે દિલ તો,ડહે,
પર ખુદકે વાસ્તે પહેલ છે આંખે ફો.ડહે,

નવાબ—

મુસદ્દસ

આંખે રહેનેદે હમ ધનસે તુજસે કયા કયા દેખના,
જન છે તડમે ખાખર ઇસકા તડખના દેખના,
બોપરીસે ઇસકે દોવારા લહુલ દેખના,

દેખના ધસ હટકા અય જીવન નતીજ દેખના
ના. જતી મા.શુક.કો ડાકન બનાઈ તો સહી.
ખન તેરે બાલકા તુજકો પીલાઈ તો સહી.

.પુરશીદ—

મુ.ખમસ

બારી લેરવ યોર બા.ઢપર હય ધાર છે તથવારકી,
છે એ બસી છે સ.પ્તીયાં મધાહ ના ધન્નરકી,
સુનતી હું એ કાન સુનતા હય સદા લાચારકી,
તુને મદદકી નુ.દકી તુફાંસે ઠીસ્તી પારકી,
યા મુરતુ.જ મુશ્કિલ કંચા કયું દેર મેરી બારકી.

નવાબ—

મુરખ.આ

બાતેં પુ.જીલ હંય યહાં બાર બારકી
હું.જજત તમામ હોતી હય યા બારબારકી
છે દેખલે વોહ હોતી હંય ફાંકે અનારકી
સર તોડકે સખ તાબ નહીં ધન્તે.બારકી.

(.પુરશીદકે બચ્ચેકો માર ડાલતા હય)

સહેલીયાં—હાય હાય જલિમને બેકસકે બચ્ચેકો મારડાલા.

નવાબ—મારો મારો કોઇ જાને ન પાએ.

(દોનો સહેલીયેકો મારડાલના.)

મામુના—કોન અખ્યા જાન.

શરીફ—કોન મામુના : દુરહો થમતાન, (મામુનાકા બામજના)

બાબ પહેલા ખ.મ.

બાબ દુસરા.

પરહા પહેલા.

જમલ.

માના.

મુખ ડાકુ—કુરી કટારી ખુદજો પચકાં છે તે.મ જોહરદાર સિનાનો
તીરો કમાનો તરકશ વહી હંય મચ્ચે ચાર સિપર હય
પુસ્તે પનાહ હરદમ તખર બિરાદર વાર મદદમાર સરખસર
નિજેહબાં કમરખ હથિયાર મજે મજેસે લકુ પીચો ખુની
ખુખારોંકે, ગભે કટેજે બડેબડે પાછ નાહિન્નરોંકે અખ-
દિન આયા કાટ ઝાંકા.

નાહર—ક્યા લાગે ?

.ડાકુ—હમારે માથીયેકે કપડોની જુસ્તથી લે આજે.

નાહર—કીસી મરીબકા તો નહીં સતાયા ?

.હાકું—

શ.એર.

કીયા હય ઓહદ હમ સખને ગરીબોંકે સતાનેકા
મહે સારા માલ હય નવ્વાબીકે તોશે ખાનેકા

કુસરા—ઉડાએ ન હપ્પા ગરિબોંકી કમાધસે
નસરકે હમ ઇસ મોહતાજ જળતક પાઈ પાધસે.

નાહર—જાબાજ મેરે શેરો ગરીબોંકિ કયા સતાના.

હય ખર્ચકો તુમહારે નવ્વાબકા ખળના.

અ.ઇ.જ—મહે માલ આપ અપનેહી હાથસે ત.કસીમ કરદે.

નાહર—નહીં ઇસવ.કત હમકો એક ઔર શિકારકા છંતેજર હય

અ.ઇ.જ—તો છંકો હુકમહો. યહાં એક એક શિકારી શીકારે
ધેર લાનેકો તૈયાર હય.

નાહર—નહીં ધેરનેકો તો દો જવાનોંકો બેજ હય.

અ.ઇ.જ—વોહ હય કૌન ?

નાહર—નવાબકી ખાના ખરાખી ઔર ફરેબકે તાલેકી ચાખી.

અ.ઇ.જ—હાં હાં

નાહર—અ.બદુલ કેયુમ નવાબ.જદેકો કહીં છિપાને જતા હય.

અ.ઇ.જ—યહ કયું ?

નાહર—નવાબને એક નયા જલ ખુના હય. કીસી ગરીબકે લ.ડકેકે
કાલ કરકે અપના લ.ડકો મશહૂર કરેગા. ઔર ખુનકા હદ.જમ
સલિમકે સર ધરેગા.

અ.ઇ.જ—

શ.એર.

ઉરકા ફરેબ ઉરકોહી આખિર દસામગા,

થુકેગા આસમાનપે મુંહધરહી આયગા.

(જાના સખકા).

મુરખ.ખા.

ગુલોંમેં હય તુહી નવેલી ચંબેલી,

હય બા.જે જહાંમેં આંઠેલી ચંબેલી.

હય ઉલકત તેરી છપે જેલી ચંબેલી,

ચંબેલી ચંબેલી ચંબેલી ચંબેલી.

ગાના.

નયનમેં ફિરત જોખનકા રંઝ

ચીનીકી પુતલી તોરે ઢંગ=

ખટક કરન હાય કાહે ખટક રહે

નયન નયનકે સંઝ=

બાબ દુસરા.

પરદા દુસરા.

જંગલ.

(કૈયુમકા નવાબ જાહેકો લીધે હુવે આના.)

નાહર—ઇસ બચ્ચેકો ન સતાના ખાના વાના ખીલવાની, નર્મખિ-
છોને પર સુલવાના.

કૈયુમ— મનસવી.

હાથ બે વજાહ કયું ઝટકતે હો

રાહ ચલતોસે દિલ અટકતે હો

.હાકું— અબ હમારે સાથ ચ.ખ ચ.ખકી

ચલ ખતાતે હંચ રાહ દો.જખકી

(નાહરકે પાસ લાના)

નાહર—આખએ આખએ મુ.અલ્લહ ઇલકાબ, આધે નવાબ.

.કૈયુમ—આપ મુજ પર કીસકા ઘોઠા ખાતે હંચ.

નાહર—ઐર આપ જન બુઝકર ઝુલવાતે હંચ બે ઇમાન અચ્છી-
તરહ પયયાન છે સીનાયે જનું.

.કૈયુમ—હંચ છે કયસી ગુલફત કીસકા સીના કીસકા જનું.

નાહર—નહીં બે ઇમાન અચ્છી તરહ પયયાન લે મંચ તુજકે
યાદ દીલાતાહું.

શ.એર.

યાદ હય વોહ દિન કીસી બચ્ચેકો મહવે ખવાબ કર,

ઇસ્તરહ બયઠાયા તુ.જનુંસે સીના દાબ કર.

મુસદ્દસ.

યે સિના હય વહી જસમેં કબી ખ.જર ઉતારાયા

ઇસી મુંહમેં જબરદસ્તી હસા દામન તુમહારાયા

યે આંબે વોહ હંચ જસકો ફેડ દેનેકા ઇસારાયા

ઉસીકા ભૂત અબ જંઘા હુવા જસ્કોકે મારાયા.

કુએમેં જસ્કો લટકાકે યે ભાગે ડરકે મારે તુમ,

ઉસીકી જલમેં આનેકે હો સારેકે સારે તુમ.

કૈયુમ—કોન યાસીન બિન બા.કર.

નાહર—હાં જસકો તુમહીં નમક હરામેંને બનાયા હય ડાકું નાહર-

અશ.આર.

કીયાયા કલ જસકો ઇસસે ઇતના ખેશ ખાયા હય,

નમક ખાકર હમારા હમકોહી ડાકું બનાતા હય.

અકબર—કયા નયારંગ આશકાર હય આજ,
કીસકે સરપર કુળ સર્વાર હય આજ.
કૌન કૈયુમ ?

નાહર—જહાં વહી નુતરએ ના માંઅલુમ.

શ.એર.

શીતરતેં સૌસૌ બરી હંય ઇસકે એક એક સાંસમેં
હય વોહ ધન જો આંસકો ખા જાએ રહેકર આંસમેં.
આપ પયયાનતે હંય ઇસે.

અકબર—ઇસે આર મંય ન પયયાનું ? તુમહારે આપકે કાલિલ-
કોબી ન જનું ?

મુરખ.આ

ઇસીને ગયરતે રસ્તમ કુંવા તુજકો જુકાયા થા
ગલાબી માલિકે મરહુમકા ઇસને દયાયા થા,
મુઝેબી કતલ કરનેકો મેરે ડેરમેં આયા થા,
નિગેહબાને દો આલમને મગર મુજકો બચાયા થા.

ઇસકો લેજાવ આર અપને નએ સાધીયોકો તીર અંદાજ સિખાવ,
આર ઇસકે ખાલ ખાલપર નશાંના ઉડાવ.

અકબર—મેરી રાએમેંતો ઇસ નમક દરમ કૈયુમકો જીન્દા રહેને દો.
કયુંકે કશદ ખાનેકા હાલ ઇસે અહીં તરહસે માંઅલુમ હય.

નાહર—અચ્છા જીન્દા. કયદ કીયા જાય (લેજાના) અચ્છા હુવાજો
તુમને કૈયુમકે જીન્દા રખનેકા મશ્વરી દીયા (જના)

અ.જ.જ.—પ્યારી ચંબેલી હમારી ચંબેલી બસ સુબહ હયતુ આર
શામ હય તુ.

(નાસિરકા મ.એ દો ડાકુઓકે દીરાના શકલ બનાએ હુવે દાખિલ હોના.)

નાસિર—બતાવો બતાવો અબતો બતાવ.

અશ.આર.

હય કહાં ખુરશીદ આર ખુરશીદકા પ્યારા કહાં ?
હય કહાં અચ્છા મેરા અચ્છેકા ગહવારા કહાં ?
નન્ને નન્ને તકીએ આર નન્ને બિછોને તક નહીં.
યહાં ન.જર આતે મુઝે ઉસકે ખીલાને તક નહીં.

નાહર—અશાહ તેરી શાન.

નાસિર— **અશ.આર.**

આર મુનેહરે કન્ગનકો પરવાહ ન કરને વાલી !
કાંચકી ચુડીયોકા હમ બરને વાલી.
તેરે મીલાપકી હોતી નહીં કોઇ તજવીજ.

હય દિલમેં સ.પ્રહી નાદમ થહે નાતવાં નાચી.જ,
પટકું સરકો કહાં હય તુ કહાં તેરી દહલી.જ,
કે કસ નમી સયન્દ માજરાએ બ.પ્રુદી અમ.

નાહર—સખ કરો દુધા બાધ !

નાસિર—કયા ખુરશીદ બચ્ચેકો લાએ, કહાં ? નજાં કહાં ?

નાહર—દુધાબાધ ! સખ કરો ! નન્નેકી રૂ.હકો ઉસકે નાનાકી રૂ.હ
હીલોરીયાં દેદે કર સુલા રહી હય.

નાસિર—વહાં નહીં મેરી ગોદમે સુલાદો ! લાદો ! લાદો !

સુસદ્ધ

પસીના અ. રહા હોગાં ઇન ગુલ રંગ, ગાલોંપર,
તસદદુ.ક હો રહે હોંગે દુરે નાયાબ લાલોંપર,
ખામાસી ઇસ.કદર ખુરશીદ કયું મેરે સવાલોં પર,
મેરી નીયત ગઈ હય કયા કહીં ગયરોકે માલો પર,
વોહ રોતી હંચ જે સુરજકે તો રામનમેં નહુંગા મંચ,
ચલો આદિસ્તા આદિસ્તા ઇસે પન્ખા ઝલુંગા મંચ,

અશઆર

નાહર—ખીખી બચ્ચેકી મુ.હબ્બતને દિવાના કર દીયા,
હોશોહવાસકો દિમાગસ રવાના કર દીયા,
શુક કે કાખીલ હય જે શય જસકો જયસીદે ખુદા,
પર મુંહબ્બત બાલ બચ્ચોંકી તો અયસી દે ખુદા,

નાસિર—નાનાકી રૂ.હકે પાસ સોનેવાલેકો જગાદો, જરા ઇરકે બા-
પકી છાતીસે લગાદો આનેદો આનેદો ઉસે જરા પાસ તો
આનેદો દેખો બચ્ચેકો મખખીયાં કાટતી હોંગી યહે કપડા
તો ઉડાને દો.

અકબર—યહો કૌન સા.હબ હંચ જન્કો હોશ તક નહીં હય.

ખયત

નાહર—અપનેહી ધુનકી ખાત હય અપનેહી ધુનકી હાં હું,
યહેલી ખ.બર નહીં હય મંચ કૌનહું કહાં હું,

નહીં યહે શખ્સ અજનબી કોઇ, યહે હંચ ખાસ મેરે બહેનોઇ આ-
પને મુજકો કુંએસે નીકાલા, હરે ઔર તા.જે જ.ખમેંમેં મરહમ
ઔર પટી કરકે બચ્ચેકી તર.હ પાલા, ઇસકા બદલા તો મુજસે
કબી નહીં પુરા હોનેવાલા મમર એ.હસાન આર સહી.

ખયત

ઈ દીલકી મેરે દવા કીજે, ઇનકે હ.કમેંબી કુછ દુઆ કીજે,

શ.એર.

અકબર—આપ ઇસ્તરૂદ પેશ આતે હંય ઇસ નૌકરસે કાંપ ઉઠતી
હય મેરી રૂદ ખુદાકે ડરસે.

નાહર—ભાઈ જન ચલિયેગા.

નાસિર—કહાં !

નાહર—પુરશીદકે પાસ !

નાસિર—ઇસ નીમકે તીનકે પર સખ કરનેવાલી ! પુરશીદકે પાસ

શ.એર.

હાં હાં મયં લાખ તરૂદસે પહેલુ ખદ્દ ચલું,

થક જાએ મેરે પાઉં તો શીર સરકે ખલ ચલું,

અકબર—હયે થયે ! રહે આપ કયા ગજબ દાતે હંય. ઇન્હે
કહાં લીયે જાતે હંય ?

નાહર—પુરશીદકે પાસ ! કિલ્લેકે તહે ખાનેમે.

અકબર—ઇસી હાલતમે ખહેતર હો આપ અકેમેહી જાએ, ઐર
પુરશીદકો છુડાએ.

નાહર—હાલાકે પુરશીદ મેરી માદજાદ ખહન હય. મગર મુજકો
પચચાનતી નહીં તો શીર મેરે સાથ આનાહી કયું કર પસંદ કરેગી.

મુ.ખમ્મસ

અગર તનહા વહાં જાઉં તો હય રહે સખ હયરાની,

ઝીડકદેવે અગર મુજકો વોહ જિન્દમેં પાયદામાની,

તો હયરાનીહી હયરાની હો નાકામીહી નાકામી,

ઇશ્વર મંચબી હું ખીસીયાના ઉધર વોહબી હો ખીસયાની,

ચરા કારે કુતદ આઘીલકે ખાજ આયદ પશેમાની. અબી તો ઇનકો

લેજાકર સુલાઈંગા, દો ચાર રૌજકે ખાઅદ તહે ખાનેમે લેજાઈંગા.

અકબર—જયસી આપકી મરજી.

બાબ દુસરા.

પરદા તીસરા.

.....

બા.ગ.

મુરખમા.

શારીફ— પાઉં જમીનપર જો પડે હો જાએ ફૂવે,
પીછેહી પીછે આવ તુમ બચ્ચા લીએ ફૂવે,
તર ખુનસે અગર રહે પાએંએ ફૂવે,
બરખાદ સારે જાતું ગીનકો તક રચે ફૂવે.

આરીશ—ત.કદીરસે બચ્યાબી ખુબ મીઠ, અબ ઇસકો કૌન કહેગા
બિકારીકા બચ્યા ?

શરીફ—ઔર શીર નવાબ જદોકી પોશ્તાકમેંતો નવાબ જદોકી
મા અલુમ હોતા હમ. અમજા મયે સલિમકો ખુલાતા હું
સલિમ ! સલિમ !

સલીમ—કૌન હય ?

શરીફ—મંય શરીફ હું !

સલીમ—બહોત ખુબ ! હા.જિર હુવા. અમરિયત હમ ઇસવકત
કયસે તકલિફ ઉઠાધ ?

શરીફ—અમર બાજદ ! હુજુર વાલાકા દિલ નિહાયત બેચેન હો
રહા હય. લાડલે હુજુરકો કલજામસે ધરમેં લાએ, ઔર
અબતક મહેલમેં ન પહોચાયા મયા.

સલીમ—કીસકો લાયા. કૌન લાયા ? જરા બયડીએ ઇતમીના.
નસે કહીયે.

શરીફ—કીસકા ઇતમીનાન તુમ લાય હો યા નહીં ?

સલીમ—નહીં મયેં તો જ્વામસે નાહરસીમકી તલાશસે આયા હું
જબસે થકા માંદા મરમેંહી પડા હું ઔર સે પહેરકો આ-
પકે સામને ધરસે.....હંય યહે કયા ચીજ હય !

આરીશ—કોઇ પતા વત્તા હોગા ?

સલીમ—પતા નહીં કોઇ બડી ચીજ હય !

શરીફ—કોઇ જનવર નહો. જરા ગૌરસે દેખે.

સલીમ—હંય યહે તો લાશ હય !

શરીફ—હંય લાશ ?

સલીમ—મગર સર ખાયમ હય !

શરીફ—ઔર હાથ પાઉ સાફ કહે રહે હંય કે નવાબ જદોકી
લાશ હય.

આરીશ—જેવરોમેંસે તો કુછબી નહીં.

શરીફ—ગજબ હુવા ! સલીમ યહે ક્યામત ડાલદી ! અપની ઔર
મેરી દોનોકી આબર ખાકમેં મિલાદી.

સલીમ—આપકા શક ખીલકુલ ગલત હય,

શરીફ—અબ ગલત ઔર સહિતો જો કુછ હોનાથા હો ચુક.
અબ લાશકો દબાનેકી શીક કરો. ખુનકો દામનસે મિલ-
નેકી શીક કરો. ઇસે લેજ કર દરિયામેં બહાદે, યા
કહીં દેનાદે.

સલીમ—કોઈ જુરત નહીં મેં છિપાઈ ! મંચ કાઢ ખુની થઈ
કાતિલ નહીં, આપકી ઇસ ખુશ્ક હમદર્દીસે કુછ હાસિલ
નહીં. હાં અગ મેરી સમઝમેં આતા ચલા. હાલાંકે સમ
જાને વાલેને હરચન્દ સમઝાયા, મગર તુમહારી કરતુતોંકા
મુઝે ખયાલભી ન આયા. ખુબ હોતા જયસે તુમથે તુમ્હે
વયસાહી સમઝતા.

શરીફ—અફસોસ ખુન કરકે અકલભી ઠીકાને ન રહી, અછી કહી
તેક સાહબ જાહેકો ખુરી લગી.

આરીશ—જવ હુજુરકો તો ખમર કરો.

શ.એર

શામસે હો રહી હય જીસકી તલાશ,

ઉસકે બદલે મીલી હય ઉમકી લાશ.

સલીમ અગર તુમસે રહે હરકત દૂધ હમતા મુજસે સાફ સાફ
કહેદે કે ખયાલકી શિક કફ.

સલીમ—કયા જામરદસ્તિ કખુલ કરાતે હો ? અગર મેરે ઇક્રારમેં
તુમહારા બલા હોતા હય તો મંચ ઇક્રાર કરનેકોભી રાજી
હું મગર મંચ મચ કહેતા હું કે રહે ખુન મચને નહી
કીયા. અગર રહે ખુન ઇસ હાથસે હોકર ખાક પર પ-
હેતા. જ્યાં મેરી કુછ ન કહેતી મગર દિલતો કહેતા. અ-
લિયે મય ખુદ હુજુરકે પાસ ચલતા હું.

નવાબ—

મુસદ્દસં.

કહાં અરમાન નિકસે હંચ હમે શમશિર કાતિલકે,

બને હંચ કીસ જમાંકે નકશીઈટ ખુને ગિસમીલકે;

ખતાવો તો પડે હંચ કીસ તરફ દુકડે મેરે દિલકે.

શરીફ—હુજુર લાજતો પડી હય મગર સલીમ કહેતા હય મુઝે
ખમર નહીં.

નવાબ—ઇસે કાહેકો ખમર હોને લગી ? ચોર કહી ચોરીશ ઇક્ર-
રાર કરતે હંચ, ગુનેહગાર આપતા ગુનાહ ઇજહાર કરતે
હંચ. અરે અખુલ હવસ અગર તુઝે જોવરકા લાલચ થા
તો મુજસે કહેતા મંચ ઇસસે જિયાદા દે સકતા થા. અગર
કોઈ બદલા લેના થા તો ચોર તરફ લેમકના થા.

અશ.આર

તખર દશંતી યું ચલી પથર નમકકા આટકર,

શાખે નિહાલે આરજુ ફેંકી સરાસર કાટકર.

ચલ દિયે બેટા કહાં ? મુંહ મોડ કર,
આપકો અમને તંડપતા છોડ કર.

મુરખ આ.

સલીમ—સહમા જુરર હય દિલે આલમ પનાહ પર,
લેકિન સિતમ ન દાખ્યે હમ ખયર ખનાહ પર;
પરદા પડા હય રન્જે ગળમકા નિગાહ પર,
મયં ઐર છુરી ચલાઉ કીસી બે ગુનાહ પર.

શરૂ એર.

નવાબ—સમ મર ગએ ક્યા તેરી છુરીકો મીનાબી,
અગે આ નમક દરમ નમકકા સિત્તાબી.
હે જાવ ! મુજી બદકારકો ક્યદ ખાતેમેં બન્દ કરો તહકી
કાતકે બાઅદ કતઘ ફેસલા કીયા જયગા.

મુસદ્દસ

સલીમ—ભરા હુસ્નો અકીદતકા પુરા સવદ મેરે સરમેં,
ચુંહી સમકા કીયા એક રાહ જતકો અપના રહમર મયં,
તેરી આતોકો મામુના બે સુનતા કાન ધરકર મયં,
ફેનાતા કયું અચાનક લાકે મુજકો ચર્ખ ચક્કરમેં,
મગર દુરેગા ચહે દામે ફરેબો અફતરા એક દિન,
રહેગા હોકે રૌશન દેખના બોટા ખરા એક દિન.

શરીફ—અરે મુજી તુતો ખુન કરકે ફાંસી ધરકો ચલા મગર મેરી
ગરીબ બેટી બે તેરી જાનકો રોએગી ઉસકે આંસુઓકો
કોન પુછેગા ?

(સલ્લિન કો લેખના.)

આરાંશ—આજકે કામમેં તો કામિયાબી રહી.

શરીફ—મગર આપનેબી હસ ઝુહી ખયર કોહી ખુબ ઉમારા,
કીસી પર સાબિત નહીં હોતેદિયા કે બીકારીકા ખચ્યા હય
યા જિગરપારા.

નવાબ—ચહે મયદાન તો મારા, મગર આગે હય કામ તુમહારા,
મામુનાને તહેખાતેકા માજરા દેખ લીયા હય સારા, અગર
આજકે આજ હસિકો શીશેમેં યા કાંચમેં ન ઉતારો તો...

શરીફ—ચહે કામ હમારા (નવાબકા ચહે જાના શરીફકા મામુનાકે
પાસ જાના.)

મામુના—વર્ત ઇતકો આને દિજિયે (મામુના ઐર શરીફકા આ-
ના-નાહરકા છુપે હુવે આના).

શરીફ—હાં ચોંકા વોહ હય, કીસ ખેતકી મુલી કલ વોહ હોઆ.
ઐર સુલી.

મામુના—સુલી ?

શરીફ—હાં સુલી !

મામુના—કયુ ?

શરીફ—નવાબ, જાદેકા ખુત કીયા હય તું !

મામુના—સખ ગલત.

શ.એર.

કોઈ હ.જાર કહે યહે ઇસકા કામ નહીં,

નમક હલાલ હંય કુછ નમક હ.રામ નહીં ?

શરીફ—નમક હ.લાલીકા મ.જા કલ આયગા—અફસોસ અપની બે-
ટીકા રંડાપા કયુંકર દેખા જાયગા.

મામુના—

શ.એર.

પડી હય જાન સિયાહ કારોકો અપને આપેકી,

ઉન્હે કયા શીક હો સકતી હય બેટીકે રંડાપેકી.

અમાજન આપ બે ફીકર રહે આપકી બેટી આપકે સામને
બેવાહ હોકર ન ફીરેગી.

મુસદ્દસ

અદમમેં જાએંગે વોહતો અદમ હોગા વતન મેરા,

નિસાર ઉન્કે પસીનેપર હય યહે ખુતે બદન મેરા,

જો ઉતપર આજ કુછ આએ તો જલ જાએગા તન મેરા

વહાં તારે નફસ ટુટે મિતેગા યહાં કદન મેરા,

સોહાગનસે અગર હો જાઉં બેવાહ તો ક.મરકો,

જનાં, જો પર ઉન્હીકે ફેંકડુંગી કાટકર સરકો,

શરીફ—અગર યહે ખીયાલ હય તો અપના ગલા કાટનેકી તકલિફ
તુઝે નહોગી.

મામુના—

શ.એર.

ન કુછ આએગા મુજકો માફર અય કિયલએ આલી,

કે હુંસા મારને વાલેકી મુઠ્ઠી હય સદા ખાલી.

શરીફ—હુવા કરે મગર મુજકો આખરી લાજ કરનાહી પડેગા.

મામુના—મગર મંયને તુમહારા કયા ખીગાડા હય ?

શરીફ—હું ખુરશીદકે તહે, ખાનેમેં જના ઐર વહાંકે હાલત દેખકે
ભાગ આના, યહેતો જુમ હય ન જના અફસોસ ઇસકી
સ.જા દેનેમેં તરીકે બિચાર અલખતા સ.જાસે બચના
અખિતયાર હય.

મામુના—ચહે ક્યું કર ?

શરીફ—સખ નવાખ સાહબસે મિલકર.

મામુના—બસ ખખરદાર.

અશઆર.

ઉલજના ન મેરી સખક દામનીસે,

ચહે કહેના કીસી બેમવાકીઃજનીસે.

શરીફ—દોડ દેનેકા તુઝે ચારા નહી.

કતલ કરનેકે સીવા ચોરા નહીં. (કતલ કરના ચાહના)

નાહરકા શરીફકે મારકે મામુના ચાર ચંબેલીકો ઉઠા લેજના)

બાબ હુસરા.

પરદા ચૌથા.

મકાને બહેરામખાન

બહેરામ—મેટી અકબરી તુને હમીદ ચાર કલસુમકી કહાનીયા તો

બહોત સુની હોંગી મગર મંચ તુઝે એક ફેલી સુનાતા હું.

અકબરી—અચ્છા સુનામએ મંચ ફયલી બહોત જાનતી હું અયસી

અયસી ફેલીયાં હય હાલ મુજસે પુછા કરે કોઇ દિન રાત.

બહેરામ—બલાજીહોને હમીદકા ઇલાજ કીયા વોહ કયસે આદમી હંચ.

અકબરી—આદમીતો અચ્છે મા, અલુમ હોતે હંચ ખાતચીત વ.જ.

અસેબી શરફ મા, અલુમ હોતે હંચ.

બહેરામ—તુ અપને અબ્બાકો દેખે તો પચચાન સકે.

અકબરી—નહી ક્યું કે જખ્મ ચો અમાંસે નારાજ હોકર ગયે તો

મંચ પાંચ બરસકી થી.

બહેરામ—તેરે અબ્બાકા પતા કહાં હય ?

અકબરી—ડાક્ટર ગુલામ જેલાની સીવીલ સરજન બર્દવાન.

બહેરામ—વહી હંચ બસ હો ગયા ઇમતેહાન ચહે કાર્ડ દેખોતો

કીસકા હય.

અકબરી—ડાક્ટર ગુલામ જેલાની સિવિલ સરજન બર્દવાન હંચ

ચહે તો મેરે અબ્બાકા પતા નિશાન ચહે આપકે પાસ

કહાંસે આયા ?

બહેરામ—જુસ્સા હય ઉંસે પાયા !

અકબરી—તો કયા મેરે અબ્બા પહાં આબેયે ?

બહેરામ—હાં.

અકબરી—હમ ?

બહેરામ—હમીદકો મીરગીથી જળ.

અકબરી—તો મુઝે મેરે અગ્ન્યાંસે ક્યું ન મીલાયા.

બહેરામ—પહેલા ચહે સખખકે હમકે ગુરસેકા પારા એકસો એક
ડીગરી પરહો વહાં દિવાનેકો દિવાના કૌન કહે. દસ ખરસકે
ખિગડે હુવેકો મનાઉંગા ફિર તુજસે મીલાઉંગા.

અકબરી—જહે એહસાન.

ગાના.

દેખુંગી પ્યારે અગ્ન્યાકા મુખડા
પ્યારા પ્યારા, પ્યારા પ્યારા, પ્યારી=
ભુલે હુવે થે હમે અખતક દિલસે
દિલસે જયગા સારા સારા, સારારી=
એક મુદતકા દુઃખડા=
રખખેગા ઉલટત બદમ અખ સખ કુન્ના
કુન્ના શીરતા થા મારા મારા, મારારે=
દિલ ઉખડાહી ઉખડા

બાબ દુસરા

પરદા પાંચવા.

બહેરામ ખાનકા દીવાનખાના.

ગાના.

દુદહા—આહા હા ન ખુલા ન ખુલા ઝાંસા મનલખકા ઢમકા
પાસા ચહે સીધા તકદીરસે પડા
આહાહા ઉલટા સુલટા ચકમા થા દુખલાપતલા પટ્ટા
પર ખાસા તકદીરસે લડા
આંખે લડાઉં દીલદારસે પધસે લડાઉં ખીમારસે
પાંચો હય ધીમેશાને ખુદા હય પાનીપે આઘ બાલાઘ હય.
હમીદ—અજી ડાકટર સાહબ! મંચ આપકો બહોત દેરસે દેખ
રહા થા.

દુદહા—ક્યું કયા હય ?

હમીદ—આપ હરવક્ત વાલિદકે પાસ રહેતે હંય કુછ મેરા શુક
તો નહીં આતા.

દુદહા—કીસ ખારેમે.

હમીદ—માઅની મેરી ખનાવટી ખીમારીકે ખારમે.

દુલ્હા—ઉંઢોને કીતની હી મરતખા દરિયાશત કીયા હય, મગર
યહાં અસલી મરજકી રસીદહી કૌન દેતા હય મગર ઇસકા
તો કોઇ ખાફ નહીં એક દુસરે શખ્સકા અલખતા.

હમીદ—વોહ કૌન આદમી હય.

દુલ્હા— શ.એર.

આદમી કબસે આદમી હય વોહ
હકગુલે ખુલ ખુલે ચમન હય વાહ

હમીદ—વોહ હય કહાં?

દુલ્હા—યહીં

હમીદ—કયા હમારેહી મકાનમેં ?

દુલ્હા—હા! તુમહારે હી મકાનમેં ?

હમીદ—તો કયા ફુટી જનતો નહીં

દુલ્હા—હાં ઉંકી તરફસે બહોત ઇસરાર હય કે સચ મુચ હમીદકો
કયા આજર હય જખ બનારસ જનેકા જિંક આતા હય
કે વહીં ઉસકો દવરા સતાતા હય, મેરા ખરાદા હય કે
સાફ સાફ કહે હું.

હમીદ—ખુદકે વાસ્તે કહીં ચ્હે ગજબ ન કરના

દુલ્હા—ચ્હે ખાત હય તો હરગિજ ન બતાઉંગા ખાતોં ખાતોમેં
બિડાઉંગા.

હમીદ—બહીં મહેરબાની ચ્હે લીજિયે વોહ ખુદ આ રહી હંય
મંચ જતાં હું (જના હમીદકા).

દુલ્હા— શ.એર.

વાહ કયા અસર હોને લગા જખત શકે ખાઈમેં
આપસે આપ ચલે આતે હંય તન હાઇ મેં
મુદતસે મીલનેકે લિયે જાવની ડાલી હય, સુના હય કે વોહ
આનેવાલી હય, ઔર મયદાન ખાલી હય.

શ.એર.

મીલી આજનહી કુન્જે કફસમેં
ચ્હે દિન આયા હય અબકે દસ બરસમેં (આના કુલસુમકા)

કુલસુમ—કૌન દુલ્હા મીયાં ?

દુલ્હા—હા હા, સિદ્દી દુલ્હા કહિયે યા મીયાં.

કુલસુમ—ચ્હે દુલ્હા ઔર મીયાં કીસે કહેતે હંય.

દુલ્હા—ચ્હે તો નહીં મા.અલુમ કસરે નહીંસે આખા લામ લેનેહી
દરખવાસ્ત કી હય.

કુલસુમ—દીલ : બગી હોડિયે ઔર મા.અને બતલાઈયે.

ફુલહા—ઓ માધ લવર માધ જીગર ! O my lover my jigar !

ફુલસુમ—હંય યહે આપ કીસ જાનમેં ગુફતયુ કરતે હંય. ક્યામે કલકતા મેં તો ધરકા લહેજા ન થા.

ફુલહા—યહે સમ મેરમેરી જમકા અસર હય.

ફુલસુમ—શુક હય કે મેરા ખયાલ ગલત નીકલા કલકતે વાલી ખા-
તોકો લગભગ દસ બરસ ગુજર ગયે હોંગે. મયતો યહે સમ-
ઝતી થી કે આપ મર.....

ફુલહા—મરગયે હોંગે ? અજી મર ગયે હોતે તો અચ્છા થા.

શ.એર.

ઉમ્ર કાટી બડે કરીને સે

મૌત બરતરથી અયસે જીનેસે.

ફુલસુમ—તો અયસે ક્યા પહાડ કાટને પડે

ફુલહા—અજી પહાડ હોતા હય તો આસાનીસે કટ નતા હય.

મગરકુરકતકી રાત કાટના સુખ્ત મુશ્કિલ હેય

ફુલસુમ— શ.એર.

હય યહી હાલ આજ કલ મેરા,

જલા કરતી હું રાત ભર તનહા.

મંય ખુબ સમઝતી હું.

અયત.

ખુબ મુજબર સિતમ કીયે હોંગે,

દિલહી દિલમે મંજે લિયે હોંગે.

ફુલહા—કયસા મળ ઔર કયસા દિલ.

મુસદ્દિસ..

કાતિલ આયા દિલમેં ઔર બિસમિત્ર ગયા,

મિલ ગયા ઉલટકા બદલા મિલ ગયા,

જબસે દિલ આયા કીસી પર દિલ ગયા.

ફુલસુમ—યહે દિલ આનાબી ઔર જનાબી, યહે ઇજતિમાએ બિદહે
કમ મુમકિન નહિં.

ફુલહા—આપતો એકહા જિદ દેખકર ધબરા મધ મંય તો સરખા
ઇજતિમાએ જિદહે ન હું બલકે સરાપા નહીં જન હું. મંય
એ ખાદબી હું ઔર ડરતાબી હું જયસા કહિયે વયસા હું ઔર
મેં કુંવારા હું ઔર નામ દુસ્લા મીયાં.

ફુલસુમ—તો ક્યા તુમ અખતક કુંવારે હો.

ફુલહા—જ હાં.

ગાના.

બાંધા હો સેહરા કબી જાતી તો હમ મુંહ ન દિખાયે
હાયો મેં હો મેંહદી રચી જાતી તો હમ હાથ કટાયેં
ગુજરે ના દસેક સાલ હય અબી વહી ખપાલ
હાં-યાદે સનમ કમ હો જીસે કયા મગલ
પ્યારી તેરા રૂખેપુરનુર કબી ન આંખોસે હુવા દુર
બાર બાર ધસ ઉલટતકી તહે દિલસે હું મરાકુર-

હુદહા—

શ.એર.

મજાકો દૌર ધતતી કાકી ન હોગી
દક્ત શુકીયેસે તલાશી ન હોગી

કલસુમ—તો ફીર કયા ચાહતે હેં ?

હુદહા—યહી ન

શ.એર.

ફીર મુહખતકી રસ્મ જારી હો
હમ તુમહારે હોં તુમ હમારી હો

કલસુમ—તુમહારી આરજુ બેકાર હયં

મસનવી.

ન ફરલે ગુલ ન લુલે જવાની
કરેગા બાગબાં કયા બાગબાની
હવા મુરજાને વાલી ચલ રહી હય
જવાની દોનોંકી અબ દલ રહી હય

હુદહા—અજ વાહ—

રૂબાઇ.

મજા કયા ખાકથા કચ્ચે શ્લોમેં
સક્ત હોતી નહીં કુછ કુંપલોમેં
ધશી સિનમેં હય લુલે જિન્દગાની
કે લજજત હય પુરાને આંવલોમેં

કલસુમ—નહીં.

અબીયાત.

હું મંચબી અધેડ ઓર તુબી અધેડ
મંચ અપની નિબેડું તુ અપની નિબેડ

હુદહા—નહીં.

હું મંચબી અધેડ ઓર તુબી અધેડ
મંચ તેરી નિબેડું તુ મેરી નિબેડ

કલસુમ—તુમ કયા ચાહતે હો ?

દુદ્દહા—યા.અની ધદતકે દિનો ગુજર ચુકે હોંગે.

કુલસુમ—તો કયા નિકાહ સાનીકા પયગામ દેતે હો.

શ.એર.

જી ચાહા લુકો કરમ સમજે જી ચાહા જૈરો સિતમ સમજે

હિજને કરનેસે કયા મતલબ કુછ હમ સમજે કુછ તુમ સમજે

ગાના.

હોગી નગર બદનામી લંગર હટ મત કરના

ચારી ચકોરીસે હંસના હંસના

ઇસમે હય એક ખટકા ન મોરી દુરમાન કરના

મુજસે ન હોગી અયસી ઢિટાઇ

વોહલી ખુશમ ખુશા કિમીસે ઉદ્ગ્રહત કરના—

દુદ્દહા—

શ.એર.

પરિશાં હોં પ્યારો બલાએં તુમહારી

મેરે સરપે સારી બલાએં તુમહારી

કુલસુમ—અચ્છા ઇસ વક્ત તો જિયાદ હાથ પાંઈ ન ફયલાવ.

કલકતે જાકર મુજે ખત લિખના જય તક મંચલી અપને

દિલસે પુછ દેખુંગી અગર ઇરાદા હુવા તો તાર દે દુંગી.

દુદ્દહા—

મુસદ્દસ.

નામઓ પયગામ કયસે તાર

ન.કદ સવદા હો તો રખો કયું ઉધાર

યા તો હો ઇન્કાર યા કૌતો કરાર

હુમ જાએ નાવ યા બે.ડા હો પાર

કામ જો કરના હો કલ વોહ આજ કર

આજ કરના હો તો શૈરન કર ગુજર

ગાના.

કટી જિન્દગાની ગઇ નવ જવાની ગલે જંજલ ન ડાલ

અલી હય અય જની વહી આનાકાની કરો મંજુર વિસાલ—

વા.અદે વધઢ કહાંકે કૌલ દિજે શાદીકા શાદી કરે.

વારી મંચ દુદ્દહા મીયાંકે હે શાદ શાદ શાદ

કૌલે દિજાઓ કુમુલ મિલા જમરસે હો રહી યય સનતનન

જતા રહા તેરે દિલકા મિલા. ગલે મિલો ખુશી ખુશી—

(બહેરામકા આના કુલસુમકા બાઇકા દેખકર બેહુશ હો જના)

બહેરામ—કયું કુલસુમ શીર હુવા ચકર

દુદ્દહા—હાં ચલતે ચલતે શિર ચકર

અચત

ફેર લો મુંહ કરો ન મુતલક સૌર
ધર ન જાએ કહીયે અમલી જોર.

અહેશામ—યા અઘાહ જમાના ભરકી મીરગી ઓર બે હુશી
મેરેહી ધર દુટી.

અચત

મીરગી હય ઓર દિમાગ હુવા ચક્રર,
ચલ રહા હય બહોત યુરા ચક્રર.

બાબ દુસરા.

પરદા છકુ.

.....

તહે ખાના.

(પુરશીદકા દિવાન પત્રમેં ખુદસે ખાતેં કરતે નજર આના).

પુરશીદ—

અશઆર

કૌન યહે કહેતા લગા હય ખુને બિસમિલ હાથમેં,

માં તેરી રખતી હય બચ્ચા તેરા દિલ હાથમેં.

તુહી હાથમેં હફજે જાં બી તુહી હય,

વહાંબી તુહી હય વહાંબી તુહી હય.

સોજ મેરે લાલ સોજ. નહીં તું નહીં ખુજવાર તુ નહીં.

અચત.

ફટે હુવે સરસે ખુન એક દિન જો કતરે કતરે ટપક રહાયા.

વોહ મીઠે મીઠે લહુકી ખુદેં તુહીતો મુંહમેં લપક રહાયા.

દેખીયો ડાલી કયા બચ્ચા રોતા હય હાં આવાજ તો.

ઉધરસ આઈ વહાં હો મેરે લાલ વહાં આઈં દુધ પીલાઈ ?

ન ભાઈ મંચ વહાં ન આઈંગી બે ધમાન નવાબ આબઝેમ.

અશઆર.

સુખતે હંચ લખ તેરે તો સુખનેદે ગમ નહીં,

તુજસે કુછ ઇસ દામને ઇસમતકી કીમત કમ નહીં.

કયું ! નમાહે ચસસે તક્તા હય માદરકી તરફ,

મંચ તુજે દેખું કે દેખું આપની આદરકી તરફ.

તુમહે રહેના પસંદ આયા ન મજબુરેંકે પહેલુમેં,

અંગુઠા ચુરતે હો વાં પડે હુરેંકે પહેલુમેં.

લગ ગઈ મેરે લાલ ! લગ ગઈ કિસને મારા ! ડાલને !

મારેજે ડાલીકા !

શ.એર.

આજ મેરે પાસ લેલું બધાએ,
ડાલી ન ઝુલાએતો હમ તુએ ઝુલાએ.

(નાસિર નાયરો અ.મિ.જહા આના)

નાહર—દેખો યે કૌન હય ?

નાસિર—

મુરખ.આ.

જુલવએ ખુરશીદ હય બેશક મગર જેરે સહાબ,
હય શુખ્હ તન કુછ ગુઆર આલુદા કુછ હય આમો તાબ.
ધસ દો અમલીમે મેરા દિલ ખારહા હય પયચો તાબ,
ધએ મન બીમન બ બેદારીસ્ત ચારબ યા બ ખરાબ.

ખુરશીદ—

શ.એર.

ઝુમે દેકર તુએ ઝુલાડી મંચ. તેરે ઝુમેપે ગીત ગાવું મય.
મગર યે તો બતાવ.

શ.એર.

બરસ રહી હંચ ભરત લહુકી, ઘુલી હુધ હય લહુમે ગોલી,
બતાદે આવન કે માહે ફાગન, મસ્હાર ગાઉં કે ગાઉં હોલી.

નાસિર—કૌન ખુરશીદ લકા ?

ખુરશીદ—કૌન નન્નેકે અખ્યા નહીં ! દૂર દૂર જલિમ
નબામ દૂર ખાના ખરાબ દૂર સરાપા અ.જામ દૂર દૂર

શ.એર.

મેરે દામનમે છુ ન જાના તુ. હોકે બે આખર ન જાના તુ.

નાહર—બહેન કયા કરતી હો ?

ખુરશીદ—મંચ તો કુછ નહીં કરતી.

નાસિર—યે વોહ નહીં હય ?

નાહર—હાં વહી હય.

નાસિર—નહીં નહીં !

અશ.આર.

સુરયદો સુર્ખ ફુવા જઈ રંગ ચહરેકા
નદો ગુલાબકે બદલેમે ફુલ ગેદેકા

નાહર—રહેતા વોહ રંગ કયુંકર વોહ વક્તહી કહાં હય,
જખયે બહારકે દિન અમ મોમમે ખિન્ન હય

નાસિર—કયું બહેકાતે હો ?

મુરખ.આ.

યહાં વોહ નિયા અમતેં દિલકશ નહીં વોહ નેહી નહીં,
સુર નેહી નહીં મારકી વોહ નેહી નહીં.

એ વોહ શીશાહી નહીં ધસ શીશમે' મય હી નહીં
ધસકે આ જોશમે' નવચા કોઈ હય નહીં

નાહર— મુ.ખમમસ.

સુખત મુશ્કીલ હય મંચ કહેનાઈ સંબલનેકે લીયે
આર એ હોતે હંચ તૈયાર દિસલનેકે લીયે

એ ખુદી જોશ પર હય રાત હય દલનેકે લીયે

ધન્દો અખ હીસરહ સમજાઈ મંચ ચલનેકે લીયે

એકસે એક જિયાદા હય મચલનેકે લીયે.

નાસર—મંચ ધસે સવછી તરહ પચયાતું

નાહર—હાં અચ્છી તરહ

નાસર—ખુશીદ! અગર તુ વાકઈ ખુશીદ હય જો. મેરે શીને
પર હાથ રખકર દિખા

શ.એર.

દિસે મુન્દાકો જિન્દાકર મમિંદાએ જળ્યાં બનકે
નિકલનેકે જન્મ અરમાન મીકતાતીસો આલન કે

ખુશીદ—તુમ્હારે હાથમે' ખન્નર તો નહીં, તુમ્હારે ખન્નરકી મુઠ
લોહકી તો નહીં હય તુમ્હારે સંધા કે હોથ કોઈ કટોર તો
નહીં હય. નહીં ધસમે કુછબી નહીં હય. નવખ તુડી નહી
મસનવી.

પુર નડસત હય ઉસકી પેશાની

આર એ રહેરા હય પાક તુરાની

થુકાંબી ન ઉસ કમીને પર

આર રખતી હું હાથ સીને પર

(રીને પં હાથ રખનેકે લીયે હાથ બઢાના)

નાસર—હય! તેરે હાથમે' ઝુલે લહુ કયસા લમ રહા હય ધમે
ધો ડાલ, રાયન ધસે ધો, પાતિલ ધસે ધો.

શ.એર

ધસકી હવાસે જખમ જગરકે હરે હવે

ધો ડાલ આને હાથ લહુસે ભરે હવે

ખુશી—ધસે ધો ડાલ કાહેસે ધો ડાલ

કંઈ.

સમન્દર આએ' જો ધન્દો ધોને વોહ ખુશ હો જાએ' પુશમે'
હય નામ જસકા જહાંમે' દરિયા શુમાર ઉરકા હય ટાપુઓમે'
જમીનકી મુત સુખ જાએ' ન ખુદ પાતી રહે કુઓમે'
એ હાથ ધો ડાલનેકી તાકત દક્ત હય બચેકે આંસુઓમે'

ਨਾਸ਼ਿਰ—ਭਵਾਂ ਫਯ ਤੇਰਾ ਯਯਾ ਭਵਾਂ ਫਯ ਮੇਰਾ ਯਯਾ ਭਵਾਂ ਫਯ ?
 ਪੁਰਖੀਫ—ਅਮਰ ਤੁਮ ਪੁਰਖੀਫ ਹੋ ਤੋ ਤੁਮਹਾਰਾ ਯਯਾ ਐਕ
 ਕਟੋਰੇਮੇ ਆਰਾਮ ਫਰ ਰਹਾ ਫਯ ਅਮਰ ਮਧ ਨਾਸੀਰ ਫੁੰ ਤੋ
 ਮੇਰਾ ਯਯਾ ਐਕ ਜਲਾਫਕੇ ਫਾਧੋਂਕੋ ਫਾਧਿਭੇ ਖਨ ਆਮ
 ਫਰ ਰਹਾ ਫਯ.

ਮੁਰਖੀਫ

ਕਠੀਤੋ ਰਮ ਲਾਯੀਆ ਸਿਲਮਫਾ ਵਾਫਿਯਾ ਸਯਾ
 ਤ.ਫਪਤਾ ਧਾ ਫਿਧਰ ਯਯਾ ਯਿਫਕਤੀਧੀ ਫਿਧਰ ਯਯਾ
 ਵੋਫ ਜਲਿਮ ਆ ਗਯਾ ਜਯਰਨ ਮੇਰਾ ਫਲ ਤੋ.ਫਕਰ ਫਯਾ
 ਮਧ ਫਫੇਤੀ ਰਫੇ ਮਧ ਜਲਿਮ ਮੇਰਾ ਯਯਾ ਮੇਰਾ ਯਯਾ
 (ਨਾਸ਼ਿਰ ਐਰ ਪੁਰਖੀਫਕੇ ਮਫ ਆਫਰ ਗੀਰਨਾ ਨਾਫਰ ਐਰ
 ਅ.ਭ.ਯਫ ਫੋਨੋਂਕੋ ਸੰਯਾਲਾ ਐਰ ਫਯਫਸੇ ਨੀਫਲ ਲੇ ਜਨਾ)

ਯਾਯ ਫੁਸਰੋ.

ਪਰਫਾ ਸਾਤਵਾਂ.

.....

ਯਫੇਰਾਮ ਯਾਨਕਾ ਮਫਾਨ.

ਯਫੇਰਾਮ—ਫਾਫਟਰ ਸਾ.ਫਯ ਮਧ ਜਨਤਾਫੁੰ ਕੇ ਆਪਕੋ ਰੰਯ ਤੋ
 ਫੋਗਾ ਮਫਰ ਮੁਯਕੋ ਅ.ਯਫ ਤੋ ਫਰਨਾਫੀ ਪਫੇ.ਯਾ ਫਧੁੰ ਕੇ ਵੋ
 ਫਯ ਆਪਕੇ ਯਾਲ ਯਯੋਂਫੀ ਯਾਤ.

ਫੁਫਫਾ—ਫਧ ਯਫੇ ਆਪਨੇ ਫਯਾ ਫਫਾ ਫਯਸੇ ਯਾਲ ਯਯੋ ?

ਯਫੇਰਾਮ—ਭਵਾਂ ! ਆਪਫੀ ਯੀਯੀ ਅਰਯਨ ਐਰ ਅਫਯਰੀ ਯਾਨਮ

ਫੁਫਫਾ—ਭ ਆਪ ਯਫੇ ਫਫੇਤੇ ਫਯਾ ਫਧਧ ?

ਯਧਤ

ਫਯਸੀ ਯੀਯੀ ਐਰ ਯਯਾ ਐਰ ਫੋਨ ਮੀਧਾਂ

ਫਿਫੇ ਜਨਨਾਂ ਫਧ ਫੋਨ ਮਫਾਂ

ਯਫੇਰਾਮ—ਧਾ ਅਫਾਫ ਗੁ.ਸਾਯੀ ਫਯਾ ਪੁਰੀ ਯੀ.ਯ ਫਧ ਕ ਯਾਲ
 ਯਯੋਂਸੇ ਸਾਫ ਖਨਕਾਰ !

ਫੁਫਫਾ—ਆਪ ਮੁਲ ਰਫੇ ਫਧ ਸਰਫਾਰ !

ਯਫੇਰਾਮ—ਕਠੀ ਨਫੀ ! ਅਯਯ ਆਪ ਯਤਲਾਫਧੇ ਕੇ ਫਾਫਟਰ ਗੁਲਾਧ
 ਨੇਯਾਨੀ ਆਪਫਾ ਨਾਮ ਫਧ ਧਾ ਨਫੀ ?

ਫੁਫਫਾ—ਫੁਫ ਫੀਯਧੇ ਕੇ ਫੁੰ !

ਯਫੇਰਾਮ—ਸਿਵਿਫ ਸਰਯਨ ਯਫਵਾਨ ਆਪ ਫਧ ਧਾ ਨਫੀ ?

ਫੁਫਫਾ—ਮਾਨਾ ਕੇ ਫੁੰ !

બહેરામ—તો અકબરી ખાનમકે બાપસે ખાત કરનેવાલા આપકા
ગુલામ બડા ખુશ નસીબ હય

દુદ્દા—દેખીયે અબ કમસ હો જતા હય મિલાપ કીસીકી બેટી
કાન હોજતા હય બાપ ! અબ જિયાદા ઇન્કાર ન કરના
ચાહિયે જરા મુહબ્બતસે રોના ચાહિયે
(રોના દુદ્દાકા)

(ખુદસે) મુરખ આ.

કીસીકા રોના હય હંસીકા રોકના યહાં હય અજાબ
સુખી આંખોકો સમઝતે હંય મીયા ચક્ષમે પુરાબ
ઝોકલુ આંખોમે મીચ તો સચ્ચાહો યહે ખવાબ
અશ્કતો આતે નહી હોતા હય કેરકટર ખરાબ
બહેરામ—કહું ડાકટર સાહબ અકબરીકો મિલનકી ઇજાજત હય.
દુદ્દા—વેલ.

શ.એર.

હો નહીં સક્તા હય મુજસે અબજિગર શૈલાદકા
ચુટકીયાં લેને લગા સીનેમે નામ આલાદકા.

બહેરામ—અછા મંચ અકબરી ખાનમકો યહી બેજદેતા હુ !

અશ.આર.

કાઠકી યહે હંય ખુખીયાં સારી, હો રહી હય કફનકી તૈયારી
બાલ ખચે મીત્રે હંય રોનેકો, આબર હય ખરાબ હોનેકો

અકબરી—કમા યહી મેરે અબ્બા હંય. અબ્બા જાન !

દુદ્દા—આવ મેરી બેટી કયું કયસે હો બેટી ?

અકબરી—અચ્છી હું અબ્બા જાન !

દુદ્દા—કયું કયસે હસ સાલસે ગુજરતીથી !

અકબરી—આપકો રોજ યાદ કરતીથી. અમ્માજી ! આજએંગી,
તો આપકો દેખકર ખુશ હોજએંગી.

દુદ્દા—(ખુદશે) વોહ આમ એર ખુશ (જહિર) જરા હહેરાના બેટી

શ.એર.

નકશઓ રંગો ખતો ગાલ ગીલુ

અપની માંપે ગઘ સરાપા તું

બ ખુદા ! આપને તો પહેચાનાબી નહી. અમર મેરે મહે
રખાનને જિંક ન કીયા હોતા તો મિલકુલ ન પહેચાનતા !

બહેરામ— શ.એર.

અબ હહેરાના ચાહિયે ન ઇન્કો પાસ

અબ નિઠલનેદો પંકે દિલકી બિ.ડસ

અકબરી—ઔર મંયલી આપકો ન પહેયાન સહી કયું કે જળ વાલિદાસે આપ ખદા હોકર મએથે તો ઉસ વક્ત મંય પાંચ બરસહી તો થી હી ઔર અમ્માતો આપકી શકત ઔરહી બયાન કરતીથી ઔર આપ નિકસે કુછ ઔર

ફુલ્હા—હાં જીસ તરફ તુ ઔરસે ઔર હો ગઝ ઊમી તરફ મંય ઔરસે ઔર હો ગયા (ખુદસે) અમ સય મુગ આપ બનનેકા કોથીશ કર (બહિર) કયું બેટા અકબરી તુએ યાદ હય જળ મંયને રખાકી ડોલી લા દીથી

અકબરી—ડોલી કયા ?

ફુલ્હા—ડોલી અરી આ ડોલી આ ગુડીઆ !

અકબરી—નહીં મુએ તો યાદ નહીં.

ફુલ્હા—આર વોહ બે સુંદર હાયી આર વોહ ચીનીકા બરદન હીલાને વાલા ખુદા ઔર બરેકી ગાડી વાલી બાત ?

અકબરી—બરેકી ગાડી વાલી બાત ?

ફુલ્હા—હાં જીસમે યાદાકર નસીબવરી સયર કાનેકા લે જયા કરતીથી.

અકબરી—જી નહીં મુએતો કુછ બી યાદ નહીં

ફુલ્હા—હાં કહાંસે યાદ રહે જળ જનાસો ખચ્ચી હો (ખુદસે) યાદ તો જળ રહે જળ બાત સચ્ચી ના.

અકબરી—આપને તો દમ બરસમે ઇતનીલી ન પુછી કે મેરે કોઇ હય યા નહીં.

ફુલ્હા—(ખુદસે) પુછતા તો જળ કે જળ મેરે કો હો (બહિર) હાં મુએ તુઝપર મહેત ખાર આતા હય. બેટા કલસુમ

અકબરી—હંય ! આપને ચહે કયા કયા મુએ ખૂત અબ મેરા નામલી ભુલ ગએ.

ફુલ્હા—ધોગલા નંબર ફાર હાં મંયને નામ કયા લીયા

અકબરી—આપને તો કુવસુમ કદા ઔર મેરા નામ તો અકબરી ખાનમ હય.

ફુલ્હા—તોઆહ તેરા નામ લેતે લેતે તેરી અમ્માકા નામ લેતયા

અકબરી—ચાહજી અમ્માકા નામ તો સૈયદનીસા હય ચહે તો ફરી અમ્માકા નામ હય.

ફુલ્હા—હાં ભુલા બેટી ચુકે અબ દિન રાં ઉન્હીકે પોસ રહેતા હું ઔર હમીદકા ઇઝાજ કરતાહું ઇસીસે ઉન્હીકે નામ વિદે જળ્યાં હો ગયા હય.

ગાના.

મિલી પ્યારી બેઠી તુ મુઝે તુરે. નિગાહ તુઝે કરલું મંય
જી બરકે પ્યાર

દુલારી મેરી કરલું મંય જી બરકે પ્યાર—
યે થા અરમાન દેખું અપને અપ્પા જનની સુરત
ખડી હય સામને આંખોકે કયા અરમાનની સુરત
મંયની નૌશાહ બનુંગા, અછે ઘોડે ચઢુંગા
તુજકો બનાઉંગા શહઆલા, બેટા તુજકો

(હય હય અપ્પા કયા આપ અમ્મા—ડોતે શાદી કરેંગે ?)

(ઘોટાલા નંખર ફેર)

ચુકા બયાનમેં, બેટાથા ધ્યાનતેં
તબતો હય ઠીક અપ્પા—મિલી.

(દુલ્હાની અકબરીકો ચુમના હમીદકો આના ઔર દેખકર ચોકના)

હમીદ—ધુસે રહે લુટેરે કહાંકે હાય (દોનોંકો હમીદકા ધક્કા દેના)

અકબરો—હાય હાય હમીદ રહે મેરે અપ્પા હંય

હમીદ—જી જી યહાં કોમલી નહીં હમીદ વમીદ, તુમ મ.જેસે
ઉડાઓ કદ કયું બે પાજી !

દુલ્હા—તુ ચુપ કીએજી હાંમે હાં મિલાએજી મંય તેરી અબી ધરકે
સાથ શાદી કીયે દેતા હું.

અકબરી— બચત.

આખર લેકે મેરે વાલિદકી. અચ્છી સુઝી હય જો શહાદતકી.
દેખો અપ્પા !

દુલ્હા—હાં બેટા

હમીદ—બુલાવ બુલાવ ઇસમે શાદી કરો (દુલ્હા મીયાં બતાતા
હય) અરે ઇએજીમેં બુલાવ.

દુલ્હા—કમ એલોંગ માઈ ડીયર

બચત.

બલાસે અજલદે યા પયામ, દુલ્હા મીયાંકા હય બે લામ કામ.

(અકબરીઓ હમીદકી શાદી કરનાં કુલસુમકા આના)

કુલસુમ—હંય રહે કળ ?

અકબરી—કુશીજન ચેહ મેરે અપ્પા હંય

કુલસુમ—હોગે.

અકબરી—માવ મંય તુમ્હારી અપ્પાકે સાથ મુલાકાત કરાઉં.

કુલસુમ—તુ કયા કરાએગી મંયતો ઉન્કો હસ બરસસે. જનતી હું

મએ શુભામ (કુલસુમકા ચલે જાના)

બાળ દુસરા.

પરદા આઠવા.

કચ્છ ખાના.

(તલીમકા કચ્છ ખાનેમેં નંજર આના. નાહરસિંગકા કચ્છ ખાના
તોડકે દાખિલ હોના)

સલિમ—

શ.એર.

તમામ દુનિયા હય કચ્છ ખાના

કે ઇસમે કચ્છી હય એક જમાના.

નાહર—અય બે ત.કસિર ઉઠ ખડા હો

સલિમ—તુમ કોન હો ?

નાહર—નાહરસિંગ ડાકુ.

સલિમ—યહાં કીસ લિયે ?

નાહર—તુમકો છુડાનેકે લીયે.

સલિમ—હરગીજ નહીં ! ઇસ કાલ કોઠડીમેં જાન ગવાઉંગા મગર
એક ડાકુકા સાથી કબી ન કહેલાઉંગા.

નાહર—ડાકુકે બાધ હુજગત છોડ ઓર મેરા સાથી બન્નેમે મુંઢ
ન મોંહડ.

સલિમ—મેરા બાધ ઓર ડાકુ.

નાહર—મેરા બાધ ઓર ખુતી.

સલિમ—મંચ જયસા ખુતી હું ખુદા જાનતા હય,

નાહર—ઓર મંચ જયસા ડાકુ હું ખુદા જાનતા હય

સલિમ—મુજસે આપકા ત.અસ્લુક.

નાહર—ત.અસ્લુક વોહ અબ કહેનેકો હય.

શ.એર.

રહી હંચ અબ તક જો બન્દ આંખે,

ત.અસ્લુક પ્લેકે હમ હંચ એકલી ચહેરેકી દો આંખે,

સલિમ—તો કયા આપ મેરે બાધ હંચ ?

નાહર—બેચક

સલિમ—યા ઇલાહી પ્લે મંચ કયા સુન રહા હું.

નાહર—અગર સમાજત પારી દે તો બહોત કુછ સુન સકતે હો.
તુમ્હે પ્લેબી મા.અલુમ હય કે તુમ કોન હો !

સલિમ—નવાબ સાહબકે કીસી દોસ્તકા લાચારીસ બચ્ચા સિવાસતક
મુલાજિમ ઓર આબ કસ ખુતી.

નાહર—સખ ગલત કે નવાળ બે ધમાનકે આઠાકા લખ્તે જિગર
રિયાસતકા હકદાર જીમ ખુનકા તુમ્હારે સરપર બોહતાન
હય વોહ બચ્યા તો મેરે પાસ મૌંગુદ હય.

સહિમ—તો ખુન કીસકા હુવા ?

નાહર—કીસી બીકારીકે બચ્ચેકા !

સહીમ—વા અધાહ રહે મંય આજ કા સુન રહા હું ?

નાહર—અચર સમાંચત ચારી દે તો બહોત કુજ રન સકને હો
દેખો ધસ વક્તકો દેખો ધસ મકાનકો દેખો મંય થોડી કહું
તો બહોત સમજો રહે પટનેકા સુખા વાલિદે મરહુમકો ધન્યામ
મિલાયા જળ વોહ કળ્જ લેને આ રહે થે તો રહે નચાળ
લક્ષ બાકર નામને દોચાર ગુલામોંકો લાલચ દેકર મિલાયા
ઐર રાસ્તેમેં અપને બોલે આઠાકો જહર દિલવાયા ઐર
બ વજહ હમનામ હોનેકે સુખે પર કળ્જ કીયા ઐર
રાજકાસ હોનેકે ડરસે મુઝેતો જખમ કરકે કુએમેં લટકા
દિયા ઐર ચુકે તુમ બચ્ચે થે ધસલિયે તુમ્હેં આદ છોટી
બહનકો સાથ કિયા ઉસ વયત તુમ્હારી ઉત્ર તીન બરસકી
થી ઐર મેરી સાત બરસકી તુમ્હારા બાપ જો તુમસે ચાર
બરસ બડા હય વોહ તુમ્હારે સામને બડા હય.

સહીમ—ઓ મેરે બાપ તો વોહ હમારી છોટી બહન ઝેન હય ?

નાહર—વોહ બેચારી ખુરશીદ જો ધસ જલિમ જાકારકી ખ-
જરે સિતમકી શહીદ હય.

સહીમ—અબ વોહ કહાં હય ?

નાહર—ધબરાઓ નહીં ઉસપર જો ગુલમકે બાદલ બરસતેયે બરસ
મએ અબ વોહ મેરી હિદાજતમેં હય.

સહીમ—તો કયા હમ તીનો બાપ બહન હંય ?

નાહર—હાં તીનોકો એકહી માંને દુધ પીલાયા હય ઐર તીનોને
એકહી બાપસે જનમ પાયા હય.

સહીમ—તો ઓ મુલતકે બિઝે કુવે બાપ આવ ઐર કુટી દુધ
બાંહકો મલે લમાવ.

મુખબમસ.

સાથ ચલના હય અબ મુઝે મન્જુર,
ધમસે લેના હય ખન્તેકામ જુરર.

નાહર—હય મેરી મહાપે અખ ગર
તોડ દેજે તિલિરમે શિરકો કુજુર
એક એર એક ગ્યારા હય મહાહર

(કયદ ખાનેકા દુટના એર કરિયામેં કિસ્તી નજર આના નાહર
સલીમકા લીયે હુવે નવાખકે આદમીયોંપર ઝાલી છોડતે હુવે ચલેખનાં.

ખાખ દુસરા ખાખ.

ખાખ તીરા.

પરદા પહેલા.

જંગલ

(જંગલમેં ચોરોંકા શરાખ નોશ કરતે નજર આના.)

ગાના.

સુન અય દુખતે અંગુર દિખાદે નુર હયા કર દુર,
નશીમે ચુર રહેં મખમુર,
ખાંકી કલાલી બર બરકે ખાલી શીશ્વા કર ખાલી,
રહે આંખોંમે લાલી ગમે બે એઅતે લાલી કાકુર—
કાકા ધુંધટ હટાદે આતશી રૂખસારસ
હમ મેરા રકતા હય ઇસ ખિલોરકી દિવારસે
જી નહીં બરતા હય અયસી લજજતે દિદારસે
ઓકે બે પરદા લીપટ જી સનયે મય ખારસે,
(નાહરસિંમકા મએ સલીમ, ખુરશીદ, અજીજ,
કમર, મામુના, ચમેલી વગયરાકે આના)

અજીજ—

મુસદ્દસ

મખારિક હો તુમહેં મિલતા ધરાનેકે ધરાનેકા
મુખારિક હો રહે જલસા આપકે તશરીફ લાનેકા
મજા જખ હય રહે કુછ સિલ સિલા ગાને ખખનેકા,
નાહર—રહે તો સચ હય મમર કસવકત જંગલમેં અરખાખોં
નિશાત કહાં.

સલીમ—અરખાખોં નિશાતકી કયા જુરરત હય યહાં ખમર અગર
આપ લોજોંકી અયસીહી ખુશી હય તો ચમેલી કુછ મોકર
મુનાવેગી આવ ચમેલી કુછ સુનાવ.

ગાના.

કાનન સુની જન

સૈયાને ખુલાહ દેરી દેરી—

સુધ યુગ આઠ લાઠ, કહાંસે
માન ખાત મોરે જિયાંકી—
અત સુખદાઈ બાઠ જહામેં
આન ખાન મોહે પિયાકી—

૧ ચોર—હુજુર હમારા સાથી ઇકામ ખાન સુલતાન અવધકે
દરબારસે વાપસ આગયા અગર હુકમહો તો દરબારમેં
હાજિર કરે [સખ ચૌરતોંકો ચલેજના].

નાહર—હાં બુલાવ (ઇકામકા આના) કયું ખયરીયતસે આએ કયા
જખર લાએ.

અકબર—

શ.એર.

શીરા સુએ પયગામખર બહેન મન્દ

અબી ખુશીમેં ખુશીહો દો ચન્દ

ઇકામખાન—આપકી મહેરબાનીસે અચ્છા હુ યહે લલાકા જવાબમેં
દીયા હય.

નાહર—(લિફાકા લેકર) અચ્છા જાવ આરામ કરો. અ.જ.જ
જરા પઢોના ?

અ.જ.જ—બહોત ખુશ. (અ.જ.જકા પઢના સામકા ખુશ હોના)

અકબર—ખિસમીલાહ આપ કલહી સુલતાને અવધકે દરબારમેં
જામએ ચાર મચ્યા સચ્યા હાલ કહે સુનામના.

નાહર—જુરર કલહી જાડિંગા મગર દેખિયે સુમુતકે ઉપર બહોત
જોર દીયા ગયા, હય ઇસકે બહમ પહોચાઝકા અદોખસ્ત
પુરા કરના ચાહિયે.

અકબર—સુમુતકી કયા શીક હય આપ હય મયં હું સલીમ હય
ખુરશીદ હય મામુના હય નામિર હય ચંબેલી હય કૈયુમ
હય નવાબકા ખેટા હય યહે સખ સુમુતકી સુમુત હય.

નાહર—અચ્છા જુરર કલહી જાડિંગા (સખકા આહિસ્તા આહિસ્તા
અન્દર જનાં અ.જ.જકા દુસરી તરફ ઝાંકના) અ.જ.જ
કયા હય જાવના ?

અ.જ.જ—જતાહું (યુપકે અન્દર ચલે જના આ.અ.સેં નાહરસિં.
ગકા જના ચખેત્રી અ.જ.જકા આના).

ચંબેલી—કબી કાઠેકા આએ હો.

અ.જ.જ—

અશઆર.

અપની કસમ જો ખયઠ રહાયા મેં આપસે

હરદા ન કામ જામ ઉઠે મેરી આપસે

તુએ હો મિત્રોકા વાખત આર મેં સોચા કરે

ચયન ખિસ્તરથા કે તલવરેથા પહેલું મેં મેરે

ચંબેલી—કોન સુનતા હય અયસે સચ્ચોડી
ચાલ હય સખ સિપાહી બચ્ચોંકી
ગાના,

ચલા જારે બેદર્દી સિપાહિયા હર જૈયાં વાહિયા
તોરે સંગ નાહો બોલતી—

ગરજૈયા દુખ દહિયા-હરજૈયા-વાહિયા તોરે સંગ.

અ.જ.જ—માનો માનો માનોજ માનો

વા.અદા હમારા ઝુઠા ન જાનો

આંખોંસે આતા મૌકા જો પાતા પ્યારીકો મયં અપની ખરવા લગાના-

ચંબેલી— શ.અર.

યું કહો કે આઉંતો કીસ્તરહ આઉં મંય
યાદયા વા.અદા મગર મહેંદી લગીથી પાઉંમેં

અ.જ.જ—છન પાઉંકો મહેંદી કહાં નસીબ કહાં મહેંદી લગાના
ઐર કહાં જંગલકી ખાક જાનને વાસે સે.હરાધ
ફેફ.

એ તલવે વોહ હયં કે જનકી કીસમતમેં જાડીયા હંય
કેટલીયાં હંય

બહાર રંગે હિનાકે કાખિલ એ તન્ની નન્ની હાયેલીયાં હય
અશ.આર.

ચંબેલી—તોતા નામિલ સકા તો કોઇ યુમ લો
બોસા ન મિલ સકા તો હયેલીહી યુમ લો

અ.જ.જ—મિલા બોસા ન ગાલોંદા તો ચુમીલી હયેલીકી ચંબેલી
હો ન હો હસ્તીએ કાશી હય ચંબેલીકી

ચંબેલી— મસનવી.

કહાં પત્તેમેં ફુલકી યુ બાસ

કહાં છિલકેમેં નખ વારકી મીઠાસ

દિલ બદાનેકે ઐર રસ્તે હયં

હાં ખિયાલી પુલાવ સસ્તે હંય.

અ.જ.જ— મુરખ.આ

મેરેહી લખ ઉસે આશના હયં એ ચાશની હય શકરસે મીઠી
નખાતસે બદકે ખાત મીઠી નીગાહ મીઠી ન.જરસે મીઠી
કલામ શીરીં જખાન શીરીં ફહન હય હલવાએ તરસે મીઠી
બદન હય યા કાલપીકી મીસરી જીવરસે ચખો ઉધરસે મીઠી
(ચીમટ જના)

અંબેલી—અમલ એક ખાત ખતલાવતે.

અ.જી.જી—હાં જુરર !

શ.એર.

મુઝે હમ જુરર શોઃ એક ખાતક
કે હર વક્ત હરો હીમયાતક

અંબેલી—પહેલે તુમહી કહોઃ (ખીમડ નક્તી હમ)

અ.જી.જી—

મુસદ્દસ.

કહેનેકી વોહ નહીં હમ સમઝનેકી ખાત હમ
મિલનેકા યહે તરીક ખહોત વાહીયાત હમ
ચોરીસે ખાત કરતે હમ ચોરાંકી ખાત હમ
ખટકા નપ્હે રહે હમે દિન હમ કે રાત હમ
જાખકો ગિલેન : કરને પડે ઇન્તેજારકે
ઝેપે ન આંખ સામને પરવર દિગારકે

અંબેલી—તીરે નજર સમાન કહેનેમે ડાલકર
પડતા હમ મેરે દિલકાહી ફરતર નિકાલ કર
આગાજહીસે મેરી નજર હમ મઆલપર
મજબુર હું મયં ઇસ લીયે અક્સે સવાલ પર
આયા હમ મુજપે દિલકે મેરી ચાલ ઢાલ પર
રીઝે હો મુજપે યાકે મેરી ઢાલ પર
લુટ જાએગી બહાર યહે સારી જાખકી
ચુંહી રહેંગી ક્યા યહે નિગાહે જખાનકી

[નાહરકા દોનોંકો દેખકર ચલે જના]

અ.જી.જી—

મુસદ્દસ.

હમ વોહ નહીં કે ચાહે જખતક રહે જખાની
જો ખાત ઇસ ચડી હમ વોહ તા ખ.જી.જીગાની
જખ તક રવાના હોલે ફજેનિકાહ ખવાની
દલને ન દેંગે હરમિજ આંખોકા અપને પાની
ઇમાનકી કસમ હમ સુખહાનકી કસમ હમ
હોંમી યહી નિગાહે જખતક કે હમમેં હમ હમ

અંબેલી—

શ.એર.

જમ ઇતની ખ્યારી હું અપને અ.જી.જીકે
લો કાલ દેતી હું મેંબી ખ્યારે અ.જી.જીકે

ગાના.

ખારે ખાલમવા ખ્યારે સજનવા

તોરા દામનવા ચાહે જખાના-છુહાંના મંચ માતુ નાહી

કઈ તોઢે બોલે મતવારી નામરી તો પ્યારી
 મંચ માતું નાહી, લાખ મનાયે કાઘ, તોફા રિખકે
 દેખું ન કાઠકોમંચ આંખ દિકાકે—
 કમનિયારે મેરા દમ યું ના બરો
 સાજનવારે જીર્મીન્દા યું ના કરો—
 માયુના મુઝેસે મિલનેકો બરજે તો દિર કયા કરો
 =મંચ માતું નાહી
 (જના દોતેંકા)

આખ તીસરા

પરહા દુસરા.

બહેરામ ખાનકા મકાન.

(કુલસુમોં દુદકાકા આતેં કરતે આના)

કુલસુમ—ચલ રહેનેબી દે

શ.એર.

દેખે કૌલો કરાર લોગોં દે
 મરદુવે સારે-યાદ હય' મેંકે

દુદકા—નહીં ખાતતો સારી ચ્હે હય

(અંકબરીકા આના, કુલસુમકા જના)

અંકબરી—અખખાજન અખખાજન અખખા અરખસ્તાનસે આ મધ

દુદકા—આગધ બસ અખ ખયર નહીં

શ.એર

બોલતેહી અખ ખુત્રા ગુમખકા રાજ

બેસુરા હો જયગા મીલતેહા સાજ

બહલુ—(દૌડતા હુવા આતા હય) ડાયટર સાહજ છોટી હુગુર આ ગધ

દુદકા—આર રુકટ નહીં ખાત સારી

[બહલુકા જના બહેરામ ખાનકા આના]

બહેરામ—મુખારીક ડાહટર સાહેબ ! આપકી બીબી અરખન

અરખસ્તાનસે બ ખયરો આરિયત વાપસ આગધ

અ.શ.બંદરા.

દુદકા—(ખુદસે) મુજહીપર બલાઓંઝી પડતી નજર હય

જમાનેકે સોદેકા મેરાહી સર હય

કોન કહેતા હય કે અરખા આગધ

આગધ અરખર ફરસ્તન આગધ

બહેરામ—હાકટર સાહબ આપનિ

હુઠ્ઠા—

રૂબરૂ

ચોચતા હું કે આજ ક્યા હું મંચ
કુછ ન કુછતો બદલ મયા હું મંચ
કહાં છે આંખ ઓર કહાં છે સમાં
પ્રવાળ હય મા પ્રુદ દેખતાહું મંચ

બહેરામ—કયું થઈ આવત હય ન અચ્છા તુમની અરખનકે પાસ
કમરમેં જવ. હાકટર સાહબ આપ મ.ડે પ્રુદ નસિબ હો

હુઠ્ઠા—જહાં

અશ.આર.

છે હય પ્રુદ નસિબીકી હય બદ નસીબી
ચલી આરહી હય જ બીબીપે બીબી
જીતે હીજ ચ.દાએં જો કાંધિપે ચારકે
લે જાએં સુએ મુલકે અદમ માર મારકે

બહેરામ—અચ્છા હાકટર સાહબ આપકી મોબુદગીકી અરખનકો
મુખારકબાદ દેને જતાહું (જના)

હુઠ્ઠા—

અખીયાત.

નાતિકા બન્દ હોનેવાલા હય
અખ સંબલનાંબી એક સંબાલા હય,
બને ચાલીયે યા ફરેંબાંકે માલિક
એવલ ફારખી એવલ એન્ડ લુક ફાર લાઇટ
(આના કમીદકા)

હમીદ—તુ તો હુખા હય સાથ લેકે મુઝે
રખ લીયા કમખખત અપનેહી જાજો. પર મુઝે

હુઠ્ઠા—તો ક્યા ખુરા કીયા ?

અશ.આર.

હમ અચ્છી નહીં મુહખખતમેં
મીતબી હોતોહો ચરાકતમે
હોશ કયું હો મએ પરા મન્દા
ચલ અદમમેં કરેંએ કુછ ધન્દા

હમીદ—પહેલે યહાંકાતો લેન દેન ચુકા દો
દસ્તર.હ દાલ બા.જારે અદમમેંબી ન મલેગી.

હુઠ્ઠા—સખ દેખા જાયગા

હમીદ—ઇસ બરોસેસે ન રહેના છે અકખરી નહીં હય જો અખખા
બનકર પીછા છુડા લીયા અરખનકો ઉલટા અખમાં બનાના

પડે. આ મમર ચાર હો બડે નટ ખટ અકબરીની ગલે
લગાને વ બોસા લેનેકા તુમકો ક્યા હ.કથા

ફલહા—નહી ચાર !

શ.એર.

બોસા લખકા બા.પસે લ.જ.જત નથા મેરે લિયે

સારી મરહમ પદીયાં યહે કી ગધ તરે લીયે. (બદલુકા આના)

બદલુ—ફુજુર ! દરવાજે પર એક ઘોડા ગિર ગયા હય સવારકો
બડી ચોટ આપ હય બેચારા બેહુશ પડા હય.

હમીદ—જળ દો ચાર આદમીયોંકો સાથ લેકર હઠાલા હોશ આને
પર ઉસકે ઘર પહોચા દીયા બચગા (બદલુકા જના) ચાર
ડાકટરીમેંતો ઇમતેહાન હો ચુકા અબ સરજરીમેં ઇમત
હાન હોમા.

ફલહા—આજ દોમેં એક નહીં યા તો કીસી ગરીબકી હફા પસ-
લીકો તો.ક્યા પડેઆ યા બાંકીપુરહી હો.ડના પડેગા.

હમીદ—તુમહારે હ.કમે બાંકી પુરસે બાગના બચા હોગા તુમને
અકબરીકે સાથ મેરા નિકાહ પઢાયા હય ઇસકે કમીશનમેં
કિરાયેકા રૂપ્યા મંચ લાએ દેતા હું.

ફલહા—લા ચાર જલ્દી લા (હમીદકા જના) કમખખત ઘોડેકોબી
ઇસી દરવાજેપર ગિરનાથા અબ ઇલાજ કરેંગા તો કયું કર.

શ.એર.

ખિલાડી પન ડહાંસે આગયા પકે અનાડીમેં

ઢહાંસે આકે અટકા હય યહે રોડા ચલતી ગાડીમેં

બાબ તીસરા.

પરદા તીસરા.

મહેલે સુલતાન અવધ.

(સુલતાને અવધકા મ.એ વજર કે આના.)

સુલતાન—મુઝે તો ઇસ મૌજુદા નવાબકી શકસો શબાહત શરાફતો
લયાક્ત નામા તકલી ઠીક નહીં માઅલુમ હોતા હય આર
ફીર જીસ રોજસે યહાં આએ હંચ અરજિયાં પર અર-
જિયાં પડ રહી હંચ.

વ.જર—ગુમનામ અરજિયાં હ.કીકતમેં રિ.આયાકી હંચ યા નહીં
ઇસમેં શકી ગુન્નઇશ મુમકીન હય કે નાહરસિંગ ડાકકે
સાથી જુદા જુદા ખતોંમેં યહે કાર રવાઇ કરને હોં

મુલતાન—કાબિલે ક્યાસ હય મગર નાહરસિંગકી અરજી જરા શિરતો પઢકર સુનાવ ઇસકા ઇસ્તેગાસા ઐર દઅવા નિહાયત જૌર તલમ્ હય. (વજીરકા અરજી પઢકર સુનાના.)

મુલતાન—ઇસ અરજીને પહેલેભી મેરે ખુતકો હરકત દીથી ઐર અબભી બહોત મુતઅસર કીયા હય. “વાલિદે માનદકી યાદ” મુઝે ખુસુસિયતસે ઉસકી તર્ફ રજુઅ કરનેકી તહેરીક કર રહી હય.

વજીર—આલમ પનાહ ! જબકે યહાં તક આનેકી તકલીફ ગવારા હો ચુકી હય તો તખ્તે માઅદેલન પર મુત મક્કિન હોકર ઇસકી પુરી તહકીકાત ઐર ફયસ લાહી કરદેના મુનાસિમ હય.

શ.અર.

અદલ રાસ્તી તીફલે તવામ હય

યાદ ફરમાતેહી ફાજિર હો જાએંગે (જના મુખકા)

બાબ તીસરા.

પરદા ચૌથા.

મકાને બહેરામ ખાંન.

(ધોડેસે ગિરા હુવા મરીજ આકર કોચપર લેટ જતા હય દુલ્હા મીયાં વ બદલુકા આના કહેના દુલ્હાકા)

દુલ્હા—બદલુ જરા ઘાસલેટકી ખોતલ તો લા.

બદલુ—ઘાસલેટકી ?

દુલ્હા—નહીં કોલા વાટરકી

બદલુ—કોલા વાટર ?

દુલ્હા—હાં કોલા વાટર ! કોલા વાટર ! (મરીજકો દેખકે) કૌન ? ડાકટર ગુલામ જેલાની સિવિલ સરજનન અર્ધવાન

ગુલામ—જી હાં મહેરબાન ! કૌન દુલ્હા મીયાં ? મહેરખુદા તુમ્હેં તો હુંદતે હુંદતે પરીશાન હો ગયા તમામ સ્કુલોંગે દુલ્હામીયાં દુલ્હામીયાં પુકારતા શીરા મગર અફસોસ.

દુલ્હા—જી જુરર આપકો હુમ્ હોગી હયરાની કોઇ દુલ્હામીયાં હોતો મિલે (ખુદસે) યહાંતો બને હુવે હંય ડાકટર ગુલામ જેલાની. (જહીર) ફરમાઇએ તો આપકે ચોટ ક્યા આઇ ?

ગુલામ—કહીં નહીં.

ફુલ્હા—તો ક્યા કોઇ જરૂરોહકો જુરૂરત હય ?

જુલામ—જ નહીં કોઇ જુરૂરત નહીં.

ફુલ્હા—ક્યા ખુબ ! ક્યા બનના જહાં બરકો ખીમારહી આતા હય જો યહાં આતા હય જુહા મકારહી આતા હય. અમ્છા ફીર મુજસે કરશાદ ?

જુલામ—આપકા યહાંસે ત.અલ્લુક ?

ફુલ્હા—મંચ ઉન્કે લ.ઉધકો યહાં પઢાતા હું.

જુલામ—આપકો યાદ હોગા કે શિક્ષા ખાને ખર્વાનમેં જમ મુલાકાત હુમથો તો બહેરામખાન રમસ બાંકી પુરકા કુજ જિંક આયાથા.

ફુલ્હા—ઐર આપને અપની બીવીકા અરખસ્તાન જાનાબી ફરમાયાથા.

જુલામ—મેરી બેટી અકબરીકાબી જીક આયાથા.

ફુલ્હા—હાં અકબરી નામકી ત્ર.ઉકો ઇસ મકાનમેં હયતો સહી.

જુલામ—જ હાં અગર ન હોતી તો મંચ ઘોડેસે યહાં ગિરતાહી કયું.

ફુલ્હા—વાહ શાખાશ ! અજી વહે આપકી દારજુખરી નહીં ! વહે તો ઇસ મકાનકી તાસીર હય.

જુલામ—તો ક્યા આપ મેરી બેટી અકબરીસે મિલનેકી કોઇ તદખીર કર સકતે હો ?

ફુલ્હા—અજી બેટીસે ઐર સાથહી બીવીસે !

જુલામ—બીવીસે ?

ફુલ્હા—જ હાં ખયરીયતસે અરખન અરખસ્તાનસે આગઈ

જુલામ—આગઈ ઐર યહીં મૈગુદ હય ?

ફુલ્હા—જ હાં યહાં મૈગુદ હય.

જુલામ— શ.ઐર.

ખસ બિગડ સખ ગયા હય અપના કામ

ખાકમેં મિલ ગઈ ઉમ્મીદેં તમામ

આજ કે છન્ટેખાખમેં હફી

આ ગઇ વહે કખાખમેં હફી

નહીં સાહખ મંચ નિસે મિલના નહીં યાહતા

ફુલ્હા—તો યહાં કોના યાહતા હય.

જુલામ— શ.ઐર.

ઉન્કો ઉઠાથા વહે જુનુ પહેલે.

નાક કટ જાય જો મનુ પહેલે.

દુદ્દા—તો ફિર ખરશાદ.

ગુલામ—ખસ આપ અકમરીસે મિલનેકી કોઇ તકબીર નિકાલે.

દુદ્દા—મેગીલી ખોપરી કોઇ તેજ ફાકિન્ડરી હય અચ્છા આપને મેરે પેટકા દર્દ અચ્છા કીયાથા મંય આપકે દિલકા દરદ અચ્છા કરતાહું ખાનગે ચુપકે ઇસ કમરેમેં અયક ખમગે મંય અકમરીકો યહં બેજતાહું (ડાકટર ગુલામ જોલાતીકો કમરેમેં બિઠાકર આના.

શ.એર.

કલકલતે બહતીહી જતી હય ખુશ ખયર કરે,
આધીયાં ચઢતીહી જતી હય ખુશ ખયર કરે

બહેરામ—ડાકટર સાહબ અખતો અરખનકા મીજબહી મદલ ગયા અખ વોહુ બહે શો.કસે આપને મિલનેકી તૈયાર હય ચલિએ ચૌર દિલ ખોલકર હસ ખરસ ક ખા.અદ કેસે મિલગે.

દુદ્દા—નહી હજરત રિસપેકટબી કોઈ ચીજ હય.

શ.એર.

ઉતકો હુઠાથા રહે જુઠ પહેલે
નાક કટ જાએ જો મનુ પડેલે

બહેરામ—તો ઝીર કયા કીયા જાય ?

દુદ્દા—

શ.એર.

ચલા આએ જીસકો ગરજ હો
દવા હુંદે જીસકો મરજહો.

બહેરામ—અચ્છા મંય અરખનકો ચકાહી બેજ દેતા હું.
(જતા બહેરામકા.)

દુદ્દા—

શ.એર.

ડાકટરકી રહે બલા સર ડાકટરકે ડાલકે
દુર હોના લાજિમ હય જીસમેં ચીંગારી ડાલકે

બહેરામ—નહી બહેન જીસમેં ચર્મકી કયા ખાત હય.

અરખન—મંય આપકી બહોત ઘૂઠ ગુજરહું કે હસ ખરસકે ખા.
અદ આપકી બદાલત મેરે નસીબ ખુલેજી.

બહેરામ—નહી બહેન મંય કયા હું રહે સખ ખુશ વહે કરીમકી
કારસાજ હય.

(અરખન આતી હય ચૌર ગુલામ જોલાતી વાલે કમરેમેં જતી
હય દુદ્દા આકરે બાહિરકી કુન્ડી લખા દેવા હય)

દુદ્દા—હય કુત્તે ઝોર બિલીકા મિલાપ ઝોર અખતક ચુપ ચાપ ?

ગુલામ—હંય ! તુમ કૈન ? અકબરીકી અમ્મા ?

અરબન—જી હાં આંપકી ખાદિમા.

દુદ્દા—(પ્રુદસે) ચ.ખ ચલીતો.

ગુલામ—તુમ્હેં કીસને ખુલાયા હય ?

અરબન—કીસીને નહી મેરા મુકદ્દર ખીચ લાયા હય.

ગુલામ—ખદ્દજમાન ઝોરત ચલીજી યહાંસે.

દુદ્દા—ચલી જી યહાંસે પહેલે મુઝસે તો પુછ લો ?

અરબન— શ.ઝેર.

અખ કહાં જતી હું મંચ દામત તુમ્હારા છોડ કર

દમ મંચ અપના તોડ દુંગી તુમસે રીક્તા તોડ કર

ગુલામ—અચ્છા તુમ નહીં જતી તો મુઝે જાને દો.

દુદ્દા—(પ્રુદસે) પહેલે સાખુનસે મુંક ધોલો.

ગુલામ—દરવાજા ખોલો

દુદ્દા—જરા સુરમેં ખોલો

ગુલામ—હયં ય્હે કીસકી કમ્બખ્તી આઘ હય ય્હે કુન્ડી કીસને લગાધ હય.

દુદ્દા—(પ્રુદસે) જી ય્હે ખાકસારકી કાર રવાઈ હય કે દસ બરમકે ફટે હુવે દૂસમેં થીકલી લગાધ હય.

ગુલામ—ય્હ દરવાજા કૈન બન્દ કરગયા રાયતાન

દુદ્દા—(પ્રુદસે) યોર હમ્બલ સરવન્ટ જ.ખ કુલ ખુનિયાન

અરબન—અચ્છે અકબરીકે અખમા અખ તુમ મેરી ખાલકી જુતી-યાંબી જનાકર પહેને તો મંચ ઉર ન કરંગી અખ મેરી ખતા મ.આફ કરો.

ગુલામ—અચ્છા મ.આફ કીયા આવ ગલે લગ જાવ

દુદ્દા—(પ્રુદસે) આવ ગલે લગ જાવ યોહો !

અખીયાત.

ખુદકે બેશ દખીએ પહેલુએ પીરમેં

કમા બેશ આ રહા હય પ્રસને ખમીરમેં

દોનો તરફસે બિડ ગઈ અખતો ખારકી

ચેલો હોર ગઈ ખુસો કનારકી

માઠ અલાઠ કૈનદિન અપસાબી હોમા કે મંચબી કુસ્મુમસે બે ખટકે ખમીરમેં હોઈમા. (ખદેશમ અકબરી ચ કુસ્મુમકા આના.)

ખદેશમ—હંય તમ યહાં કમસે.

દુદ્દા—તજહ રહે હય કે થોડી દેરસે નહીં હય મેરા નામ ડાક્ટર
શીર અન્દરકા કહાંસે રહું કોન્ટ્રાક્ટર

બહેરામ—તો કમરેમેં દોન ?

દુદ્દા—ડાક્ટર ગુલામ જેલાની

બહેરામ—રહે બકતા ક્યા હય ખુદકાની હજરત જરા સાફ સાફ
બતલાઈએ.

દુદ્દા—જનાખ સાફ તો રહે હય કે અગર ડાક્ટર ગુલામ જેલાની
ન આવે તો મંચ ડાક્ટર ગુલામ જેલાની થાહી.

બહેરામ—ઐર અબ ?

દુદ્દા—અબ વોહ આગએ તો વાપસ કર દીયા. ઉન્કા નામ અબ
વોહ જાને ઐર ઉન્કા કામ દુદ્દા મીયાંસે કુછ વાસ્તા નહીં.

બહેરામ—તો ક્યા આપકા નામ દુદ્દામીયાં હય મહેરબાન.

દુદ્દા—જી હાં આઈ એમ યોર સરવન્ટ જ.ખુલ બુનિયાન.

બહેરામ—હરગિજ નહીં આપ અરબનસે મિલના નહીં ચાહતો
ઇસલીયે મુઝે કમ દેતેહો મંચ ખુદ અકબરીકો કમરેમેં
લીયે જાતા હું. (જના બહેરામ ખાનકા.)

દુદ્દા— શ.એર.

અબલી કહેદો કે બે વફા હય તું

૩૬ જવોકે કદખુલ હય તું

કુલસુમ—ક્યા તુમ અકબરીકે અબબા ઐર સૈયદુન્ની સાકે ખા-
વિન્દ નહીં.

દુદ્દા—ખવાબમેંબી નહીં.

શ.એર.

અયસી નીયત બલા કહાં મેરી

બીમી કયસી હંચ વોહતો માં મેરી

કુલસુમ—બસ મુઝે ચકીન આ ગયા.

શ.એર.

પ્યાર મુઝપર નહીં હય કમ તેરા

જીતેજી મંચ બઝંગી કમ તેરા

(બહેરામ ગુલામ જેલાની અકબરી અરબન વમયરાકા કમરેમેં
બાહિર આના).

ગુલામ—મંચ આપકા બહોત એહશાન મન્દ હું કે આપને મેરી
લડકીની પરવરિશ અપની લડકીની તરફકી.

દુદ્દા—ઐર મંચ આપકા યુઝર બુજારહું કે મંચને આપકે નામસે
હજરત પાઈ.

ગુલામ—બાપ ક્યા મંચ ઐર ક્યા મેરા નામ, યહેતો ઇન્કી ખુશી
ઐર આપકા ઇખલાક હય તમામ.

બહેરામ—ઇન્કા ઇખલાકતો હમારે ખાન્દાન અરકે લીયે ઇવન
ખુટી સાખીત હો ચુકા હય.

દુલ્હા—ઐર મંચ દોતો સાદખકા ગુનેહગાર હું ઇસ લીયે મ આ-
શીકા ઉમ્મીદવાર હું.

ગુલામ—મેરે ગુનેહગાર.

દુલ્હા—જ હાં સરકાર કયું કે હમીદ ઐર અકખરીકો અપના ખેટા
ઐર અપનીકી ખેટી સમજકર નિકાહ કર દીયા હય.

બહેરામ—કર દીયા ?

દુલ્હા—જ હાં કર દીયા !

બહેરામ—તો બહોતેહી ખુશ કીયા યહે મેરી ખુશ નસીખી હય કે
અકખરી જમસી દુલ્હન ઐર મેરે ધરકા ચિરાગ હય.

ગુલામ—ઐર યહે મેરી ખુશ નસીખી હય કે હમીદ જયમા સનાહત
મન્દ લડકા ઐર રિસ્તએ ફરજન્દી.

બહેરામ—ડાકટર સાદખ મેરા ધરાદા હય કે કુલસુમકા દુસરા
નિકાહ કરદું અમર યહે રાજ હાં તો હતસે બાકકર
કોન મિલેગા.

ગુલામ—તો આપ કુલસુમસે ફરિયાદત કરેં મંચ ઉન્કા દિલ ટ-
ટોલતા હું.

દુલ્હા—(ખુદસે) દિલ ટટોલતા હું ટોલતા હું (એલાહેદા ચલા
ગતા હય.)

કુલસુમ—મંચ આપસે કયા કહું આપ ખુદ સુખતાર હય.

બહેરામ—શાબાશ ખુદા તુમકો ખુશ રખે.

દુલ્હા—મંચ આપકા એલસાન મન્દ હોકર ઇન્કાર કરેં મેરી ક્યા
મગલ હય. (કુલસુમો દુલ્હાંકા નિકાહ કરતા,)

ગુલામ—તો ખીસમે પસંદ કરદી.

કુલસુમ—જ હાં.

દુલ્હા—પસન્દ કરદમ.

ગુલામ— શ. ઐર.

ફીર ગુલો ખુલખુલકી વક જાઇ કુખ

અખ ન મહેશર તક ફીરેગી પુર બહાર આઇ હુખ.

બહેરામ—અજ દુનરત જરા મેરા વહમ તો દુર કીજિયે ડાકટર
સાદખકા માર્ડ ઇસ્તે અમાલમે લાના ઐર ફીર ડાકટર

સા.હયકા યદાયક આના દસ ખરસકા ગુરસા દુર હોજાયા
એ કયા ખાત હય.

હુહા- એ સખ દિરસતમે અર્જ કરંગા

શ.એર.

અખ બનેદો ગધ ગુ.ગરી કહાનીદો

અખ આનેદો જખાંપે ન.ગમ હાએ શાદમાનીદો.

ગાના,

સખ—હિલકર મિલકર સખ એક દિલકર હાં ગાવો મુખારકખાદ
હમરી રા.જી તુમરી રા.જી હોં સખ હરદમ દિલ શાદ
દિલજન સુલજન સખ કુછ ગુ.ગરી હય ચકરકી કર્યાદ
સાદી ખાના આપાદીસે ગમ ખરખાદ
હુમ ધાગસે પડેગી આખ બધાધ, બધાધ બધાધ બધાધ
બારી બેદકી ખુખ હોગમ સદાધ હારે હારે શિકવે સારે
આપસકે—

(બના સખકા)

બાબ તીકરા.

પરદા પાંચવાં.

દરબારે આમ.

(સુલતાને અવધ, વ.જીર, ફરેખી નવાબ; આરીશ, નાહરસિંગ,
સલીમ, અ.જી.જ, અકબર. બહેરામખાન, વ. દીગર

દરબારી વ.ગયરાકા બયડે હુવ નજર આના)

સુલતાન—આજકે દરબારકા મનશા બહિર કીયા બય.

વ.જીર—હુજીર સુલતાનમે અ.જી.જમે જીસ રો.જીસે પટનામે રોન.ક
અકરો.જી હુવે હંય સદહા અર.જીયાં બિદા સીકી શીકા-
યતમે ગુમનામ વસુલ હુધ હંય લિહા.જી અખ તમામ
ધર્મજીત હય કે હર્દ ખવાહ અપના દુખ બીલા ખૌદ
નવાબ પટનાકે હુજીરમે હા.જીર હોકર બયાન કરે.

(નાહરસિંગકા મુંદપર ખુરકા.અ ડાલકર સામને આના)

ખડે હંય મુદ.ધ કિતનેહી ચમર ખસ્તા

મુખારિકહો અગર ખુલ બખે પહેલેરા.જી સરખસ્તા

વ.જીર—નહી જોખા એ ખુ.કંએ સુલજ ધ.જીહાર કે મુંદપર કહો
મુંદ ખોલકર કહેનાહો જો સરકાર કે મુંદપર

શુભતાન—તુમ કૌન હો ?

નાહર—મંચ ચોરેકે લિયે ચોર હલાકુ કે લિયે હલાકુ ખાતિનમે
યાસીન ખીતે બાકર જાહિરમે નાહરસિંગડાકુ.

નવાબ—કયી નાહરસિંગ ડાકુ યહી હય ? મુઝે ખાના ખરાબ
કરનેવાલા મુઝે અજાબ દેનેવાલા.

નાહર—હુજુર પટનાકે નવાબસે દરિયાફત કીયા જાય કે મંચને
ધન પર કયા કયા અજાબ કાયા હય, ખાના ખરાબ
કીયા હય.

નવાબ—ગુલાવન્દ ઇસને કમ મરતબા મેરા ખજાના લુટા, અસ્ત-
બલસે ઘોડે ચુરાએ, કયદ ખાતેસે કયદી ભગાએ, યહાંતક
કે મેરે બેટેકા કાતિલો ખુનીકાબી ઇસને ભગાયા.

શુભતાન—અય શખ્સ કયા છે સચ હય ?

નાહર—એક એક લાફજ ઝુક ન ઇતકા કોઇ ખજાના હય. ન
મંચને લુટા હય. અફસોસ ! મુરદા ગોસ્તકે છીંછડે પે ચીલ
કોવાંકી તરફ દુટને વલે. રાસ્તેમે રહે, ભોલે આકા
મુસાશિરકો લુટને વાલે નવાબ કહે લાએ, ચોર અપને
બાપકા માલ ઇસ્તે અમાલમે લાને વાલે ડાકુ મશહુર કીયે
જાએ. હુજુર છે અપને બેટેકા સરકટના ખયાન કરતે
હંચ અગર ઉસકે સરકા એક ખાલબી કટાહો તો મંચ અ-
પના સર કટાનેકો તૈયાર હું. ઇરશાદહો તો મંચ લડકેકો
હાજિર કરસકતા હું.

શુભતાન—બેચક અગર લડકેકો યહાં લાવગે, તો ઇન્સાફ કે રાસ્તે
મેંસે એક બડા પંથર હટાવગે. કયું નવાબ સાહબ છે
મુમકિન હય.

નવાબ—હરગિજ નહીં હય.

શ.એર.

મિલેગા કયા હમારા લાલ હમસે

શીરા હય કોઇબી મુલકે અદમસે

(અજુજ લડકેકો પેશ કરતા હય.)

અજુજ—દેખો તો છે કૌન હય.

કમર—[દોડ કરકે ચિટા ચાલતા હય] અખ્યાખન.

નવાબ—(કમરકો ધક્કા દેકર) દુર હો શયતાન ! કીસકો ખનાતા
હય અખ્યાખન. હુજુર છે નસ્તર પર છુરા હય સખ
સખક પઢાય હુવા હય.

નાહર—સખ સખક પઢાયા ?

નવાળ—હાં સબ સબક પઢાયા !

નાહર—હુજુર છે સાબિક વજર પટના નવાળ સાહબકે ખુસર મોજુદ હય ઉસે હલ્કન દરિયાફત કીયા જાય કે છે લડકા ઇન્કા નવાસા હય યા નહીં !

બહેરામ— શાએર.

સાથ જા સકતા નહીં મેરે જવાબ ગોરમેં
પાઉં ફયલાના નહીં મુજકો પરાધ ગોરમેં
બેશક છે મેરા નવાસા હય.

નવાળ—હુજુર ! નવાસેકે સદમેને ઇન્હે મહબુલુલ્હવાસ કરા દીયા હય ઈસ વારતે જસ લડકો દેખતે હંચ આપનાહી નવાસા ગરદાનતે હંચ.

નાહર—ઈ ગુસ્તર નવાળ સાહબસે દરિયાફત કીયા જાય કે કોઇ ખુરશીદ નામકી ઇન્કે યહાં હય.

નવાળ—જહાં ! એક કનીજથી તો ઉસેબી શાયદ યહી બગાકર લેગયા હય કયું કે વાહથી જરા અવારા મિંજાજ.
(ખુરશીદકા આના)

ખુરશીદ—બેશર્મેકે સરતાજ કોનથી અવારા મિંજાજ ? જસ પાક દામનીને અપને બચ્ચેક ખુતકો અપને દામનકી ઇજાજત બનાયા ઉસકો સરે બાજર આવારા બનાયા. ફાહિશાહી દૈલતો ઇજાજત લાત પર લાત માર કર. ખુદકો બેસરે સામાન કરતી હંચ. અવારા મિંજાજહી અપની ખસમત પર આલાદ કુરબાન કરતી હંચ.

સુલતાન—છે કોન હય ?

નાહર—જા છે વહી ખુરશીદ હય.

નવાળ—કોન ? ખુરશીદ ? જુક ! છે વોહ ખુરશીદહી નહીં હય.

નાહર—તુમને ઈસકો કયદ ખાનેમેં કયદ કરકે રખાયા યા નહીં.

નવાળ—કયદ ? કીસે ? ઇસે.

શાએર

ઈસે કુછબી ફશનાસાધ નહીં
ખવાબમેંબી મેરે છે સુરત કબી આધ નહીં

નાહર—ખુજુર્મ જાધર ખુરશીદ છે હય યા નહીં ?

બહેરામ—જા હુજુર યહી હય.

નવાળ— શાએર.

જુક કીબલા હંચ મગર કીસ કામકે.
સેંકડે હોતે હંચ એક એક નામકે.

નાહર—હુજુર ઇન્સેબી દરિયાફત કીયા જય કે વજર શરીફકા
પુન ફિરને કીયા ?

નવાબ—એ તો હુજુર તમામ પટના જાનતા હય કે ઉસકે ખુ-
નકા બાએસ ઉસકી બદ ચલન બેરી નાજમજ અમશમે
જળ અપને શૌહરકા મોખલ પાયા તો જો કુછ જીમે
આયા ઉલટા સીધા સમજાયા મગર જળ કુછ કાપુ ન
પાયા તો મેરે બેટેકા પુન કરકે ઉસ બે ચારે સલીમકા
કમદ ખાતેમે ઇંસાયા અબ રહા એક બાપ રોકતેવાલા
ટોકતેવાલા તો ઉસેબી અપને આશનાસે મરવાડાલા.

(મામુનાકા આના)

મામુના—ઓ બે હયા ખબરદાર અગર કાઇ બેબ લફજ મુંહસે
નિકાલા જમાનેકા રિજલા આર યહે હિલાહવાલા બોલ
સચ્ચેકા બોલ બાલા ઓર કુકેકા મુંહ કાલા હુજુર ! મેરે
રોખાહ ખિસાલ બાપકા કાતિલ યહે શેરે ખુદા હય ઓર
ખુરશીદકે અચ્ચેકા કાતિલ યહે બેહયા નવાબ જીસકો
ખતે નફસકે આગે દુનિયાદી કાઇ ચીજ અજીજ નહીં
બહુ બેટી તક તમીજ નહીં.

મુલતાન—તો કયા ખુરશીદકે અચ્ચેકા નવાબ સાહબને મારા

મામુના—જી હાં ! બલકે ઉસકે સાથ કનીજેકે હલકમે ખબર
ઉતારા. અગર કિસમત મેરી હીમ્મત ન બંધાતી તો
મંચબી ઉન્કે બરાબર સુલાઇ જતી ઇસી જુરઅતકી સજમે
મેરા બાપ મુઝે મારતાથા તો મંચ બેહુશ હો ગઈ.

મુલતાન—તો કયા નવાબ સાહબ યહે ખુરશીદ નહીં ?

નવાબ—જી હરગિજ નહીં ચાહેતો (આરીશકે તર્ફ ઇશારા કરકે)
આપસ દરિયાફત કીજીયે ના

આરીસ—જી હાં હુજુર યહે વોહ ખુરશીદ નહીં ખુદા માઅ-
લુમ કોન ?

મુલતાન—ઓર યહે લાંડકામી આપકા નહીં.

નવાબ—જી હરગિજ નહીં.

નાહર—હુજુર અચ્ચેદીમાં અચ્ચેકા અખુમી પહેચાનેગી.

મુલતાન—બેશક.

નવાબ—જી નહીં ઉસ્કી બાત કાબિલે એઅતેબાર નહીં હય કયું
કે વોહ અચ્ચેકે ગમમે દીવાતી હો ગઇ હય

મુલતાન—જઇફ ખુજુર્ગ આપકી બેટી મેરી બહનકે બરાબર હય
ઇસલીયે મંચ ચાહતાહું કે આપ ઇન્કો ચહાં લાકર ઇન્સા-
બમે આસાનીકા જરીઆ પયદા કરે.

બહેરામ—જે હુકમે હુજુર (બેગમકા ઘેતકે લિયે જના નહર
ઔર કૈયુમકા આના.)

નાહર—એ કોન હય ઇસે પહેચાનતે હો ?

નવાબ—કોન કૈયુમ ? આગયે બાપ આપો હવા બદલકર આગયે
આવ અયઠ જવ બાપ.

કૈયુમ—હાં આ ગયા આપો હવા કે સાથ કીસીમ બદલ
બદલ ગયા અપના ચલન બદલ ગયા.

નાહર—કૈયુમ કુછ હોશકી ખાતે કરો.

કૈયુમ—હાં હોશકી ખાતે

શ.એર.

કમીદ ખુએ ગુલથી એક ઢાકકે પત્તેમે

શહદ સમજતાયા જમ્યુર કે છતેમે

નવાબ—દોખયે હુજુર

શ.એર.

સખકી જાંસે મેરેહી શીકવે મિલેકુવે

જહિર હય સાફ સાફ કે સખ હંચ મિલે કુવ.

મુલતાન—(બેગમકા દેખકે) બહેન અપની રાસ્તા બા.અકા સદકા

ઇસ મુ.કદમેકે તારિક પહેલું પર રોશની કાલ કયા ઉસ બ.ડ-

કીકો પચચાનતી હો ?

બેગમ—હાં

મુલતાન—ઇસકા કયા નામ હય ?

બેગમ—ખુરશીદ

મુલતાન—ઇશકી શાદી હો મમ ?

બેગમ—હાં હો ગમ

મુલતાન—કિસને કી હય ?

બેગમ—મેરે વાલિદને

મુલતાન—વહાં બુલકર પહોંચી ?

બેગમ—હાં બાલિ.મ હોનેપર મયને પહોંચાદીમી.

મુલતાન—વહાં પહોંચાનેકા સખબ ?

બેગમ—કુછ નહીં.

મુલતાન—ખાખર ?

બેગમ—ચુંહી

મુલતાન—નહીં ઇ-સાફ કે રોશન ચહેરેકે .ખમુશી કે .મુખાસે
ધુંધલા ન કરો.

બેગમ—યહે મહાં .ડરા કરતીથી

સુલતાન—કયું ડરતીથી.

બેગમ—સિને ખુલુ મતકો પહોંચ મધથી.

નવાબ—દેખો .ફ.જુર હંચ ન દિવાને પનકી ખાતે

સુલતાન—નહીં દિવાને પનકી કોમ્ર ખાત નહીં હય શરીફ ધરાનેકી
બહુ બેટીયાં ધસસે .જ્યાદા નહીં કહે સકતી હંચ બહેન
ધસ લડકેકો પયચાનતી હો.

બેગમ—(ગૌરસે દેખ) કૌન મેરા લાલ !

.કમર—કૌન અમ્માંબન !

સુલતાન—કયું નવાબ સા.હબ કોમ્ર ઐર શહાદત ચાહિયે ?

નવાબ—નહીં

રૂબા.ધ.

અબ કોમ્ર શહાદત નહીં દરકાર હમેં

અપને ગુનાહોંકા હય ધ.કરાર હમેં

દરગાહે .ખુદામેં સર તુગું હોનેકો

કરતી હય પસેમાનીયાં લાઆર હમેં

.ખુરશીદ—કયા શયતાનકો સરપર શયતાન ચ.દાનેવાલે દિશોલે ઘટ
ગયે કયા મેરે દામને .ધસમતકી ધબજ્યાં ઉ.દાનેવાલે ના
ખુન કર ગયે.

રૂબા.ધ.

અબ શર્મ હોતો ફરિયાદ કરો જોરો જશ કે આગે

સર કીજીયે .ખમ હિસોં હવાકે આગે

નફતરસે જીસે કહેતેયે .ખે-દાલ-અલેફ

ગરદન ન ઝુકાવો ઉસ .ખુદાકે આગે

નવાબ—નહીં

રૂબા.ધ

સત્તાર હય .તું.ફ.દાર હય .ખે-દાલ-અલેફ

ઐર માલિકો .મુખ્તાર હય .ખે-દાલ-અલેફ

આયા ન.જર અબ બડે બડે .ફ.ફેમિં

સિજદેકે સ.જવાર હય .ખે-દાલ-અલેફ

સુલતાન—યહે તોખા ઐર ધરતે.મ.દાર આધન્દ જન્દગીકે લીયે હય
મમર અખતક જે બે ગુનાહોંકે દિલ ઐર જગર પર ચરકે
દીયે હંચ .ઉસકા .ખમીઆ.જ કૌન ઉકાયગા. ગિરફતાર
કરો ધન દોનો નેકાકારોંકા ઐર હાથીકે પચરમેં બાંધ કર
સહેરમેં તથહીર કરાવ તાકે અહેલે સહેરકો .ધખરતહો.

અશા.આર.

.જેળા નહીં છે તાજ હય ઇસ બદ ગૌહરકો

.જહરી હય ચહ સાંપ ઇરકે કુચલદો સરકો

સમ્યેકો જમાનેમેં નદામત કયું હો,

ઝુઠકે લિયે ફાપરે ફાજિયાત કયું હો.

કરતે હય મુસીબતમેં ખુદાકો સખ યાદ

રા.દતમેં કરે યાદ તો ફિરે મુસીબત કયું હો.

લેખવ ઇન નેકોકારોકો. (લેખના) નાહરસિંગ છે પટનકા

મુખા તુમ્હારી મીરાસ હય કલ છે બાપી માન્દા મિલકીય તુમ્હારે

.કબ.જેમેં દીબએગી ઔર રસમે તાજ પોશી અદા કી બઝેગી.

નાહર—હુ.જુર મંચને જે હાથ પાઈ મારે હય વોહ તખ્તો તાજકે

લીયે નહીં બલકે એક .જહરી સાંપકા જહર નિચો

દેનેકે વાસ્તે.

શ.એર.

બિસકી સરમરમી સિતમથી સર્ફ મહેરી સાંપકી

રુઈ કરનીથી ફક્ત કુનકાર જહરી સાંપકી.

મેરી ખુશી છે હય કે ઇસ ઇ.જ.જતમે મેરે છોટે બાપ સલી-

મકો સરકરાજ કીયા બય.

મુલતાન—મ.જુર હય ચહરમે સલીમકી તાજપોશીકા ડંકા બબવા

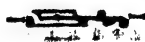
દીયા બય.

(બના સખકા)

બાબ તીસરા

પરદા છૂટા

પરસ્તાન.

(સખકા સામાને તાજ પોશી વગમરા લેકર આના ઔર સલીમકો

તાજ પહેનાતા)

મુલતાન—

શ.એર.

અબી હો ન ચરમીન્દા છે ખિદમતમારકે સરપર

રહે એક તમકિનતેસી જુલ્લેમર હ.કદારકે સરપર

સખ—મુખારિક મુખારિક આમીન.

નાહર—હ.જુર મેરી આર.જુ હય કે હો પોશીકા તમનાએં ઔર

બર આએં.

મુલતાન—કહો યા.કસે કહો.

નાહર—પ્રજુગ અકબરકે હા.પ્તેજગર અ.જ.જકા દિલ ચંબેલીસે
બે ધનિહા માનુસ હય ઐર મુજકો દોનોકે વારિસ હોનેકા
અ.અ.જ.જ હાસિલ હય ધસલીયે મંચ ચાહાતાંકું કે દોનો
મોતીયોંકા રિસ્તએ નિકાહમેં પિરો દિયા જાય.

મુલતાન—પ્રુશીસે કયું અકબર,ખાન કયા તુમ યહે રિસ્તા પસંદ
કરતે હો ?

અકબર—ફ.જુર સિર્ પસંદહી નહીં બલકે અપની પ્રુશ નસીબી
સમજતાકું

મુલતાન—તો ખિસમિદ્દાહ !

શ.એર.

યા ધલાહિ બા.ગે આલમમેં યહે પૌદે હમ તક ફુલેં ફલે
હો ન કુછ ખટકા ખિન્નાંકા બે ધ.ડક ફુલેં ફલેં

નાહર—ફ.જુર અયસી પ્રુશીકે મો.કેપર નાંચ રંગકે જલસે તો
અકસર ફુવા કરતે હંચ મગર ચંબેલીને દોચાર શો.અખ-
દોંકી પાસ્ક કી હય અમર ધજા.જતહો તો બતૌર ન.જરાના
ફ.જુરમેં પેશ કરે.

મુલતાન—અચ્છા મન.જુર હય

(ચંબેલીકા આકર ચંદ સો.અબદેં દિખલાના તખાશેકા ધ.પ્તેતામપાના.)

એક હજાર અને એક રાતની અદ્ભૂત
વાર્તાઓનો ભંડાર.

અરેબિયન નાઇટ્સ.

હાન્યાની બધી ભાષાઓમાં તેનાં ભાષાન્તર થયાં છે.

આ પુસ્તક માટે મહાપુરુષ ગ્રેડરટન પણ કહે છે કે—“જો કોઈ સારામાં સારાં એકસો પુસ્તકો ચુંટી કહાડવાનું કહે તો તેમાં હું કદી પણ અરેબિયન નાઇટ્સને મૂક્યા વગર નહીં રહું.”
કહો આથી વધારે સારું સર્ટીફિકેટ કયું જોઈએ ?

એકવાર હાથમાં વાંચવા લેતાજ તમારા મનને જીતી લેનારું ‘અરેબિયન નાઇટ્સ’ પુસ્તક, વાર્તાના રસનો મહાસાગર અને બુદ્ધિનો ભંડાર અરેબિયન નાઇટ્સ છે. અદ્ભૂત ઉત્તમ વાર્તાઓ, રોચક આકર્ષણ પૂર્ણ ૬૦૦ દળદાર ગ્રંથ જેમાં સંપૂર્ણ મૂળ ગ્રંથનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. ગ્લેજ વીકલ્સ કાગળ, સોનેરી પુઠું કીંમત ૨-૦-૦ પૌ ૦-૬-૦, રફ કાગળ સોનેરી પુઠું કીંમત ૧-૮-૦ પૌ. ૦-૫-૦.

—**—

તૈયાર થાઓ ! લુટાલુટ !! મોટી ધમાલ !!!

છ માસમાં ન આવડે તો રૂ. ૧૦૦ ઇનામ.

આજ લગી આ જાતની બધાર પડેલી તમામ બુકોમાં મ્હોટામાં મ્હોટી, નવામાં નવી, સારામાં સારી અને સોંધામાં સોંધી ચોપડી આજ છે.

સેલ્ફ ઇંગ્લીશ ઇન્સ્ટ્રક્ટર.

(રાજભાષા.)

ધેર બેઠાં જો તમારે વગર માસ્તરે રીતસરે ઇંગ્લીશ શીખવું હોય તો સેલ્ફ ઇંગ્લીશ ઇન્સ્ટ્રક્ટર જરૂર ખરીદજો. લેબ્બિયા પુસ્તક પ્રકટ કરનારાઓની માફક આ પુસ્તકના વધુ ભાગો જુદા છપાયા નથી. પણ તે બાર ભાગમાં પુરું કરી એકજ પુસ્તક બહાર પાડ્યું છે.

અક્ષરજ્ઞાન, વાંચતાં, લખતાં, બોલતાં, કાગલ લખતાં, તાર વાંચતાં વગેરે શીખવવા માટે આ પુસ્તક એક ઉત્તમ સાધન છે. અને એના જેવી સમજ ખીજ કોઈ પુસ્તકમાં નથી. મુપર રોયલ ૧૬ પૈ (પૃષ્ઠ ૩૬૪) કિંમત ૧-૪-૦ પૌરોજ માફ.

ઇંગ્રેજ થોડું ભણેલા માટે નવી સગવડ.

આજ સુધીમાં પ્રગટ થયેલાં આવી જાતનાં ગુજરાતી અંગ્રેજ પત્રવ્યવહાર કરવાની સમજણ આપનારાં પુસ્તકોને ટક્કર મારે તેવું આ પુસ્તક છે.

ધી એન્હરીડે કોરસ્પોન્ડન્સ.

એ એકજ પુસ્તક છે કે જે હમેશાં પત્રવ્યવહાર કેમ કરવો ? તેમજ ગુજરાતી તથા ઇંગ્રેજ ચીઠ્ઠીપત્રીઓ, સ્નેહીઓ, સગાવહાલા વગેરે સાથે પત્રવ્યવહાર, અરજીઓ, બલામણ પત્રો, વ્યાપારીઓ, ધંધાદારીઓ, વગેરેના લગતા કાગળપત્રો, રેલ્વે કંપની તથા પોસ્ટ-ખાતા સાથે પત્રવ્યવહાર, મંદવાડ, મરણ તથા તે સંબંધે દિલસોજી પત્રો, માફીપત્રો, પ્રેમપત્રો, સરકારી કામ બાબતના કાગળો, ચાંદ, બેતાબ, પદવીઓ અને પત્રવ્યવહારમાં વપરાતા ટુંકા અક્ષરોની સમજણ ટુંકામાં બાવાર્થ આવી જાય છે. સુપરરોયલ ૧૬ પેજ ૩૧૦ પૃષ્ઠનું દળદાર ૩૬ હોવા છતાં કિંમત માત્ર રૂ. ૧-૪-૦, પોસ્ટેજ માફ.

દેશી-વિદેશી હિલચ સંવસ્તર વર્ણન કરતો વિશાળ વૈદક ગ્રંથ

પ્રેક્ટીસ ઓફ મેડીસીન

અથવા

ઔષધોનો અનુભવ.

વિદ્વાન બાહોશ અનુભવી ડોક્ટરો ફેડરીક, ડીરોમર્ટ, ટેક્સર, ચાર્લિસ, હન્ટર, વિલીયમ, બુચન, જોન હારલે, બીટન્સ અને આપણા પ્રાચીન પ્રાણાચાર્ય, સુશ્રુત. ચરક, હારિત, ભાવમિશ્ર, માધવ અને વાગ્બટના પ્રમાણે જુના ગ્રંથના આધારથી આ ગ્રંથ ગુરૂત્તરમાં આવ્યો છે. આ ગ્રંથમાં દરેક રોગોની અંગ્રેજી અને દેશી વૈદક પદ્ધતિએ ચિકિત્સા, સારવાર ને ઉપચાર આપવામાં આવ્યા છે; એકવાર વાંચી જોવાથી ખાતરી થશે. પુસ્તકનું ૬૬ રોયલ ૮ પેજ ઉત્તમ ગ્લેજ કાગળ ૧૧૦૦ પૃષ્ઠ, સુંદર છાપ, સોનેરી પુઠાનું કિંમત રૂ. ૬-૦-૦, ટપાલ ખર્ચ ૦-૯-૦. રફ કાગળ, કિંમત રૂ. ૪-૮-૦, ખર્ચ ૦-૮-૦.

પ્રથમ આવૃત્તિની કિંમત રૂ. ૬) હતી તે ઘટાડી માત્ર કિંમત રૂ. ૨-૮-૦, પો. ૦-૬-૦

પ્રવીણસાગર.

ગુજરાતી ટીકા સહિત.

આ ગ્રંથ એટલી બધી ચતુરાઈથી ભરપૂર છે કે તેણે ભાષાના નામાંકિત અને ચતુર કવિશ્વરોનાં મન હરિ લીધાં છે. આખો ગ્રંથ આશુક માશુકની ખરેખરી પ્રેમ મહીમાથીજ વર્ણવેલો છે; તેમજ અશ્વપરાક્ષા, શુકનાવળી, રણસંગ્રામની પાંડિતાઈ, રાજનીતિ અને વિદ્યા, રાગ, તેની ઉત્પત્તિ, વિરહલાપ, ધ-શ્વરભક્તિ, અષ્ટાંગયોગનું નાનાવિધ અલંકારથી રસમય વાણીવડે સર્વેયા, કવિત, છંદો, આદિ અનેક છંદથી વર્ણવેલું છે. પ્રવીણ તે રાજકુંવરી રાજાશ્વર અને સાગર તે રાજકોટના ઠાકોર મહેરાજીજી છે, સંપૂર્ણ ૮૪ સહિરો, ૧૦૪ ચિત્રકાવ્ય સહિત, પુષ્ટ ૮૭૬, સાનેરા ગીલટના પુઠા સહિત.

પંદરલાખ પર પાણી.

મુંબાઈના એક શ્રીમંત ગૃહસ્થે પોતાના દીકરાને આપેલો પંદર લાખ રૂપીઆને વારસો જે વરસના અરસામાં કેવી રીતે ઉઘાડી નાંખે છે તેની અસરકારક અને આખેહુળ ચિતાર આ પુસ્તકમાં આપવામાં આવ્યો છે. સિવાય પૈસાદારના પૈસાનું પાણી કરવા સ્વાર્થી, લુચ્યા, દુગારા, વ્યસની, ખાંદેલી કરનારા દોસ્તો આ જીવના જાદુખોરીઆ જમાનામાં કેવી રચના રચે છે તથા પૈસાદારે પણ કેવા ખરાબ છંદમાં મશગુલ બની કોઈની શીખામણ કાને ન ધરતાં દુષ્ટ દોસ્તોના હાથમાં રમકડા થઈ પૈસાનું પાણી કરી મ્હોતને માગી લીધું તે વાતનો આખે-હુળ ચિતાર, સોનેરી ગીલટીંગનું આઈન્ડીંગ છતાં કી. ૧-૦-૦, પોસ્ટેજ ૦-૨-૦

સતિ ચરિત્ર સંગ્રહ.

ભારતવાસી બ્રાહ્મ અને ભગિનિયો ? જે આપને કુદ્ધિ ચાતુર્યતામાં એકા બનવું હોય, જે આ આપને સતી સુંદરીઓના સતીત્વ ગૌરવની મહીમા તથા આર્ય-રત્નારિઓનાં સત ચરિત્ર, ધીર વીરતાદિની અંતઃકરણમાં ઉંડી છાપ છપાવવી હોય. જે આપને આર્ય ધર્મ નીતિ, રાજ્યલક્ષણ, રજપૂત વીરોનું વીરત્વ, સાહસ ધર્મચુસ્તપણાદિનો ખ્યાલ ખડો કરવા હોય, જે આપને આર્યવર્તની ઉત્પત્તિ રૂપ કેવી માતાઓ, સંતાનો અને કેટલાં સાધનોની જરૂર છે તેની તાલીમ લેવી હોય. તો તો એકવાર એકાગ્રહ ચિતથી આ પુસ્તકમાં આવેલાં એકંદર ૮૩ અભિનય સતીનાં અસરકારક દ્રશ્યાનંતો છે. પુસ્તકનું કદ રોયલ ૧૨ પેજ પૃષ્ઠ ૪૮૦, ઉત્તમ ગ્લેજ કાગળ સોનેરી પુઠું કિંમત રૂ. ૨-૦-૦ રૂ. કાગળ કિંમત રૂ. ૧-૮-૦ પોસ્ટેજ ૦-૫-૦

લોકપ્રયોગી વૈદક ગ્રંથો ગુજરાતી.

મેડીરીયા મેડીકા—(ગુજરાતી ભાષાન્તર આવૃત્તિ ખીજી પૃષ્ઠ)
૮૦૨ કી'મત રૂ. ૬—૦—૦

અભ્યાસન વિધિ—કી'મત રૂ. ૦—૮—૦.

પશુ વૈદક શાસ્ત્ર—કી'મત રૂ. ૨—૮—૦.

અમૃતસાગર અથવા પ્રતાપસાગર (સુધારા વધારા સાથે આવૃત્તિ ખીજી.) આ આવૃત્તિમાં ઔષધિકોષ તથા શરીરનાં ચિત્રો વધારેલાં છે. ખરેખર આ અમૃતસાગર અમૃતન સાગર સનાન છે, જેમ સાગરમાં અનેક તરંગો હોય છે તેમ આ અમૃતસાગર પણ ૨૫ તરંગો સંકેત છે. સાગરમાં અનેક રત્નરૂપ વિવિધ ઔષડો છે. સાગરમાં સ્વચ્છતા, જગત્ જીવનપણું અને પાપ પખાળવાદિ ગુણો છે, તેમ અમૃત સાગરમાં સ્વચ્છ ગ્રંથોનાં પ્રમાણસહ નિદાન તથા ચિકિત્સાઓ છે. જગત્ જનોના રોગો મટાડી જીવન આપનાર છે. અને જેમાં શરીર મળને પખાળવાદિ કૃતમ ગુણો વિદ્યમાન છે—વિશેષ શું કહીએ, પણ આ ગ્રંથ ખાસ ખરીદવા યોગ્ય છે. ગીલ્ટનું સોનેરી સોનેરી આધન્ડી'ગવાળું મોટા કદના પાના ૪૪૦ છતાં કી'. ૨-૮-૦

ઔષધિકોષ—વૈદક ઔષધિઓનાં ગુજરાતી, મરાઠી, હિંદી, સંસ્કૃત, ઇંગ્રેજી, લેટીન વગેરે જુદી જુદી ખાર ભાષાઓનાં નામ, તથા તેમનો ઉપયોગ, કૃત્તિ વગેરે ઉપયોગ હકીકત હકીકત આ ગ્રંથમાં આપવામાં આવી છે. કી'મત ૧-૮-૦

આર્ય ઔષધ—૬૬૮૨ વીરજી ઝીણા એલ. એમ. એન્ડ એમ. નું બનાવેલું આ પુસ્તક વૈદકમાં બહુજ સાદું છે. કી'મત ૩-૦-૦

ધરવૈદ્ય—(ફેમિલી મેડિસિન) આવૃત્તિ ખીજી (વૈદ. જ. લી.)
કી'મત ૩-૦-૦.

જંગલની જડીયુદ્ધી—જે વાત તો સા કોષ નજરે છે કે મોટા મોટા વૈદ્યોની નામાંકિત માત્રાઓ ખગર તો સર્જનોનાં અમોઘ અભક્ષ્યો પણ જેના ઉપર નિષ્ફળ જાય છે તેનાં જઠ્ર દ્વારી બેઠેલાં અસાધ્ય દરદો પણ માત્ર જંગલની જડીયુદ્ધીથી એવી ચમત્કારોક રીતે સારાં થાય છે, કે જે જોઇ આશ્ચર્યમાં ગરક થઇએ છીએ, પરંતુ એવી જડીયુદ્ધી જાણનારા માત્ર કોષ વિરલા હોય છે એમ ધારી તેની શોધખોળ દ્વારા અને સંતસાધુ મહાત્માઓની સેવા કરતાં તે સંબંધી જે જ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું તેનો અનેક વખત અનુભવ લેતાં જે જડીયુદ્ધીઓ અતિ ચમત્કારી હોય, દરેક સ્થળે મળી શકે એવી જણાઇ તેજ માત્ર જંગલની જડીયુદ્ધીઓનો સંગ્રહવું આ પુસ્તક કી'મત ૮-૦-૦.

હુન્નરો સંબંધી પુસ્તી માહિતિ આપનારો તદ્દન નવીજ
હબમાં લખાએલો ગ્રંથ.

નૂતન હુન્નર સાગર.

ગુજરાતી ભાષામાં હુન્નરકળા સંબંધી માહિતિ આપનારાં
અનેક પુસ્તકો છપાયાં છે અને છપાયાં જાય છે. પરંતુ તેઓના આ-
ધારે કોઈ શીખાઉ મનુષ્ય જો કંઈ ચીજ કરવા જાય છે તો તે બરો-
બર ન બનતાં વખત અને વિત ફાગટ જાય છે. કારણ અમુક ચીજ
બનાવવામાં અમુક અમુક ચીજો મેળવવી એટલુંજ માત્ર લખી બતા-
વવાથી તે ચીજ બની જતી નથી. પરંતુ તેને બનાવવાને બીજી અનેક
પ્રકારની માહિતિ કે જે ગુરૂગમના નામે ઓળખાય છે તે બતાવેલી
હોવી જોઈએ. એ અડચણ દૂર કરવાને માટે અમારા તરફથી આ
પુસ્તક તદ્દન નવીજ હબમાં પ્રગટ કરવામાં આવ્યું છે. જેમાં અનેક
પ્રકારના રંગો, તેલો, અર્કો, અત્તરો, સીમેન્ટો, વાર્નિશો, સાબુઓ,
મીણબત્તીઓ, કાચો, કાગળો, બટનો, મુરબ્બા, શરબતો, દારૂખાતું,
સાહીઓ, પેટન્ટ ઔષધો, વ્યવહારપયોગી વસ્તુ વિગેરે પુરતા ખુલાસા-
થી આપવામાં આવી છે કે હુન્નર કળાઓથી બીલકુલ અણમાહિતગાર
મનુષ્ય પણ એની સહાયતાથી મન ફાવતો ઉદ્યોગ કરી સારી રીતે
પૈસા પેદા કરી શકે છે. કિંમત રૂ. ૨-૦-૦ પોસ્ટેજ ૦-૪-૦.

ફોટોગ્રાફિક ચિત્રો સાથેની નવીન વાર્તા.

લતા અને લલિતા.

ભાગ ૧-૨ જો.

દરેક ભાગની કિંમત રૂ. ૨ આના.

બસ, આ વાર્તા જો તમે હજી વાંચી ન હોય તો તમારોજ
જન્મારો અફળ ગયો જાયજો ! જરા જુઓ તો, તેમાં શ્રી શ્રી બાબતો
છે. લતા, લલિતા, સૂર્યસિંહ, શોભના રૂમા, મોહનદેવી, જોગીરાજ
અને બાળકુમારની ગુંથેલી મનોહર વાર્તા અને નન્દિનીનાં સ્વર્ગમાંથી
પત્રો, ઇલાદિ ઇલાદિ ! ! જો તમે પુસ્તક જોશો તો તેના ૧૨ આના
તો તેના ફોટોગ્રાફિક ચિત્રોમાંજ વસુલ થયા માનશો ! દરેક ભાગનાં
૨૦૦ પૃષ્ઠ, ઉચી છપાઇ, સોનેરી પાકું પુંઢું.

આસ ધસલામી બીરાદરોંકી ખીંતમે' સેહરનુમા તો, હફા.

અલફ લયેલા.

યા અની

એક હજાર એર એક રાતકા બેખલા. ખુખના શાયડીન ! મશહુર અલફ લયેલાકે નામસે શાયદહી કોષ બે ખખર હોગા હ્દે વોહ કિતાબ હય જુસ્કી સાની આજ જમાને બરમે મીલના મુશ-કીલ હય, રંજદા દિલકો આરામ દેનેવાલા યહી એક : નુસખા હય, દિલકો ખીચને વાલા સહરનુમા કિસ્સોંકા મોજે' મારતા સમંદર જુસ્કેલીયે મશહુર ઇમેજ ગ્લેડસ્ટન કહેતા હય કે : " જો કોષ બહોતહી ઉમદા કિતાબોંકા અખ્જ કરનેકે લીયે અગર મુજસે કહે તો કમીની મેં અલફ લયેલાહે રખે ખમયર ન રહું " જમમે ન દેખી ઉસ્કેસા કમનથીખ કોષ ન હોગાહી અહબહ ઉમદા હોનેકે સાથ કીમત બહોત કમ રખનેમે' આપ હય. કિંમત સીફ ૨-૮-૦, તસવીર વાન્ની ૩-૦-૦, ૨ પાલ ખર્ચ ૦-૬-૦.

કીસ્સા ઉંદું જખાન એર ગુજરાતી હરફોમાં.

નસીરુદ્દીન—એક રસીલી ખસ્લામી નોવેલ ધણો દિલ ચરખ ઉઠાવ! રમુજ ખોટ! વાંચવા લીધા પછી પૂરી કર્યા વિના હાથમાંથી છોડવી ગમે તેમ નથી. કિંમત ૦-૮-૦.

નામ.

કિંમત રૂ. આ. પૈ.

દસ્તાને અમીર હમઝા—સાનેરી પુરું...	...	૧	૦-૦.
હાતમતાઇનો કીસ્સો—ચિત્રો સહિત...	...	૦-૪-૦.	
ચહાર દુરવેશ કીસ્સો	...	૦-૪-૦.	
ફસાને અબ્બાસ કીસ્સો	...	૦-૪-૦.	
મલેક મોહમ્મદજેતી અફરોજ કીસ્સો	...	૦-૩-૦.	
અહબહાં શાહપરી વ રોશન ઝોહલ કીસ્સો.	...	૦-૨-૦.	
ઝેતુન એર મોહમ્મદ હનીફ કીસ્સો	...	૦-૨-૦.	
તમીમ અનસારી કીસ્સો	...	૦-૨-૦.	
શાહેશમકા કીસ્સા	...	૦-૧-૬.	
શાહે યમનકા કીસ્સા	...	૦-૧-૦.	
નાબની પઠાનનો કીસ્સો	...	૦-૦-૬.	

લેલી મજનુનો કીરસો	૦—૧—૦
ખીખી મરીયમકા કીરસા	૦—૨—૦
સીકંદર ખુલકરન	૦—૧—૦
દારતાન રોશનરાએ સીપાઇ ઝાદા	૦—૪—૦
યુસુફખુ લેખા	૦—૮—૦
તંબોલન જવાનકા કીરસા...	૦—૧—૦
તોતા કહાની કીરસા	૦—૮—૦
કીરસે દાઢિલીમાં	૦—૧—૦
યુલે બકાવલીકા કીરસા	૦—૮—૦
હાથ મંગરોલી શાહનો કીરસો	૦—૨—૦
ઐરાત દલા કીરસો	૦—૧—૬
ગુલબરે અલકાર ઉર્ફ કીરસે મીરાદાતાર	૦—૨—૦
છખીલી બઢીયારીનો કીરસો	૦—૧—૬
સીપાઇ ઝાદાનો કીરસો	૦—૧—૦
ખીફલ આલમનો કીરસો	૦—૧—૦
લાલ વ ગૌહરનો કીરસો	૦—૨—૦
યુસફ ફસાની કીરસો	૦—૪—૦
જમજમકી કોપરી કીરસા	૦—૧—૦
શાહે ઝકુમનો કીરસો	૦—૨—૦
મીરા સૈયદઅલીનો કીરસો	૦—૧—૦
ચુહાખીલીનો કીરસો	૦—૧—૦
સોદાગર બચ્ચાનો કીરસો	૦—૧—૦
દાક્તી વ ગૈરી ઐર ચારખાગ રંગીનકા કીરસા	૦—૧—૦

નિમાળ ઉપયોગી ઉર્દુ જખાન ગુજરાતી હરફેમાં.

કોર અને મજાહ—ગુજરાતી તરજુમા તકસીર સાથે	શ. આ. પા.
કોરઆન મજાહનો તરજુમો બે વોલ્યુમમાં કર-	
વામાં આવ્યો છે. અસલ કીંમત રૂ. ૮) હતી તે	
ખટાડી યોડા વખત માટે	૫—૮—૦
ફુલને શરીફ માંહેલા જવાહિરો	૦—૮—૦
ફુલુદુશરામ—ધરલામી તવારીખની ઉમદા ખીના...	

આ પુસ્તક દરેક ધરનામી બાઇના ધરમાં હોવુંજ
જોઈએ. એમાં ધરનામી મહાજનની અનેક ખુશી-

ઓ સમાયેલી છે... ૧—૦—૦

હજરત મોહમ્મદ સાહેબનું હંક જીવન વૃત્તાંત... ૦—૮—૦

હઠીયતુલ મુસ્સલમીન, —પંજ ખીનાયે ઇસ્લામ તથા
પાસીપારા વાળી... ૦—૫—૦

અકરશ શહાદતેન ઇમામેની તવારીખ નૌહા વીગેરેની. ૦—૪—૧

મીલાદે રસુલ, હજરત સલતું ખ્યાનમાં રીવાયતે કા-
સીદવાળી. ૦—૪—

તજકેરતુલ ઇપંખીયા પયગંબરો મશહુર અસહાબોની
તવારીખ. ૦—૬—૧

મનખેઉલ અહજન—વફાતનામું હજરત સલતું સહી
રીવાયતોનું ૦—૨—૦

મસાયેલે મુદત હૈયેરાહ—હયરત મસલાઓનો ખખનો ૦—૪—૦

તોફતુલ ખરકાત—હજનાં અરકાન અને મક્કા, મદી-
નાતું ખ્યાન. ૦—૪—૦

જગનામાં હજરત અલી કીરસામકાતિલ કન્દુરી. ૦—૪—૦

તારી ખુલ ખુલફા—હજરત સલ, નાં ચારે ખલીફ
સાહેબની તવારીખ. ૦—૧—૦

મજમુઆ હજર મસાયેલ ધરનામી ખામતોના ઉ-
મદા મસાલાઓ... ૦—૪—૦

શુલઝારે પંજતન યાને ઝહુકમે પંજતન. ૦—૩—૦

સખાવત નામુ—હજરત અલીનું... ૦—૧—૦

શાદીનામાએ ફાતુમતુજજરો. ૦—૧—૦

હુજ્જતુલ ઇસ્લામ. ૦—૧—૦

મજમુએ મરશીયા. ૦—૧—૦

મદેનખી યાને ખાગે રસુલ કામીલ ૦—૨—૦

સખીલ ઇમામ હુસનકી... ૦—૦—૬

ઝવાહર હિંદી યાને ઇખલીશનામાં ૦—૪—૦

કશકુતે ખુલાસા ૦—૧—૦

મખવાતું ઠેકાણું,

ખુદસીલર મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુડે.

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

ઉદ્ધૃ નાટકો જખાની સાથે (ગુજરાતી હરકેમાં.)

અમૃત	૦-૨	મુલશને અક્ષત	૦-૬
અલાઉદ્દીન	૦-૬	ચતરે બકાવલી	૦-૬
ઇંદ્રમથા	૦-૨	ધુપ-છાંવ	૦-૬
ઇન્તેકામ	૦-૨	હુલમુલગા	૦-૬
કતલે નઝીર	૦-૬	શહીદનાજ	૦-૬
સુનેરી ખંજર	૦-૬	સુનેરી શરેખ	૦-૬
મીઠા ઝહર	૦-૬	દુશમને ધમાન	૦-૬

અલીબાબા બેાર ચાલીસ ચેાર	૦-૬
અસોરેહસ-શેરીનકે મશહુર પ્લે પીજરો પરસે.	૦-૬
અંજામે સખાવત ઉર્ફે બાદશાહે બાદશાહસ્ત	૦-૪
કસોટી ઉર્ફે દારંગી દુન્યા	૦-૬
કાલીનાગન ઉર્ફે જમમુસેદ	૦-૬
ખવાબેહસ્તી ફેઝેસેહમન	૦-૬
ખુબસુરતખલા-સાદી	૦-૬
ખુબસુરતખલા-તસખીરવાલી	૦-૬
ખુશરુહસાનાં	૦-૬
ખુનેનાહક-શેકસપીયરકે મશહુર હેમલેટ પરસે	૦-૬
ગુલર ઝરીના ઉર્ફે ઉલકતકા નગીનાં	૦-૬
ગુલીસ્તાને ખાનદાને હામાન	૦-૬
જહરી સાંપ ઉર્ફે કટોરાબર ખુન	૦-૬
દાગેહશરત-ઝનીસાર ઉર્ફે શરીફરહાદ	૦-૬
દીલફરોશ-મરયન્ટ ઓફ વેનીસ પરસે	૦-૬
નેક નીયત યાને ચંદ્રાવલી	૦-૬
સયદે હવસ-શેકસપીયરકે ધી કીંગરીચર્ડકા ડ્રામા	૦-૬
સિદ્ધવર-કીંગ-ઉર્ફે મુખહે ઉમ્મીદ	૦-૬
મુકંએ ખુન-શેકસપીયરકે કીંગલીયર પરસે	૦-૬

મીલનેકા પતા.

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુટે બુકસેલર.

ત્રણ હરવાજા-અમદાવાદ

